MAREA REVOLUȚIE SOCIALISTĂ DIN OCTOMBRIE

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care este o revoluție nu numai în domeniul relațiilor economice și politice, ci și în domeniul gândirii, o revoluție în desvoltarea culturii și artei, punându-le în slujba oamenilor muncii, a deschis o eră nouă în istoria arhitecturii.

In Uniunea Sovietică s'a desvoltat o arhitectură nouă, care pentru prima dată este în slujba întregului popor.

Desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție, desvoltarea necontenită a isvoarelor naționale planificate au creat posibilități uriașe pentru reconstrucția socialistă a orașelor sovietice, pentru construirea de orașe noi, a noilor sate colhoznice, a orașelor agrare. Bazându-se pe posibilitățile mereu mai mari, materiale și tehnice, oferite de economia socialistă și de progresele științei sovietice, arhitectura sovietică crează tipuri noi de construcții și orașe, în care a dispărut contradicția dintre operele izolate de arhitectură și construcțiile de masă, contradicție caracteristică pentru desvoltarea din trecut a arhitecturii.

Arhitectura socialismului, care nu este numai arhitectura unor monumente unice, ci o arhitectură de masă, plină de varietate, nu poate fi separată de urbanism. Câtă deosebire de arhitectura burgheză, limitată pe terenul proprietarului, care nu ține seama decât de gustul sau interesul arhitectului sau proprietarului burghez, care nu ține seama de ansamblul străzii sau orașului.

In perioada construcției socialismului, în cursul cincinalelor staliniste dinainte de războiu, arhitecții sovietici au clădit mii și mii de clădiri pentru școli, spitale, cluburi, instituții și alte clădiri sociale.

După cel de al doilea războiu mondial, activitatea de construcție a luat un deosebit avânt.

Numai în cincinalul de după războiu s'au construit în U.R.S.S. peste 100 milioane m² locuințe, în afara celor 2 700 000 locuințe în localitățile rurale, locuințe proiectate după cerințele confortului și esteticii.

In acest timp, în țările imperialiste, situația locuințelor oamenilor muncii este îngrozitoare. 20% din totalitatea locuințelor din Statele Unite sunt cocioabe — după însăși datele presei capitaliste americane — în ele locuind o treime a populației.

In țările capitaliste, construcțiile industriale sunt deobicei proiectate sub forma construcțiilor inginerești, rupte complet de preocupări artistice, iar locurile de muncă sunt strâmte, murdare, neigienice și sumbre.

In U.R.S.S., construcțiile industriale, proiectate în conformitate cu cerințele asigurării unor condiții de muncă optime și cu cerințele de înaltă valoare arhitectonică, sunt luminoase, curate și frumoase

Un tablou asemănător prezintă urbanismul.

Este cunoscută structura marilor orașe capitaliste; în jurul centrului luxos — cuprinzând fațadele băncilor și administrațiilor burgheze — se întind cartierele mizere ale oamenilor muncii. Natura, spațiile verzi, cu toate avantajele lor, sunt isgonite de desvoltarea anarhică a orașelor capitaliste.

In orașele sovietice, urmând exemplul Moscovei, contrastul dintre periferie și centru a dispărut, natura este păstrată cu grijă. Numărul orașelor din Uniunea Sovietică ce și-au schimbat de nerecunoscut înfățișarea a trecut de 1300. Au luat naștere și s'au desvoltat peste 90 noi orașe industriale mari.

In soluționarea problemelor sociale și de trai, tehnico-constructive și ideologice artistice, toate mijloacele de exprimare arhitectonică și artistică folosite de arhitectura sovietică se bazează pe metoda creatoare a realismului socialist. Această metodă constă în prezentarea realității, în desvoltarea ei revoluționară. Arhitecții sovietici reflectă în operele lor uriașele realizări ale popoarelor sovietice, fericirea oamenilor muncii care au construit socialismul și trec la construirea comunismului, cinstea de a fi în fruntea popoarelor lumii în lupta pentru pace, prietenia dintre popoarele sovietice.

Urmând învățătura lui I. V. Stalin, că „artistul este un inginer al sufletului omenesc", prin creațiile lor — case de locuit și instituții, străzi, piețe, parcuri, etc., — unind simplitatea cu bogăția de idei, seninătatea cu forța, demnitatea cu gingășia, arhitecții sovietici contribue la formarea omului nou. Ei contribue la desvoltarea în om a sentimentului de generozitate, de

optimism, de fericire şi încredere în viitorul pe care-l clădeşte cu munca lui. Acest lucru, arhitectul îl realizează prin dinamismul şi avântul armonios al clădirilor înalte, prin folosirea ornamentului şi altor elemente decorative, combinând formele arhitectonice cu sculpturi etc.

Realismul socialist al arhitecturii sovietice este în opoziţie antagonistă cu sărăcia ideologică şi putregaiul culturii imperialismului ce se reflectă în arhitectură prin dominaţia formalismului lipsit de idei şi care dispreţuieşte tradiţiile naţionale.

In creaţiile sale, arhitectura sovietică foloseşte prelucrarea creatoare a tradiţiilor progresiste ale trecutului. In condiţiile înfloririi culturii naţionale a popoarelor din U.R.S.S. eliberate în urma Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie de asuprirea ţarismului, folosirea creatoare a formelor arhitectonice create de geniul popular stau la baza creaţiei minunatelor monumente de arhitectură sovietice, cum sunt clădirea filialei Institutului Marx-Engels-Lenin din Tbilisi şi Teatrul de operă şi Balet din Taşkent (arhitect A. Sciusev), Palatul Guvernamental al R.S.S. Armene şi Teatrul de Operă şi Balet din Erevan (arhitect A. Tamanian) şi altele.

In al 34-lea an dela Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, bilanţul arhitecturii sovietice apare ca un tablou grandios.

In fruntea realizărilor arhitecturii sovietice se află lucrările de înfăptuire a planului stalinist de reconstrucţie a Moscovei. După exemplul acestui plan s'au elaborat şi celelalte planuri de reconstrucţie a ce'orlalte oraşe sovietice.

In Moscova se apropie de sfârşit construcţia clădirilor înalte între 16—32 etaje, concepute după indicaţiile geniale ale lui I. V. Stalin; ele constitue cele mai înaintate realizări ale arhitecturii mondiale, adevărate construcţii ale comunismului. Câtă deosebire de oraşele capitaliste, unde „sgârie-norii" formează străzi înguste, adevărate văgăuni, cu curţi strâmte ca nişte puţuri.

Pe bulevardele şi pieţele Moscovei se înalţă clădirile măreţe, de o arhitectură minunată, cu aşezare liberă în spaţiu, scăldate din toate părţile de lumină şi aer şi înconjurate de verdeaţa parcurilor, grădinilorşi scuarurilor.

Minunate creaţii vor realiza arhitecţii sovietici în anii viitori: Palatul Sovietelor, operele arhitecturale de pe canalul Volga-Don, Marele Canal Turcmen, cele dela hidrocentralele dela Kuibâşev şi Stalingrad, etc.

In ţara noastră, în ultimii doi ani s'a observat la arhitecţii noştri o tendinţă puternică de a rupe cu trecutul şi a deschide perspective noi în arta construcţiilor, ţinând seamă de nevoile reale ale ţării, aşa cum se reflectă în marile lucrări cuprinse în planul cincinal şi planul de electrificare a ţării.

Invăţând din experienţa arhitecturii sovietice, arhitectura Republicii Populare Române, urmând linia trasată de Partid, a pornit pe drumul lichidării ploconirii în faţa arhitecturii occidentale în descompunere, pe drumul artei socialiste în conţinut şi naţională în formă.

Calea desvoltării arhitecturii noastre este luminată de învăţătura stalinistă care arată că „fiecare naţiune, indiferent dacă este mare sau mică, are particularităţile sale calitative, specificul său care-i aparţine numai ei şi care nu există la alte naţiuni. Aceste particularităţi reprezintă contribuţia pe care o aduce fiecare naţiune în tezaurul comun al culturii mondiale, completându-l şi îmbogăţindu-l".

Arhitectura noastră îşi propune ca sarcină să oglindească munca poporului nostru în epoca măreaţă a construirii socialismului. Motivele populare constitue o nesecată sursă de inspiraţie.

„Casa Scânteii", a cărei construcţie se apropie de sfârşit, este rodul muncii arhitecţilor noştri, puternic sprijiniţi de Partid şi ajutaţi de sfatul marilor arhitecţi sovietici. Arhitecţii noştri folosesc în construcţia acestei mari instituţii socialiste nenumărate exemple şi elemente ale operelor de arhitectură naţională, prelucrate şi interpretate în legătură cu conţinutul nou socialist al expresiei arhitecturale a Casei Scânteii.

Planul cincinal deschide noi perspective arhitecturii noastre, oferă posibilităţi de creaţie la care în trecut nici nu se putea visa. Noile noastre construcţii vor trebui să oglindească avântul de muncă, viaţa fericită nouă şi lupta pentru pace a poporului nostru care construeşte socialismul.

Acest lucru este posibil pentrucă în faţa noastră stă măreţul exemplu al arhitecturii sovietice, creaţie a poporului, care a reuşit să pună, acum 34 de ani, temelia unei vieţi noi, libere şi fericite.

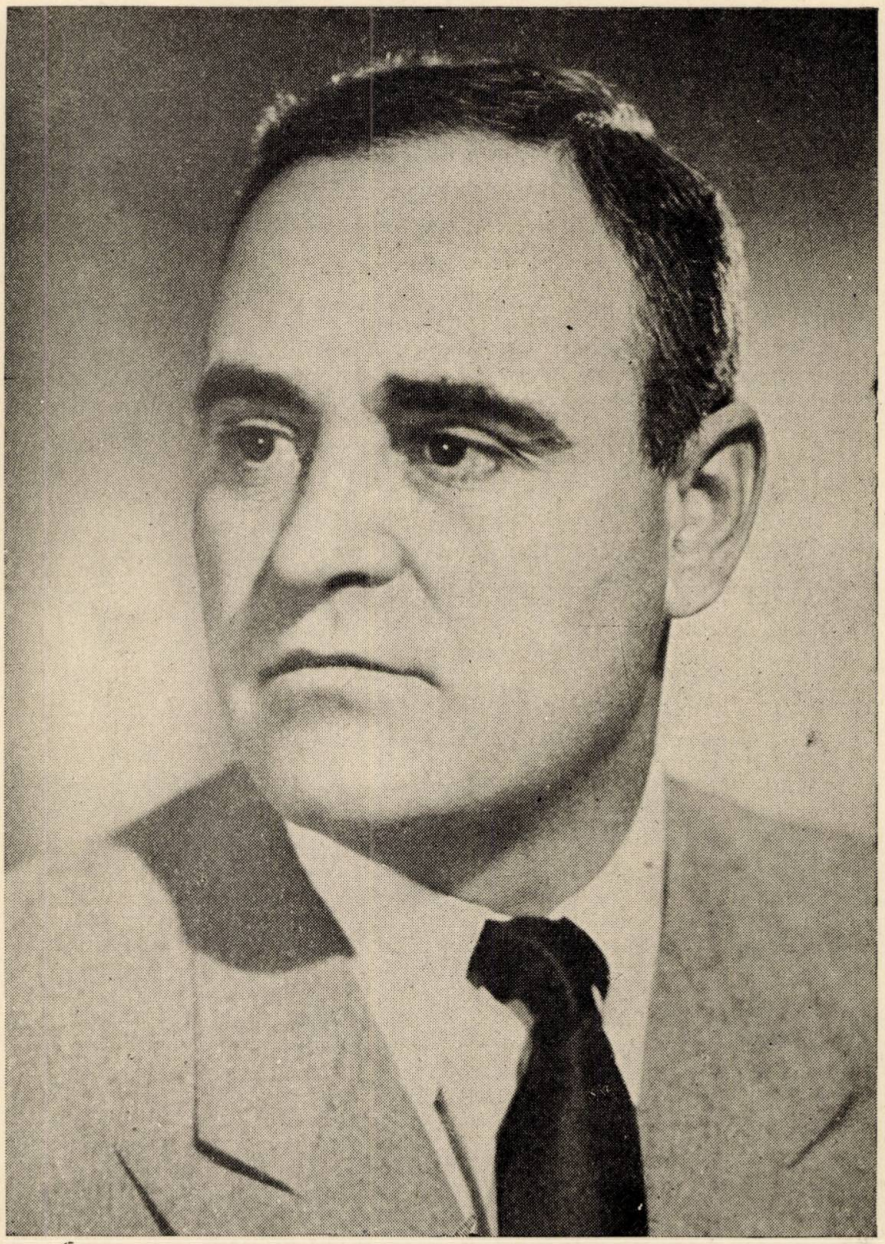

TOVARĂŞUL GH. GHEORGHIU-DEJ

ANIVERSAREA TOVARĂȘULUI GH. GHEORGHIU-DEJ

Anul acesta, la 8 Noembrie, împlinește 50 de ani, cel mai bun și mai iubit fiu al poporului nostru muncitor, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Luptător neînfricat, ieșit din rândurile clasei muncitoare, el conduce astăzi, în fruntea Comitetului Central al Partidului, poporul nostru din succes în succes, pe drumul construirii socialismului, pentru un viitor fericit al celor ce muncesc.

Incă din copilărie, în casa părintească, tovarășul Gheorghiu-Dej a cunoscut sărăcia cumplită datorită exploatării nemiloase, la care era supus părintele său. Dela vârsta de 11 ani și-a câștigat existența singur lucrând ca muncitor cu ziua la diferite ateliere și fabrici. La 15 ani și jumătate intră ca ucenic electrician la „Steaua Română" din Moinești; aci el a înțeles că soarta sa și a familiei sale era de fapt soarta întregii clase muncitoare.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și sub influența ei, mișcarea muncitorească din țara noastră luă un puternic avânt, tot mai mulți muncitori înțelgând că drumul deschis de Partidul Bolșevic era singurul drum care putea duce la isbânda clasei muncitoare. In întreaga țară, începând din anul 1919, se intensifică mișcarea grevistă împotriva exploatării capitaliste. Tovarășul Gheorghiu-Dej ia parte activă la greve, organizează grupele de pedepsire a spărgătorilor de greve, fiind printre primii muncitori ce intră în sindicate.

Experiența luptelor muncitorești, căpătată după primii ani ai Revoluției Socialiste din Octombrie, care a culminat cu greva generală din 1920, a dovedit necesitatea făuririi, după modelul Partidului Bolșevic, a unui partid de tip nou, capabil să conducă lupta împotriva burgheziei din țara noastră. Ca urmare a acestor lupte a luat ființă, în Mai 1921, Partidul Comunist din România.

Un rol de frunte a avut tovarășul Gheorghiu-Dej în organizarea și conducerea luptei ceferiștilor contra politicii de jefuire a maselor muncitorești din România, de către capitaliștii români și străini.

La 4 Februarie 1933, deci cu mai puțin de două săptămâni înainte de măcelul dela Grivița, a apărut în Buletinul Comitetului de acțiune împotriva războiului, scrisoarea tovarășului Gheorghiu-Dej, prin care demasca pregătirile burgheziei noastre pentru participarea României la războiul imperialist antisovietic. Datorită intransigenței sale revoluționare în combaterea tuturor acțiunilor burgheziei îndreptate contra clasei muncitoare, mișcarea ceferistă în întreaga țară ia o amploare fără precedent, antrenând mase largi muncitorești și din alte sectoare industriale.

In noaptea de 14 Februarie 1933, la câteva zile după ședința Comitetului Central de acțiune, în care se hotărîse organizarea de greve în centrele mai importante ceferiste, cu lozinca luptei împotriva stării de asediu, a cenzurii și a dizolvării sindicatelor unitare și a organizațiilor democratice, — tovarășul Gheorghiu-Dej a fost arestat.

A doua zi, muncitorii ceferiști auzind de arestarea conducătorului lor și de respingerea revendicărilor acceptate cu câteva zile înainte, au reînceput greva ocupând din nou atelierele. La chemarea Partidului au venit în fața atelierelor C.F.R. peste 20 000 muncitori din Capitală, spre a-și manifesta solidaritatea lor cu lupta ceferiștilor.

Iar dacă în ziua de 16 Februarie 1933, mitralierele regimului burghez din țara noastră au secerat sute de vieți nevinovate, ecoul sirenei dela Grivița avea să răsune încă mult timp, chemând clasa muncitoare la luptă împotriva robiei capitaliste, pentru o viață mai bună.

Judecat și condamnat la 12 ani muncă silnică, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost trecut din închisoare în închisoare până în anul 1937, când a fost întemnițat la Doftana, împreună cu alți fruntași comuniști. Aci, în anii cei mai grei de închisoare, s'a creat o adevărată școală a vieții, de suferință și de luptă în care, sub conducerea organizației de Partid și în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, s'au format și călit comuniștii, viitoarele cadre de conducere ale Partidului. Cu toată cumplita teroare din închisoare, ei n'au putut fi izolați de masele muncitoare, ci erau permanent în curent cu desfășurarea evenimentelor politice din țară și din străinătate.

Doftana devenise o Universitate Roșie, în care comuniștii își însușiau învățătura marxist-leninistă și studiau diferite probleme de tehnică și de cultură generală. Organizația de Partid din închisoare, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, a desfășurat o intensă muncă politică și

ideologică, mărind în același timp și vigilența revoluționară a comuniștilor.

Izbucnirea războiului antisovietic a găsit pe comuniștii din închisori gata de luptă și plini de încredere în victoria Uniunii Sovietice asupra hoardelor fasciste.

Încă din anul 1943, s'a luat hotărîrea formării unor grupe de luptă înarmate, care să participe, cu arma în mână, la lupta contra hitleriștilor și uneltelor lor antonesciene.

Prin zdrobirea armatelor fasciste de către glorioasa Armată Sovietică, s'au creat condițiile pentru răsturnarea regimului antonescian. In aceste împrejurări, s'a putut pune în aplicare planul de evadare din închisoare a tovarășului Gheorghiu-Dej și a altor conducători comuniști; astfel, în luna August 1944, tovarășul Gheorghiu-Dej evadează din lagărul dela Târgu-Jiu, pentru a duce cu hotărîre lupta de răsturnare a dictaturii antonesciene.

★

După eliberarea țării noastre de către invincibila armată sovietică, Comitetul Central al Partidului Comunist din România, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, a chemat întreg poporul la luptă, pentru îndepărtarea dela cârma țării a guvernelor cu majoritate reacționară și pentru instaurarea unui guvern democratic.

Alungarea dela putere a ultimului guvern conținând în majoritate elemente reacționare și instaurarea la 6 Martie 1945 a unui guvern cu adevărat democratic, au fost succese obținute de clasa muncitoare din țara noastră în lupta ei pentru libertate și democrație.

Încă din anul 1945, tovarășul Gheorghiu-Dej demascând pe agenții imperialiști, propovăduitori ai teoriei că România ar fi o țară „eminamente agricolă", spunea:

„Impotriva acestor teoreticieni reacționari, care căutau să facă din țara noastră un apendice ale marilor state industriale, ne-am ridicat din totdeauna noi, marxiștii, comuniștii, susținând că progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării țării și că de tăria industrială a țării depinde în mare măsură însăși independența statului nostru. De existența unei industrii desvoltate se leagă existența clasei muncitoare, care reprezintă garanția democratizării vieții noastre publice, garanția lichidării feudalismului și a moșierimii". (Gh. Gheorghiu-Dej. — Broșură P.M.R.).

Preluând în toiul inflației și al sabotajului economic conducerea Ministerului Industriei și Comerțului și apoi Președenția Comisiei Ministeriale pentru redresarea economică, tovarășul Gheorghiu-Dej a pregătit și înfăptuit stabilizarea monetară și naționalizarea principalelor mijloace de producție ale țării.

In Februarie 1948, prin crearea Partidului Muncitoresc Român, se încheagă un partid unic al luptei împotriva exploatării și pentru desvoltarea mai departe a democrației populare, pe drumul care duce spre realizarea societății socialiste și apoi a societății comuniste. O luptă consecventă a dus și continuă să ducă Partidul împotriva imperialismului, care încearcă să primejduiască independența noastră politică și economică și însăși suveranitatea țării noastre.

Sub îndrumarea și sub conducerea Partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, s'au realizat cu succes cele două planuri de Stat pe 1949 și 1950 și s'au elaborat și sunt în curs de înfăptuire planul cincinal și planul de electrificare a țării, programe mărețe de construire a bazei economice a socialismului în țara noastră.

Din inițiativa tovarășului Gheorghiu-Dej s'a trecut la realizarea marilor lucrări, Canalul Dunăre-Marea Neagră și Casa Scânteii. Deasemenea, tot datorită inițiativei sale, s'a început construirea centralei hidroelectrice dela Bicaz, care va contribui la schimbarea vieții orașelor și satelor noastre moldovenești ce se vor putea bucura din plin de toate binefacerile energiei electrice și ale utilizării raționale a cursurilor de apă. Nu mai amintim și despre celelalte lucrări de captări de ape și baraje, care, pe lângă energia furnizată, vor putea aduce o contribuție însemnată la fertilizarea solului și în alte regiuni ale țării.

O preocupare permanentă a Partidului nostru, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, este continua ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii.

In cadrul acestei acțiuni, arhitecturii îi revin sarcini măreți.

Arhitecții au de proiectat și realizat construcții importante, atât cu caracter industrial cât și cu caracter civil și social.

Proiectanții vor trebui să țină seama, în lucrările lor, de nevoile și gustul oamenilor muncii, pentru a le crea acestora cele mai favorabile condiții de viață și de muncă.

Arhitecții vor avea de rezolvat problema îmbinării economiei în proiectare cu sarcina realizării unor lucrări, care să exprime înalta ideologie a oamenilor muncii, ideologia acelora ce construesc socialismul în țara noastră.

Indeplinind aceste sarcini, arhitecții vor aduce o contribuție însemnată pentru desvoltarea vieții noastre social-economice, pentru consolidarea țării, pentru întărirea lagărului Păcii, în fruntea căruia se găsește U.R.S.S.

Și astfel se va verifica justețea cuvintelor de azi ale tovarășului Gheorghiu-Dej:

„Nu există om cinstit, nu există om cu dragoste de țară, care să nu fie cuprins de entuziasm și de mândrie patriotică, față de perspectivele minunate ce se deschid în fața țării noastre".

Să trăiască tovarășul Gheorghiu-Dej, neînfricatul luptător, care în fruntea Comitetului Central al Partidului conduce poporul nostru pe drumul socialismului, pe drumul Păcii și al Libertății!

ARHITECTURA SOVIETICĂ

CLĂDIRILE INALTE DIN MOSCOVA

Prof. arh. **HORIA MAICU**

Din inițiativa tovarășului Stalin și după indicațiile sale, se construesc la Moscova clădirile înalte. Acestea reprezintă o etapă superioară în știința și arta urbanismului, deoarece ele intervin, în mod hotărîtor, în compoziția generală a orașului, creiând pe înălțimi, pe colinele Moscovei și în jurul Palatului Sovietelor, centre înalte, care, prin volumul, formele, detaliile arhitecturale, materiale și coloarea lor, exprimă măreția, bogăția de idei, romantismul revoluționar al epocii staliniste.

Cremlinul și bisericile erau în Moscova de odinioară, monumentele arhitecturale cele mai importante, care indicau scara orașului vechi de peste 800 de ani, oraș ce s'a desvoltat în decursul istoriei, spontan, anarhic, cu uliție strâmte, cu contraste mari între centru și periferie, cu multe clădiri mici și mizerie.

Astăzi, după ce mărețul plan stalinist de reconstrucție a Moscovei s'a realizat în bună parte prin marile artere inelare și radiale, pe care se ridică clădirile cu 8—12 etaje, vechile monumente nu mai pot da scara măreței capitale a Țării Socialismului. Deaceea, în fața arhitecților a fost pusă problema construirii clădirilor înalte, care ridicându-se pe coline, dealungul râului Moscova și pe importantul inel al Sadovei, vor realiza în plastica generală a orașului trecerea armonioasă a marilor cartiere către Palatul Sovietelor, care va fi centrul acestei uriașe și măreție compoziții urbanistice, ne mai întâlnite până astăzi în istoria omenirii.

Decizia Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. stabilește scopul și rolul construcților cu multe etaje din Moscova astfel:

„Proporțiile și siluetele acestor edificii trebue să fie originale, iar prin compoziția lor artistică și arhitectonică să fie legate de arhitectura istorică a orașului, precum și de silueta viitorului Palat al Sovietelor. In concordanță cu acesta, edificiile construite nu trebue să reproducă exemplarele de construcții înalte existente în străinătate.

„Distribuția și dotarea încăperilor trebue să asigure maximum de confort pentru oamenii sovietici, care vor lucra în aceste clădiri. In acest scop, trebue prevăzută în proiecte utilizarea tuturor perfecțiunilor tehnicei moderne (ascensoare rapide, lămpi cu lumina zilei, aer condiționat etc.).

„In rezolvarea problemelor de construcție trebue asigurată posibilitatea unei largi aplicări a celor mai vaste și rapide metode industriale de execuție a construcțiilor; pentru lucrări exterioare, de finisaj trebue folosite cele mai rezistente și durabile materiale".

Deasemenea, Decizia guvernului acentuează asupra rolului urbanistic al acestor clădiri înalte:

„Aceste construcții monumentale trebue să devină centrele ansamblurilor arhitecturale ale Moscovei, cu multe etaje, să îmbogățească înfățișarea orașului, dând arhitecturii acestuia noi proporții de expresivitate și solemnitate și mai mare".

Prin claritatea cu care au fost precizate în această Decizie pozițiile principiale, apare limpede ajutorul important pe care Partidul Comunist (b) al U.R.S.S. și guvernul sovietic l-au dat arhitecților chemați să rezolve această dificilă problemă.

Arhitecții, autori ai acestor proiecte, s'au dovedit a fi demni de încrederea ce le-a fost acordată. Ei au realizat opera lor, bazați pe profunda cunoaștere a legilor clasice de compoziție, pe bogata moștenire a valorilor de artă ale poporului rus, pe ideologia marxist-leninist-stalinistă a Partidului Comunist (b) și pe uriașa experiență acumulată de arhitectura sovietică dealungul celor 34 de ani de construire victorioasă a socialismului.

Grija stalinistă față de omul care muncește, omul sovietic, eliberat de exploatare, al cărui grad de cultură și gust artistic au atins un nivel foarte ridicat, are un aspect multilateral, pe care arhitecții acestor monumentale clădiri au reușit să-l satisfacă pe deplin. Astfel, gradul de confort ca și aspectul artistic pe care îl prezintă clădirile înalte, fie ele locuințe, birouri administrative sau instituții de învățământ, nu poate fi comparat cu cel al clădirilor similare din Apus, unde sistemul capitalist, datorită adâncirii contradicțiilor sale, a frânat desvoltarea științei și tehnicei, care ajunsese să stea în calea celor „zece mii" de vârfuri ale finanței imperialiste.

Cât despre caracterul artistic, arhitectural și urbanistic al clădirilor Apusului capitalist, el a fost de mult înecat în mocirla artei decadente, cosmopolită și formalistă.

In Apus, arta poporului exploatat și împilat, arta care exprimă durerea, năzuința spre mai bine și revolta claselor exploatate și care are un specific caracter național prin forma în care se

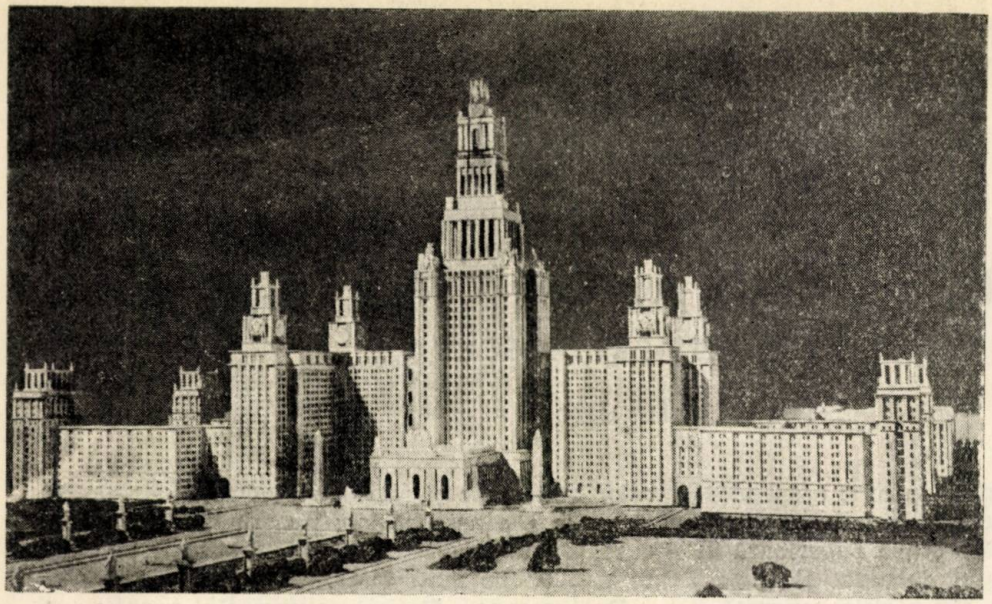

I. *Universitatea din Moscova.*

Autorii, laureați ai Premiul Stalin, acad. arh. L. B. Rudnev, acad. arh. S. E. Cernâșev, arh. Abrosimov și Hreacov.

Situată pe dealurile Lenin la 75 m peste nivelul râului Moscova pe un teren de 160 ha.

Înălțimea maximă a clădirii 200 m.

Cubajul clădirii 1 700 000 m³.

Numărul maxim de etaje 26.

II. *Palatul Administrativ cu 32 etaje în cartierul Zareadie din imediata apropiere a Kremlinului.*

Autor, laureat al Premiului Stalin acad. arh. D. N. Ceciulin.

Înălțime maximă 275 m.

Capacitatea 2 000 birouri.

Soclul este din granit rosu iar restul clădirii e din piatră albă turnată. material nou sovietic cu calități tehnice si plastice excepționale.

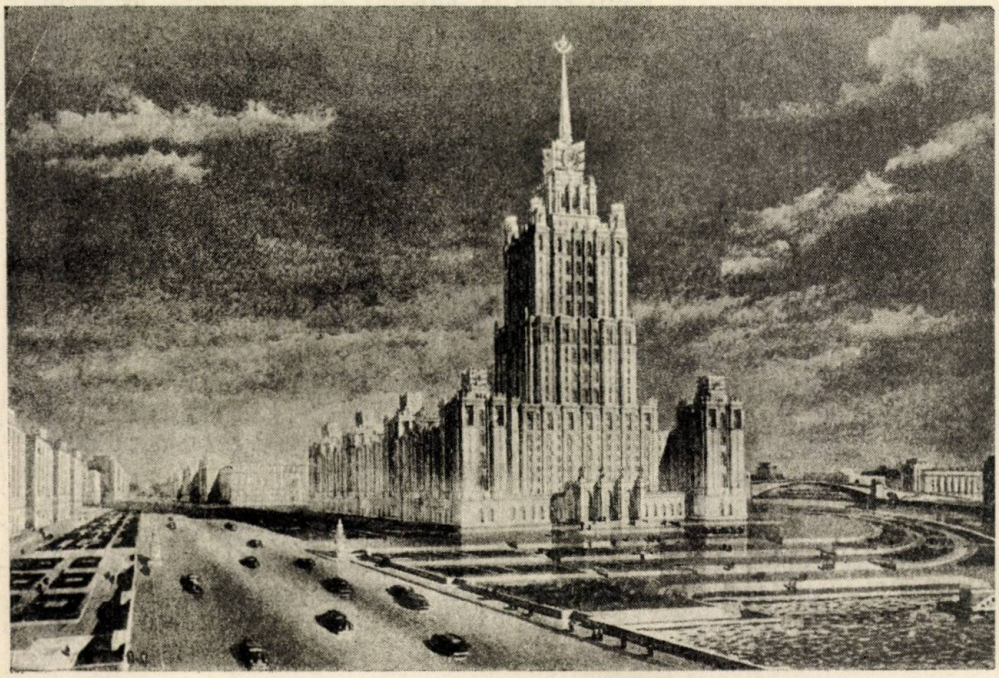

III. *Hotelul cu 26 etaje depe cheiul Dorogomilovsk.*

Autor, laureat al Premiului Stalin acad. arh. A. G. Mordvinov, președintele Academiei de Arhitectură U.R.S.S.

Clădirea contine 1 000 camere și 250 apartamente în afară de restaurant, cafenea și încăperi de utilitate publică.

Înălțimea maximă 170 m.

Fațada din placaj de piatră albă calcaroasă.

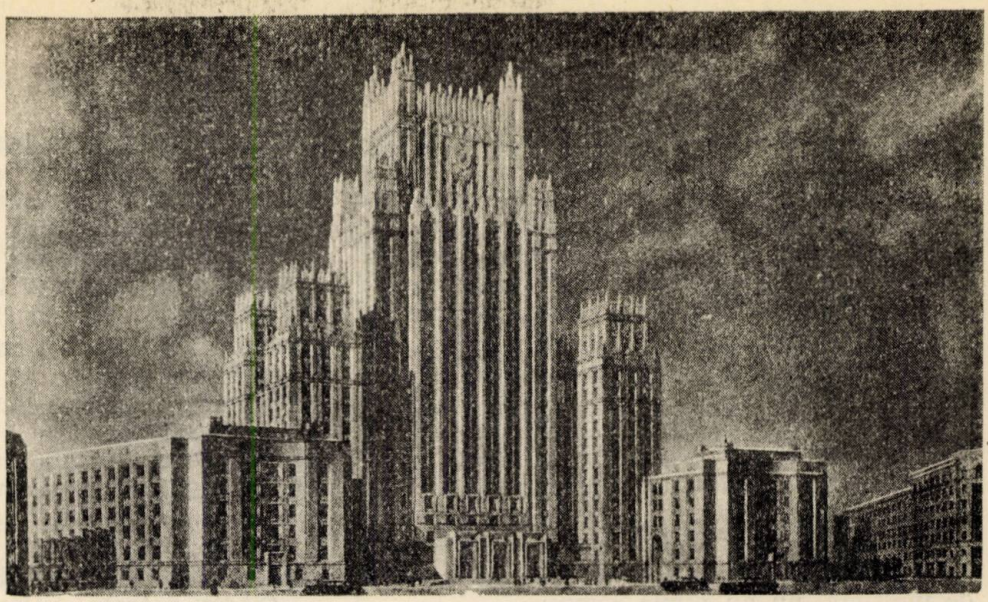

IV. *Palatul Administrativ din Piața Smolensk.*

Autori, laureați ai Premiului Stalin, acad. arh. Ghelfreich și arh. Mincus.

Înălțime maximă 120 m, numărul camerelor de lucru 850, volumul clădirii 450 000 m³.

Clădirea mai cuprinde o sală pentru 500 persoane, restaurant, bibliotecă tehnico-științifică și sucursalele casei de depuneri, a băncii de stat, a poștei-telegrafului, etc.

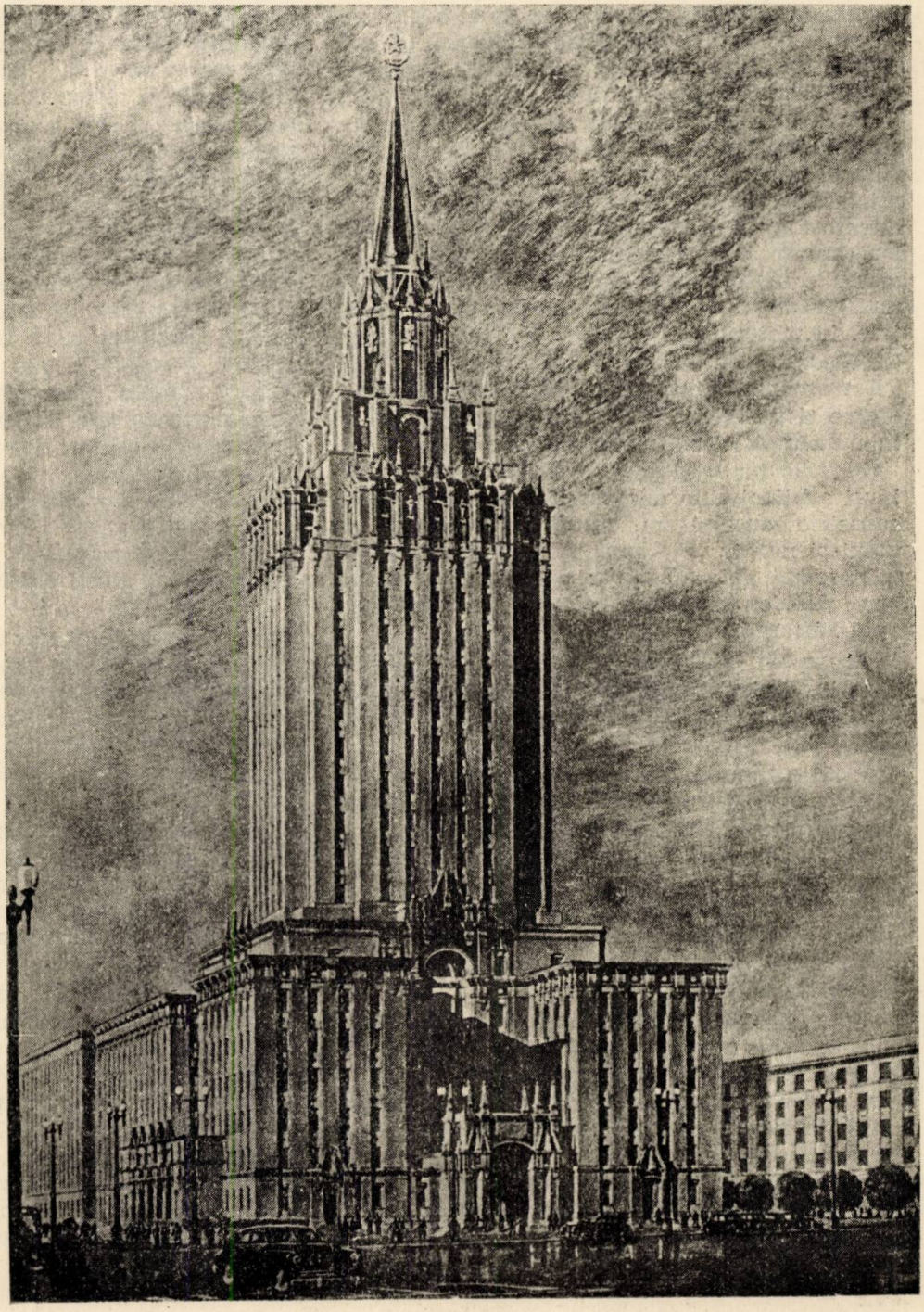

V. *Hotelul din Piața Comsomolsk.*

Autori, laureați ai Premiului Stalin, arh. Poleacov și Boreţki.

Cuprinde 358 apartamente pentru pasageri cu una, două și trei camere.

Soclul din granit roșu, fațada din piatră albă.

exprimă, e disprețuită și înăbușită de clasa dominantă.

Criticii și artiștii care sunt în slujba imperialismului, propagă și slujesc cosmopolitismul, care înlătură formele populare și naționale, precum și conținutul de idei populare și progresiste, conținut ce arată starea de mizerie a popoarelor subjugate și exploatate, revolta și năzuința lor către libertate, independență economcă și politică.

Arta decadentă burgheză, care militează sub formula mincinoasă a „artei pentru artă", exprimă conținutul putred de idei antiumane ale ideologiei imperialiste.

Comparând clădirile înalte din Moscova cu „sgârie-norii" americani, constatăm că în afară de înălțime, nu au nimic comun.

Clădirile înalte din Moscova exprimă forța senină a societății sovietice, în care popoarele eliberate de jugul exploatării, se bucură de cuceririle socialismului și de perspectivele mărețe ale construirii comunismului.

Marile idei umaniste ale epocii staliniste, optimismul sănătos al milioanelor de oameni liberi, viitorul luminos al societății comuniste sunt exprimate cu vigoare și patetism în compoziția arhitecturală, în succesiunea avântată a volumelor care se înalță treptat, sublinind dinamica mersului înainte, sunt exprimate cu măestrie și sensibilitate, în detalii arhitecturale și ornamentale, în materie și coloare, în interpretarea creatoare a elementelor de artă națională.

Deasemenea arhitecții acestor clădiri au ținut seama și de caracterul arhitectural-istoric al monumentelor vechi, situate în vecinătatea lor.

Clădirile înalte din Moscova prezintă ansambluri arhitecturale desăvârșite, căci îmbină cu măestrie arhitectura, sculptura și pictura, cu omul și natura. Ele sunt așezate în capete de perspectivă, formate de piețe bogat plantate, sau legate cu terase și trepte monumentale spre râul Moscova.

Grupurile statuare se integrează și completează organic formele arhitecturale sau împodobesc spațiile plantate din anturajul acestor clădiri.

Pictura murală, mozaicurile colorate, vitrourile vor oglindi prin temele lor, cât și prin forma de exprimare, viața fericită a muncitorilor și colhoznicilor sovietici, constructori ai comunismului.

Ce au comun cu aceste preocupări „sgârie norii" americani, care se ridică brutal, cu masa lor greoaie de zeci de etaje, direct de pe marginea trotuoarelor?

Spiritul mercantil și proprietatea privată nu pot permite rezolvări urbanistice în care să se țină seama de spațiul liber înconjurător de care are nevoe o astfel de clădire gigantică. Deaceea, străzile New-York-ului, care sunt mărginite de acești pereți uriași de beton și sticlă, apar ca niște văgăuni întunecoase, fără aer și pline de mirosul gazelor de automobile. Fațadele lor merg în același plan, fără variație sau contraste de volume; ferestrele se înșiră la nesfârșit, egale, fără ancadramente sau detalii arhitectuarale, într'o monotonie plictisitoare și desnădăjduită, iar când anumite detalii arhitecturale apar, ele sunt brutale, greoaie sau inexpresive.

Conținutul găunos al ideologiei burgheze în putrefacție se exprimă cu nerușinare și cinism în acești „sgârie-nori", care nu au nimic comun cu cultura și arta.

Cruzimea, lăcomia, individualismul animalic, disprețul față de cultură și artă, disprețul față de omul care reprezintă masa milioanelor de oameni simpli, iată care sunt ideile putrede exprimate de „sgârie-norii" americani.

Maxim Gorki, care a cunoscut America și „sgârie-norii" ei, spune despre acesti monștri:

„Clădiri patrate, stupide, greoaie, lipsite de dorința de a fi frumoase se ridică posomorîte și plictisitoare. In fiecare casă se simte mândria arogantă datorită înălțimii sale, sluțeniei sale. La ferestre nu se văd nici flori, nici copii".

Arhitectura imperialismului american care prin cosmopolitism a ajuns arhitectura tuturor țărilor capitaliste dependente, va lăsa moștenire după prăbușirea inevitabilă a sistemului capitalist ajuns la ultimul său stadiu, problema grea a transformării acestor monștri de oțel, beton și sticlă, în clădiri cu aspect artistic, care să influențeze pozitiv educația și gustul oamenilor.

Marile realizări și uriașa experiență a arhitecturii sovietice sunt pentru arhitecții din țările de democrație populară adevărate modele pentru crearea unei arhitecturi naționale în formă și socialiste în conținut.

Analiza metodelor de compoziție a arhitecturii sovietice este necesară, pentru înțelegerea pe plan teoretic a problemelor pe care această formă a artei și culturii sovietice le ridică și le rezolvă în chip magistral. Vom atinge aspectele compoziției în cazul clădirilor de mare amploare.

O clădire importantă atât din punct de vedere al prezenței ei într'un anumit cartier cât și din punct de vedere al poziției ei în orașul respectiv, trebue să fie pusă în valoare în raport cu această importanță, prin așezarea ei în capul unei axe de compoziție clare, cum ar fi axul unei artere largi, a unei esplanade sau a unei piețe.

O astfel de așezare determină și compunerea clădirii după un ax de simetrie. Simetria este forma clasică a ordinei și a echilibrului.

Marea majoritate a operelor valabile din istoria arhitecturii sunt simetrice.

E drept că rezolvarea simetrică a temelor arhitecturii trecutului, era extrem de ușoară în raport cu complexitatea temelor pe care trebue să le rezolve arhitectura contemporană. Cert este că arhitectul care urmărește numai funcțiunea, fără alte preocupări de compoziție, va ajunge de cele mai multe ori la o exprimare disimetrică a volumelor, rezultată din faptul că funcțiunile în general nu sunt echivalente. Pentru omul care privește o astfel de clădire și care nu cunoaște procesul funcțional care a determi-

nat-o, apare ca nelogică și absurdă succesiunea de volume ce se desvoltă anarhic și care îi provoacă un sentiment de neliniște, de dezordine,

Impotriva acestui curent decadent, care a dat naștere funcționalismului, arhitectura sovietică a arătat în teoria și pratica ei, că nu se supune în mod orb funcțiunii, ci o domină, rezolvând-o favorabil, fără a neglija problemele de estetică și plastică ale arhitecturii și urbanismului.

La baza metodelor noi de compoziție ale arhitecturii sovietice stau metodele clasice concepute ca principii de gândire creatoare și nu ca dogme rigide.

Faptul că arhitectura sovietică s'a eliberat de sclavia funcționalismului, cât și de cultul fetișist al trecutului care a dus la copierea formelor clasice, a permis realizarea unei mari varietăți de soluții noi, bazate pe îmbinarea ceratoare a modului de gândire clasic cu noile realități și cerințe ale societății sovietice.

Modul de gândire al arhitecturii clasice își are rădăcinile în solul fertil al arhitecturii populare, din care și-a tras în mod nemijlocit seva, îmbogățindu-se treptat și ajungând la creațiuni de artă de valoare mondială, care au intrat în patrimoniul artei și culturii omenirii.

Intre arhitectura populară și cea a epocilor de înflorire ale arhitecturii din societatea sclavagistă, feudală sau a burgheziei în ascensiune, există continuitate și desvoltare creatoare pe un plan mai înalt. Deaceea, ambelor aspecte ale arhitecturii arătate mai sus le sunt comune exprimarea limpede și laconică a ideii generale, ca și legile de compoziție bazate pe simetrie, pe unitate, pe contraste armonioase, pe ritm, pe subordonarea ideilor și elementelor secundare celor principale precum și prezența decorației exprimată scultural sau pictural.

Formele planului și al volumelor depind de masa și înălțimea clădirii, de destinația și rolul ei urbanistic.

In arhitectura sovietică, ca și în arhitectura clasică, volumele marchează un sens dominant, fie pe orizontală, fie pe verticală. Această lege e valabilă și în marile ansambluri arhitecturale compuse din părți, în care domină unul din cele două sensuri.

Sensul orizontal este acela al clădirilor sovietice cu 10—12 etaje, care dau aspectul majestuos și senin al marilor magistrale.

In plastica urbanistică a Moscovei acest sens orizontal va primi accentele dominante pe verticală ale clădirilor înalte ce sunt compuse din volume care se desvotă armonios unele din altele, plecând dela înălțimea clădirilor din apropierea lor și ajungând la înălțimi de sute de metri,

Aceste clădiri desvoltate pe verticală sunt suple, având volumele cu arhitectură sculpturală, cu elemente bogat decorate ce pregătesc creșterea treptată spre volumul cel mai înalt care apare în perspectivă favorabilă dela mari distanțe. Vedem aci un nou mod de aplicare a legii clasice a contrastului prin care arhitecții sovietici au știut să sublinieze cu măiestrie mișcarea avântată a volumelor înalte, prin contrastul corpurilor de tranziție mai joase.

O caracteristică comună tuturor compozițiilor arhitecturii sovietice este exprimarea cu francheță, cu claritate și simplitate a ideii dominante plastice.

Arhitectura sovietică a preluat în mod creator metodele de compoziție ale arhitecturii clasice, universale și în special ale arhitecturii clasice și populare ruse — metode negate de arhitectura cosmopolită burgheză —, dând la iveală creațiuni noi de mare valoare artistică-culturală, cărora ideologia și tehnica avansată sovietică le-au creeat condițiile de desvoltare favorabilă.

Studiul adânc al arhitecturii populare, alegerea motivelor populare și motivelor naționale cele mai semnificative, cele care exprimă mai sincer geniul poporului și care se armonizează mai bine cu năzuințele prezentului și ale viitorului, sunt o preocupare permanentă a arhitecților sovietici, care de pe aceste poziții principiale desvoltă cu o mare libertate de creație drumurile arhitecturii noi, de valabilitate mondială, ale arhitecturii epocii comunismului victorios.

Trecem acum dela analiza sumară a concepțiilor asupra siluetei volumelor clădirior de mare importanță la analiza nu mai puțin sumară a elementelor arhitectonice de detaliu.

Ele se desfășoară pe fațadele acestor clădiri sub formă de ancadramente, pilaștri, cornișe, iar în jurul clădirilor sub formă de coronamente, portice etc.

Aceste elemente de arhitectură sunt aplicate după aceleași principii enunțate mai sus pentru compunerea volumelor și care reprezintă continuarea teoriei și practicei arhitecturale clasice și populare.

Ele urmăresc și subliniază consecvent ideea generală ca și silueta volumelor de care sunt legate organic, și contribue la exprimarea unitară a ansamblului.

Spiritul în care sunt folosite în arhitectura sovietică elementele și detaliile de arhitectură, este cu totul opus concepției arhitecturii decadente burgheze, care se manifestă fie printr'o totală sărăcie și uscăciune în expresie (constructivismul, raționalismul etc.), fie printr'o prea abundentă întrebuințare a elementelor clasice, aplicate mecanic, fără înțelegerea gândirii clasice, fără o legătură organică cu compoziția generală.

Elementele și detaliile în arhitectura sovietică contribue la exprimarea bogăției de idei și de forme. Prin ele se manifestă avântul, optimismul și entuziasmul vibrant al oamenilor sovietici. Ele opun uscăciunii și sărăciei fațadelor cosmopolite, măiestria modenaturii, arta și știința detaliilor și profilelor, care prin jocul umbrelor și luminilor, prin efectele sculpturale, influențează pozitiv nuanțarea complexă a compoziției generale.

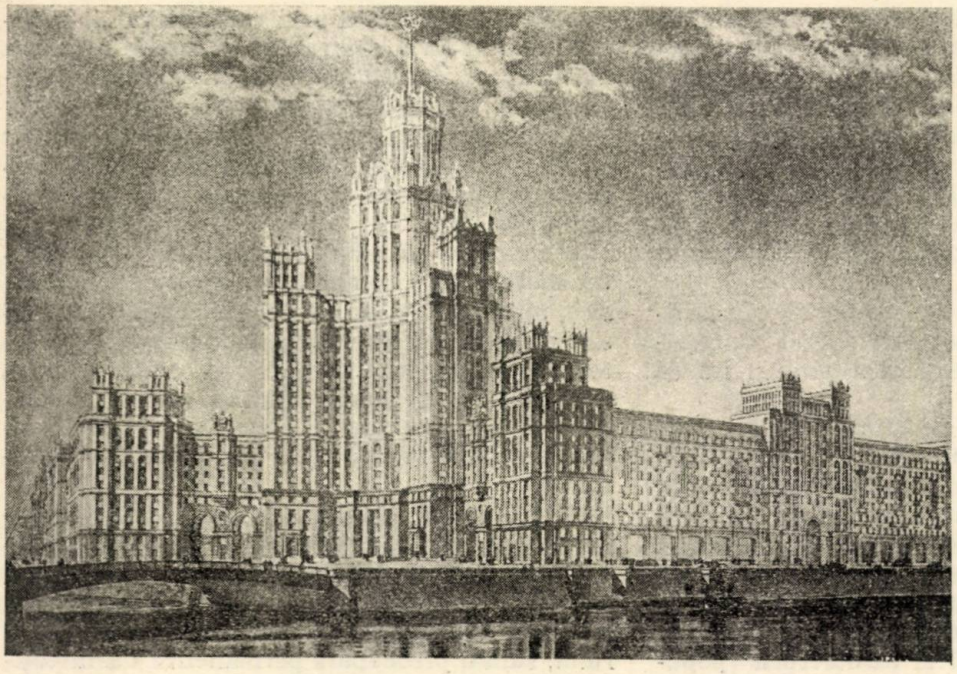

VI. *Casă de locuit de pe cheiul Cotelnicescaia.*

Autori, laureaţi ai Premiului Stalin, acad. arh. D. N. Ceciulin şi arh. Rostovschi.

Înălţime maximă 157 m.

Corpul central are 17 etaje.

Edificiul cuprinde: 7 apartamente cu o cameră, 272 apartamente cu 2 camere, 52 apartamente cu 3 camere şi 13 apartamente cu 4 camere.

Primele cinci etaje ale corpului central sunt placate cu granit roşu care se continuă pe înălţimea a 2 etaje la corpurile laterale. Restul faţadelor este din blocuri de piatră albă turnată asemănătoare celei calcaroase naturale.

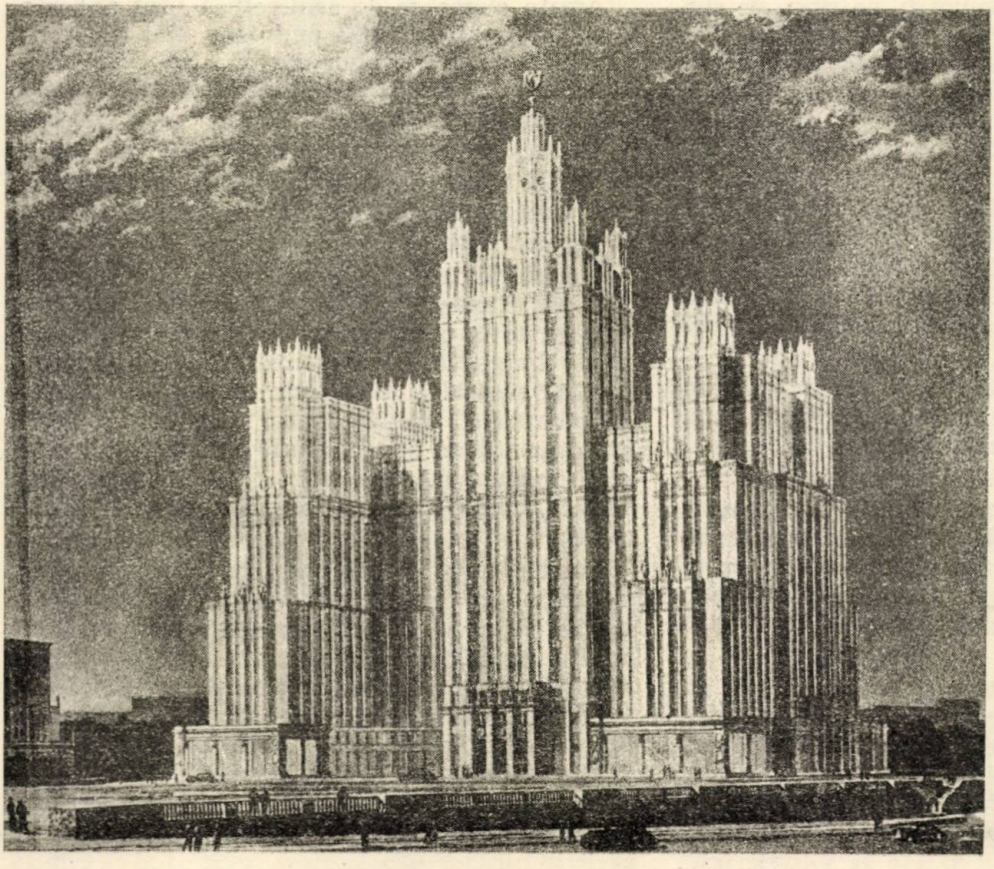

VII. *Casă de locuit din Piaţa Revoluţiei.*

Autori, laureaţi ai Premiului Stalin, arh. Posohin şi Midoiant.

Cuprinde 426 apartamente cu 2, 3 şi 4 camere.

Corpul central are 22 etaje.

Corpurile laterale au 16 etaje.

Înălţimea la vârf 120 m.

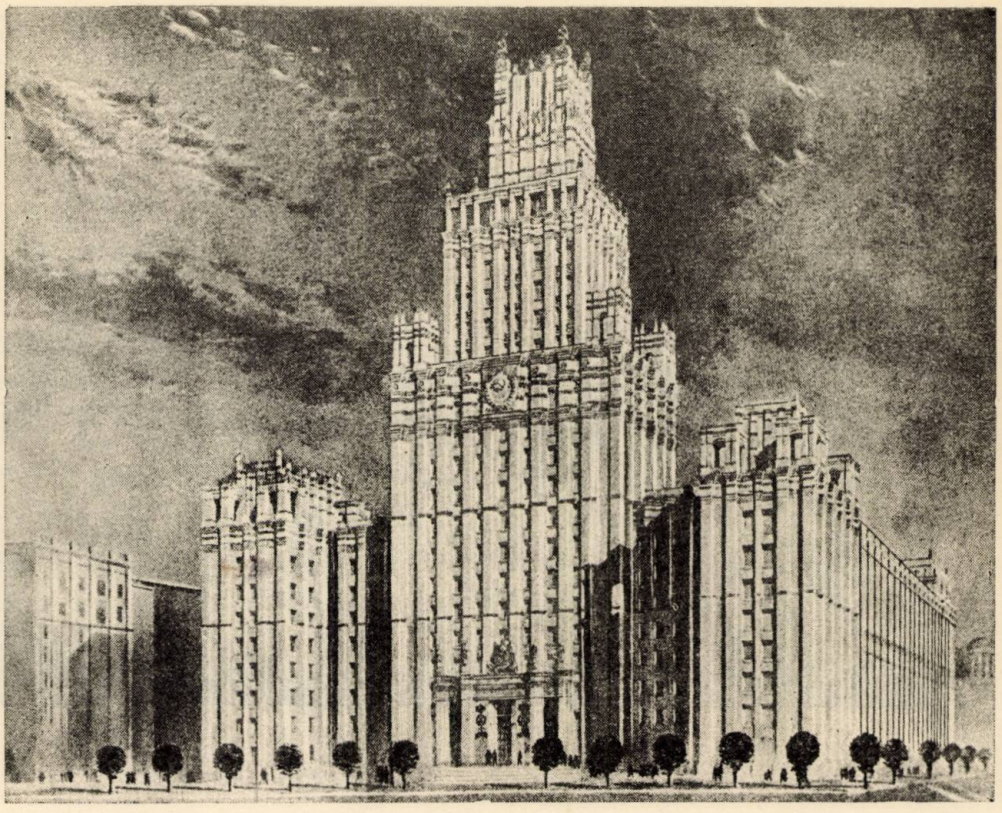

VIII. *Clădirea înaltă administrativă și de locuit dela Porțile Roșii.*
Autori, laureați ai Premiului Stalin, arh. Duschin și Mezențev.
Înălțimea corpului central 110 m.
Cuprinde în partea centrală destinată funcției de clădire administrativă, 360 camere de lucru, 7 săli de ședințe, sală festivă cu 300 locuri,, restaurant, cantină, servicii.
In părțile laterale, destinate locuințelor, clădirea are 276 apartamente cu 2, 3 și 4 camere. Clădirea mai cuprinde și vestibulul stației de metrou „Porțile Roșii".
Soclul clădirii e din granit roz, iar fațadele din piatră albă calcaroasă.

Grija deosebită pe care arhitectura sovietică o are pentru om se manifestă și în faptul că elementele de arhitectură, care sunt la înălțimi mici, apar la scară justă față de om, sunt decorate, adeseori colorate și prezintă interes pentru omul care trece în apropierea lor, încântându-i ochiul, încălzindu-i sufletul, stimulându-i astfel dragostea și bucuria sa de viață.

Deasemenea partea de sus a clădirilor este studiată cu deosebită atenție, fie că se termină orizontal, coronamentul fiind tratat prin cornișe, etaje exprimate diferit, portice arcuate sau arhitravate etc., fie că primește accente verticale. Legea unității și a contrastului este folosită în compoziția elementelor prin reluarea unor motive principale sub diferite forme care amintesc motivul de plecare, pe aceeași fațadă sau pe fațade laterale. In unele puncte alese cu deosebită înțelegere a ritmului, apar elemente tratate diferit, ce îmbogățesc prin contrast compoziția, evitând monotonia înșiruirilor prea lungi.

Elementele arhitectonice și detaliile ajută arhitecturii sovietice să exprime ideea stalinistă a formei naționale și a fondului socialist al artei sovietice.

Astfel, hotelul din piața Comsomolului și clădirea dela Porțile Roșii se desvoltă cu elemente de inspirație rusă, Universitatea Lomonosov și clădirea administrativă din apropierea Pieței Roșii folosesc elemente clasice pe o siluetă de volume inspirată din arhitectura națională, iar la altele găsim atât elemente clasice cât și naționale, întrebuințate cu pricepere și măiestrie creatoare.

In concluzie, ca și în compoziția planului și a volumelor, putem spune că elementele și detaliile arhitecturii sovietice sunt inspirate din cele mai bune exemple clasice și naționale, desvoltate în mod creator, în raport cu noile condiții și aspirații ale societății sovietice.

Articolul de față nu poate înfățișa decât un aspect sumar al arhitecturii sovietice, care pune mereu în fața arhitecților sovietici, noi și grele probleme, rezultate din mărețul plan stalinist de transformare a naturii și de construire victorioasă a comunismului.

E important să reținem că arhitectura sovietică folosind materiale și metode de construcții noi, fără să devină sclava lor, rezolvând procese funcționale complexe, fără a cădea în funcționalism, utilizând bogata moștenire a trecutului, fără a copia trecutul, apare ca o sinteză minunată de artă și tehnică avansată, care ține seama de toate elementele componente și în care se simte puternic voința omului nou, a omului sovietic.

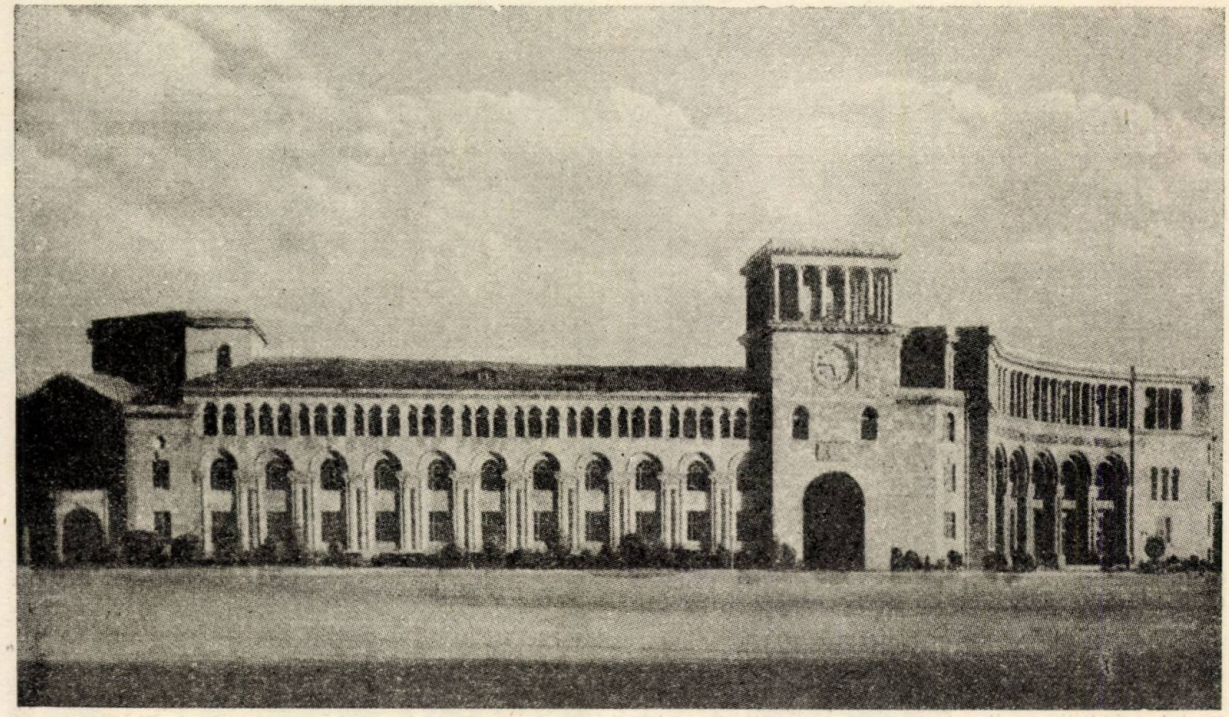

ARHITECTUL A. I. TAMANIAN

Arh. **SUREN HARUTUNIAN**

A. I. Tamanian, arhitect al poporului, academician, laureat al premiului Stalin, s'a născut în anul 1878.

Biografia sa este strâns legată de evoluția talentului său creator și a operei sale artistice și arhitecturale.

Studiile le face în epoca desvoltării industriei capitaliste, perioadă critică pentru arhitectura rusă, caracterizată prin discordanță, neclaritate, renaștere a formelor perimate, imitare a metodelor curentelor ușuratece moderne și eclectice, epocă caracterizată de Gorki ca lipsită complet de stilul său propriu.

Numai puțini arhitecți din această epocă, printre care și Tamanian, au încercat să meargă pe drumul studierii și folosirii formelor clasicismului național.

Tamanian se manifestă, din școală, ca un participant activ la viața socială, începând cu lupta dusă la Academia de Artă, alături de colegul său, viitorul arhitect Sciuko, împotriva eclecticilor. După o fructuoasă activitate profesională și socială, în 1913, Tamanian este numit profesor la Institutul de Arhitectură și ales apoi vicepreședinte al Academiei de Artă din Petrograd.

Șirul lucrărilor sale culminează prin construirea Casei lui Scerbatov, din Moscova. Proiectarea acestei clădiri, care trebuia să cuprindă într'un ansamblu unitar 8 apartamente de raport, precum și o locuință somptuoasă, complet separată, pentru proprietar, având fastul și măreția palatelor de odinioară, a fost o problemă destul de dificilă. Tamanian a rezolvat această problemă cu multă ingeniozitate, punând la primele trei etaje apartamentele de locuit, iar la ultimul etaj înălțat al corpului central, locuința proprietarului, realizând astfel un tot organic de o expresivitate și finisaj unice.

Ordinul corintic întrebuințat în plastica ultimului etaj este îmbinat cu măestire, de elementele ordinului ionic dela parter și primul etaj, printr'o porțiune de fațadă neutră, care face legătura ordinelor dela diferitele etaje.

Prin întrebuințarea coloritului închis la etajele de jos, a reușit să accentueze și să scoată în relief eleganța părții de sus, de coloare deschisă. Imbinând elementele grele și ușoare, închise și deschise, mai mari și mici, adică folosind contrastele, a creat o operă valoroasă de arhitectură.

Casa de raport Scerbacov stă alături de cele mai bune creații ale arhitecturii din secolul al XX-lea.

Această lucrare aduce recunoașterea meritelor sale în artă și valoarea operei sale, care sunt confirmate prin acordarea medaliei de aur.

Tamanian, bun cunoscător al artei populare, are posibilitatea prelucrării elementelor acesteia, fapt care se relevă încă din primele sale

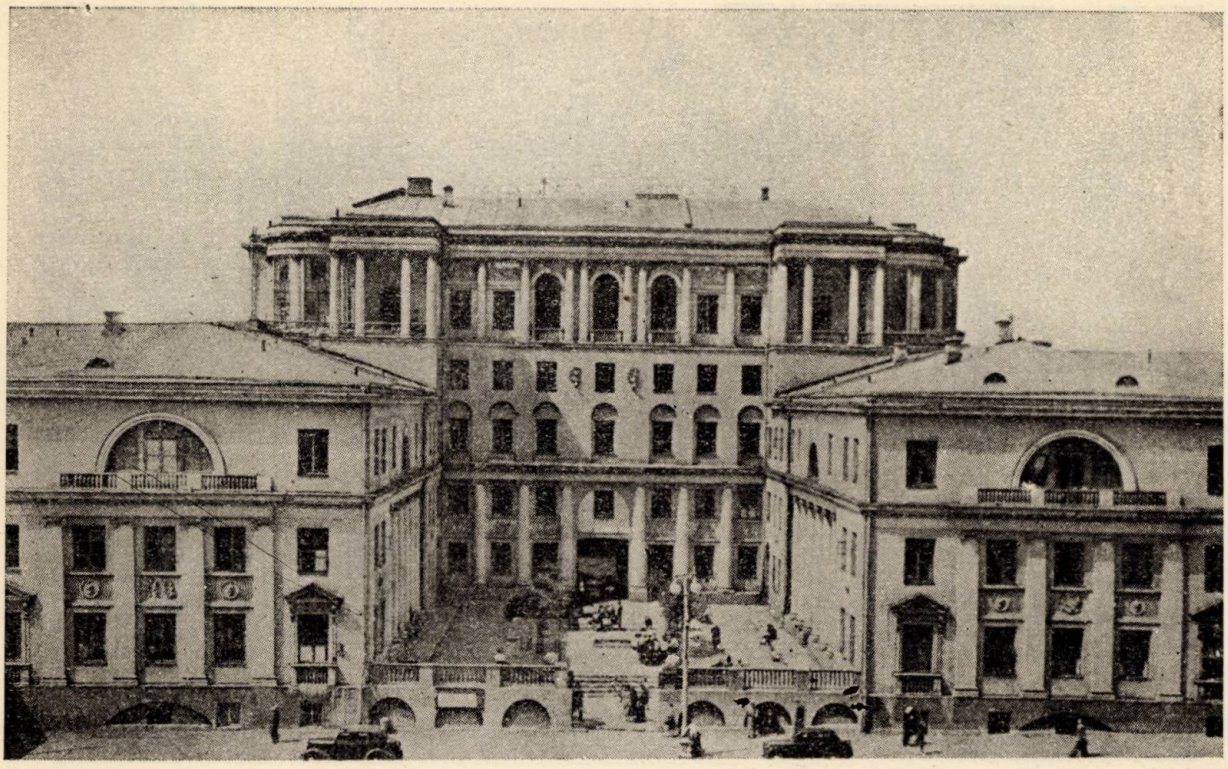

Casa Scerbacov, Str. Ceaicovski, Moscova

lucrări care l-au făcut cunoscut și anume: reconstrucția bisericii armeno-gregoriene din Petrograd și partea de expoziție a unui orășel reconstruit, „Piața comercială din Iaroslav".

Toate lucrările lui Tamanian, până la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, formează prima perioadă a creației sale. Ele suferă aceleași influențe și păstrează aceleași trăsături caracteristice comune, influențele epocii în care au fost construite.

După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, odată cu stabilirea, în 1923, a lui Tamanian

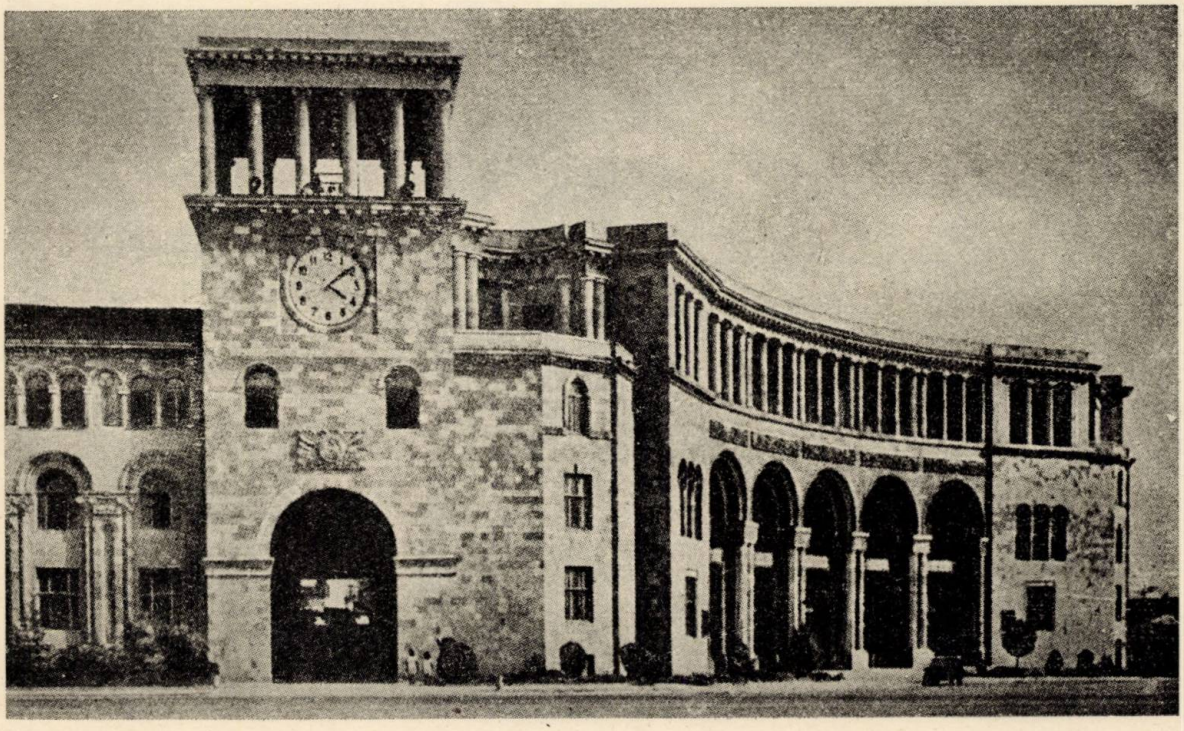

Casa guvernamentală din Erevan

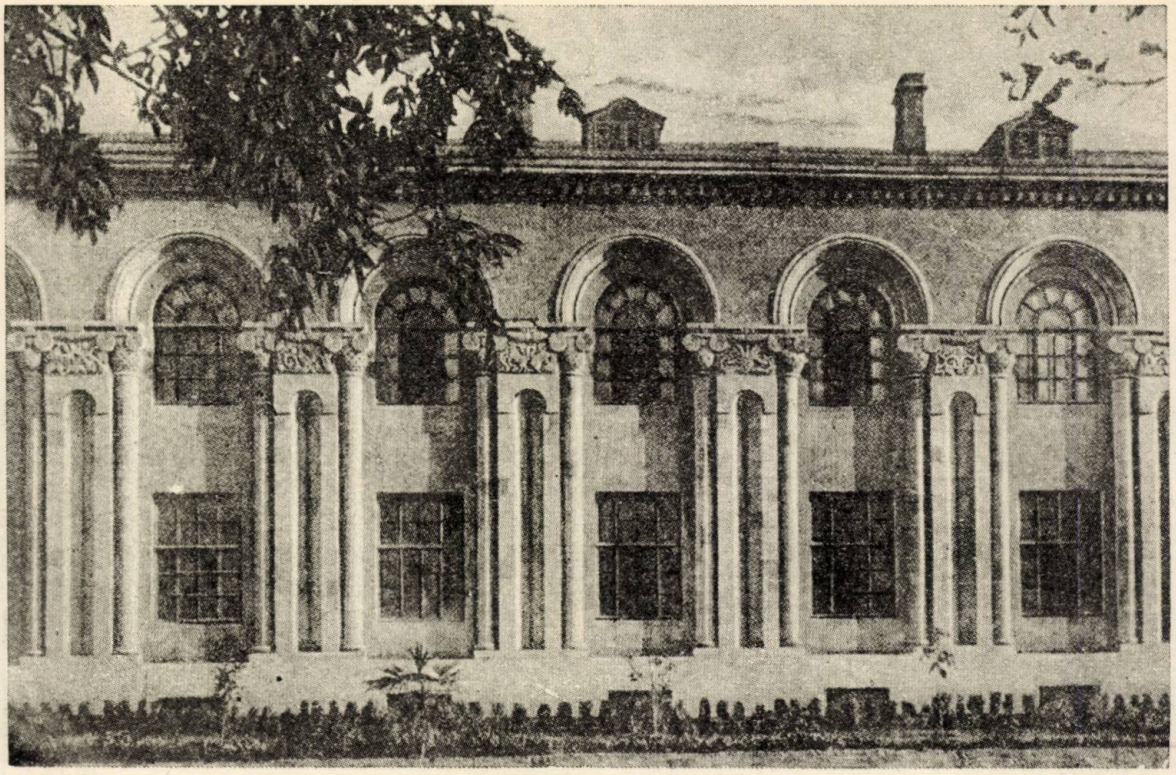

Fragment al fațadei Casei guvernamentale din Erevan

la Erevan, începe perioada a doua și mult mai însemnată a activității sale, care coincide cu nașterea arhitecturii tinerei Republici Socialiste Armene, căreia arhitectul îi consacră toată măestria și elanul său creator.

Tamanian a făcut să renască arta populară. Clădirile capitalei armene au început din nou să se împodobească cu minunatele sculpturi în filigram.

Activitatea sa în Armenia începe cu construc-

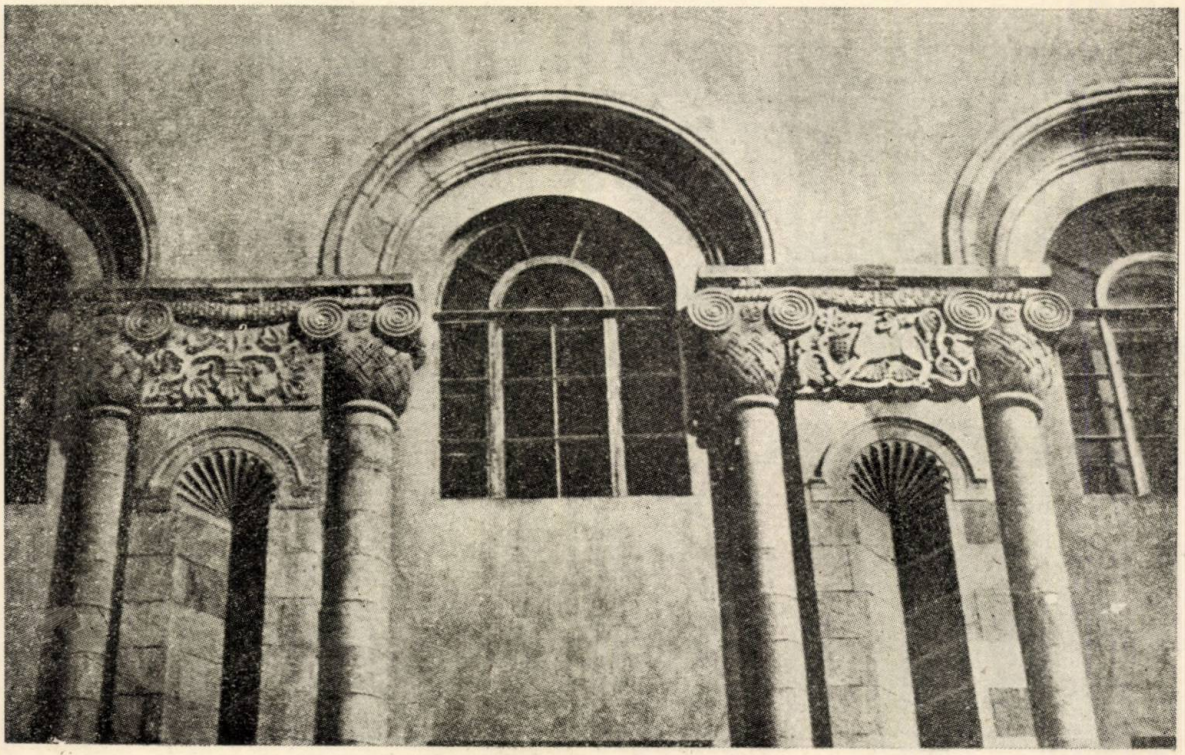

Detaliu de fațadă al Casei guvernamentale din Erevan

ții în forme clasice : Institutul Fizico-Terapeutic, Institutul Industrial, Observatorul, Biblioteca Publică.

Tamanian își dă seama de insuficiența formelor clasice pentru construcțiile Armeniei, deaceea el încearcă, chiar în primele sale lucrări, „Uzinele Hidroelectrice din Erevan" (1923-1925), să folosească din plin moștenirea națională; construcțiile Armeniei vechi au servit drept comori de inspirație pentru noile lucrări.

De aici înainte, Tamanian va căuta forme care să corespundă locului și mediului natural specific. „In compoziția generală a construcțiilor arhitecturale, am încercat să folosesc motivele arhitecturii armene vechi și materialele locale de construcție (Bazalt)", afirmă însuși Tamanian.

Tot printre încercările mergând pe această linie, este o clădire mică cu forma clară și vie, bine încadrată în natura înconjurătoare și executată în trecătoarea adâncă și pitorească a râului Zanghi, între stânci mari și verdeață.

Clădirile „Casa Guvernului" (1926-1941) și „Teatrul de Operă" din Erevan (1926-1939) sunt socotite ca cele mai însemnate construcții ale maestrului, care au confirmat reputația lui de cel mai bun arhitect al Armeniei și unul din cei mai mari arhitecți ai Uniunii Sovietice.

Valoarea acestor opere constă în faptul că Tamanian a rezolvat problema contopirii, într'o unitate nouă, a elementelor clasice și a celor ale creației naționale.

Casa Guvernului din Erevan este construită în Piața principală a orașului, „Piața lui Lenin", fiind axul de compoziție a acestei piețe.

La „Casa Guvernului" din Erevan, pentru a cărei fațadă s'a folosit cu măestrie bazaltul de diferite tonalități, s'au realizat motive decorative noi, bazate pe arta națională, reușindu-se totodată să se creeze un ordin nou, care apare ca leit-motiv în plastica fațadelor lucrărilor lui Tamanian. Detaliile acestei clădiri ne vorbesc despre autorul lor ca de un mare artist.

Această clădire, ca și aceea a Teatrului de Operă, considerate drept clădirile principale în sistematizarea generală a orașului, sunt subordonate ansamblului urbanistic al acestuia. Orice problemă de construcție a fost rezolvată de Tamanian în concordanță cu planurile urbanistice ale orașului. Sistematizarea Erevanului apare ca una din primele încercări de sistematizare ale orașelor din Armenia Sovietică.

Proiectul urbanistic este caracterizat prin soluționarea complexă și detailată a problemei procedându-se la reconstruirea radicală a orașului existent. Cu toate modificările care i-au fost aduse și care sunt încă în curs de a i se mai aduce, proiectul lui Tamanian rămâne până în ziua de astăzi ideea fundamentală, după care se execută întreaga reconstrucție a Erevanului.

Arta lui Tamanian este caracterizată prin minunata unire a simplicității naturale cu măreția poetică a artei naționale și a clasicismului rus, lucru relevat de însuși creatorul ei.

„In toate operele mele, începând din 1923, am încercat să folosesc moștenirea culturală a secoleleor trecute. Tendința mea era să găsesc forme care să corespundă condițiilor climatice și caracterului naturii țării, precum și înfățișării creației populare a Armeniei. In aceste lucrări, am dorit să găsesc o rezolvare care să unească formele arhitecturale naționale cu conținutul socialist".

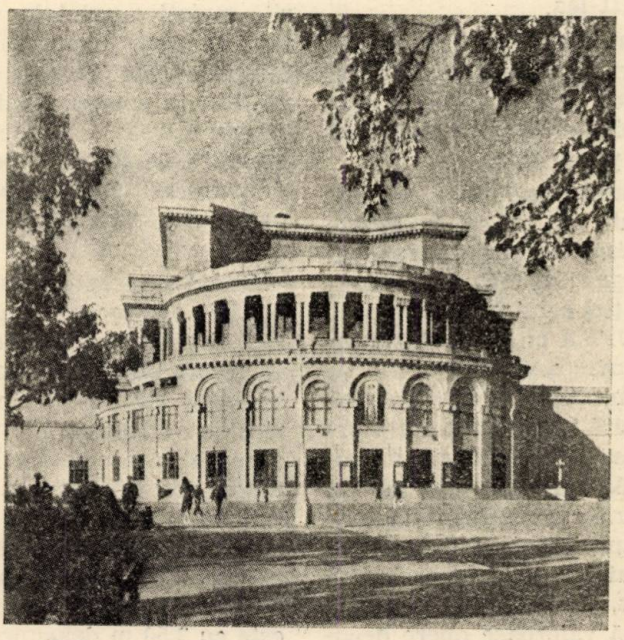

Teatrul de Stat de operă și balet din Erevan

PREZENTAREA LUCRĂRII LUI „A. I. KOLESNIKOV"

ARHITECTURA PARCURILOR IN CRIMEEA ŞI CAUCAZ

Conf. arh. **R. LAURIAN**

Sub îngrijirea Editurii de Stat pentru Arhitectură din Moscova a apărut în anul 1949, lucrarea lui A. I. Kolesnikov „Arhitectura parcurilor din Crimeea şi Caucaz". Volumul în cuarto-folio este tipărit pe hârtie cretată, legat cu cotor de pânză, iar textul este ilustrat cu 182 vederi şi planşe după clişee de zinc.

Pentru a ajuta pe constructorii sovietici de parcuri, autorul a redat în această lucrare rezultatul cercetărilor sale asupra parcurilor din Crimeea şi Caucaz, construite înainte de Marele Război de Apărarea Patriei.

Kolesnikov a fost ajutat în studiile sale de S. M. Palentreev, candidat în ştiinţe şi cercetări de artă şi de dendrologul F. S. Filipenco.

Această lucrare nu reprezintă o simplă descriere a numeroaselor parcuri de pe litoralul Nordic şi Estic al Mării Negre cu accentuarea caracteristicelor lor, dar şi un studiu profund al peisagiului din Sudul Crimeei şi Caucazului precum şi o analiză critică a acestor spaţii libere plantate, din care se poate trage numeroase concluzii utile în proiectare.

După ce vom face o descriere a acestor parcuri, scoţând în evidenţă particularităţile lor, vom prezenta o serie de aspecte, care apar în urma analizei rezultatelor unor experienţe începute la sfârşitul secolului al XVIII-lea.

Peisajele litoralului Mării Negre în Crimeea de Sud şi Caucaz sunt foarte pitoreşti şi diferite, datorită reliefului munţilor, a vederilor spre mare şi a vegetaţiei subtropicale. Aceste condiţiuni au influenţat compoziţia parcurilor.

In Crimeea şi Caucaz sunt numeroase parcuri, care reprezintă importante valori arhitecturale sau experimentale. In Crimeea se află parcul lui PUŞKIN DIN GURZUF legat de perioada cea mai luminoasă a vieţei şi creaţiei celui mai mare poet al Rusiei. Parcul din ALUPKA cu palatul Contelui Voronţov, construit între anii 1820—1840 de arhitectul Eduard Bleer în stil gotic, în care apare o îmbinare foarte reuşită între compoziţia arhitecturală şi un bogat asortiment de specii exotice. Parcul din LIVADIA, în suprafaţă de 160 ha, cu fostul palat al ţarilor în stilul renaşterii italiene, realizat dup ăproiectul arh. Crasnov (1910—1911) are cele mai frumoase pergole din toată Crimeea. In Caucaz, parcurile din regiunea Batumi şi Soci reprezintă valoroase opere decorative. Există şi numeroase parcuri, care pe lângă valoarea lor arhitecturală corespund şi unei deosebite valori experimentale. In Crimeea avem grădina botanică din NICKITA, executată în raionul Gurzuf lângă Ialta de constructorul de parcuri rus A. Righel în 1812. Aceasta posedă o imensă bogăţie dendrologică (în 1937 număra 1057 specii de plante şi arbori decorativi), cu pini şi cedrii levantini în vârstă de 130 ani, şi care a contribuit într'o mare măsură la desvoltarea construcţiei de parcuri din întreaga Rusie, In această grădină se găseşte o copie după pavilionul din parcul palatului Mihailovsk din Leningrad, construit în 1819 după proiectul lui Rossi. Acest pavilion apare ca cea mai frumoasă podoabă a parcului Nikitski. In Caucaz avem grădina botanică a Academiei de Ştiinţe a R. S. S. Georgiană din SUHUMI, grădinile botanice din SOCI şi BATUMI, adevărate câmpuri de experienţe în legătură cu introducerea florei decorative străine. Trebue deasemenea menţionat parcul sovhozului „CULTURILE SUDICE" de pe şoseaua Socigagra, creat special ca bază reproductivă a plantelor decorative. In acest parc, care posedă o colecţie de 379 specii decorative se fac interesante experienţe asupra speciilor exotice străine.

Majoritatea acestor parcuri erau înainte de revoluţia din Octombrie domenii particulare ale nobilimei sau ale burgheziei. In timpul orânduirii sovietice palatele cu parcurile lor au fost transformate în muzee (cum este casa şi parcul lui Puşkin din Gurzuf), în sanatorii, case de odihnă, tabere pentru pionieri (ca tabăra pionierilor pentru întreaga Uniune Artek din raionul Aluşka-Gurzuf), în parcuri pentru tineretul colhoznic (din raionul Gurzuf-Ialta) sau în staţiuni de experienţă pentru gospodării sătesti (ca parcul Sinop din Suhumi).

Odată cu aceste transformări, Sovieticii au îmbogăţit arhitectura parcurilor cu o serie de dotări şi opere de artă (colonade, fântâni, statui), au reîmprospătat materialul plantat şi au creat în jurul lor adevărate staţiuni balneo-climaterice de o însemnătate panunională. Sovieticii au executat deasemenea lucrări destinate a îmbunătăţi deservirea largă a maselor de viligiaturişti. Printre aceste lucrări menţionăm falezele dela Gagra şi Batumi, în Caucaz.

Faleza-bulevard dela Gagra este executată după proiectul arh. E. V. Servinskii (fig. 1). Faleza este cu 2,50 m deasupra plajei şi este limitată de un zid din beton fără parapet. Profilul transver-

sal este format din două alei pentru pietoni, despărțite printr'o fășie plantată. Aleea care limitează malul mării are o lățime de 6,50 m, iar a doua alee are o lățime de 7,00 m, având amenajate înspre parc o serie de nișe cu bănci pentru odihnă. Fășia care desparte cele două alei este plantată cu palmieri de cocos, iar trecerile dintre alei sunt limitate cu palmieri chinezești în formă de evantai. Forma arborilor și așezarea lor, lasă liberă desfășurarea perspectivei spre mare. Inspre parc aleea este limitată de un gard viu iar nișele sunt flancate de laurii tunși în formă de glob.

Interesantă este și faleza dela Batumi (fig. 2), mărginită cu magnolii cu un colorit foarte variat.

In afară de aceasta, sovieticii au creat pe litoralul Mării Negre o serie de ansambluri noi, Parcul sanatoriului „Doubass" la Est de Ialta, a sanatoriului „Steagul Roșu" pe șoseaua Alupka, a sanatoriului „Ucraina" din Gagra sunt numai câteva exemple dintre noile realizări.

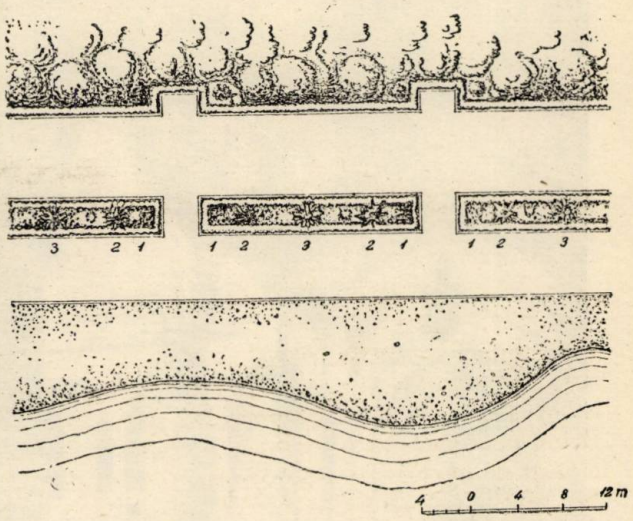

Fig. 1. Gagra. Planul falezei în parcul stațiunii climaterice

★

Parcurile din Crimeea și Caucaz, realizate în majoritatea lor la sfârșitul secolului al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea au o compoziție cu traseu liber sau mixt. O excepție avem în parcul din Livadia, unde întâlnim în curtea interioară a palatului o grădină cu traseu arhitectural. (fig. 3).

Voi prezenta două din exemplele cele mai caracteristice: parcul din Alupka în Crimeea și parcul din Gagra în Caucaz.

Parcul din Alupka a fost realizat la începutul secolului al XIX-lea de grădinarul Kebah (fig. 5). Parcul se întinde pe o suprafață de 40 ha și se ridică dinspre Sud-Est până la 70 m, deasupra nivelului mării. Printr'o serie de terase se realizează tranziția dintre palat și natura înconjurătoare. Traseul liber și variat al aleelor, se adaptează perfect reliefului accidentat și diferențelor mari de nivel. Intreaga compoziție este bine orientată spre mare, ea prezintă un exemplu concludent de includere a parcului în peisajul existent, de legătură organică între partea organizată și natura înconjurătoare.

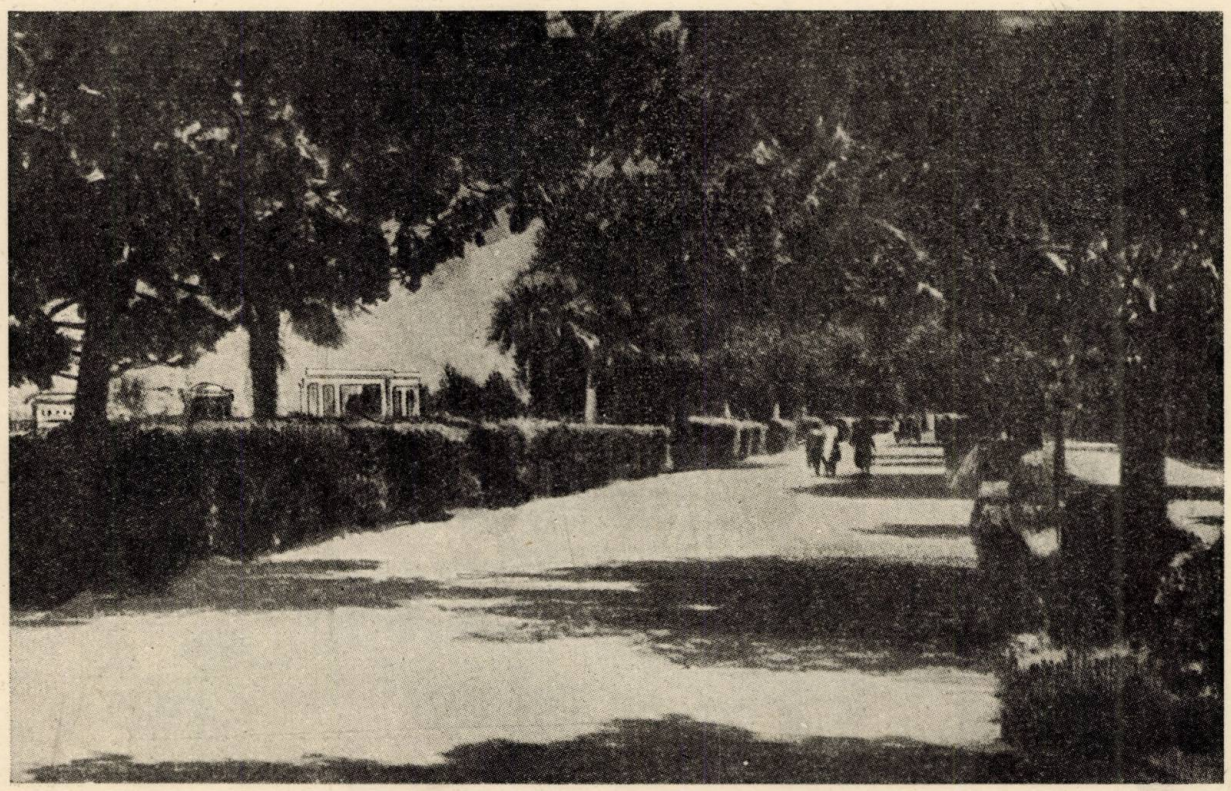

Fig. 2. Batumi. Litoralul, aleea magnoliilor

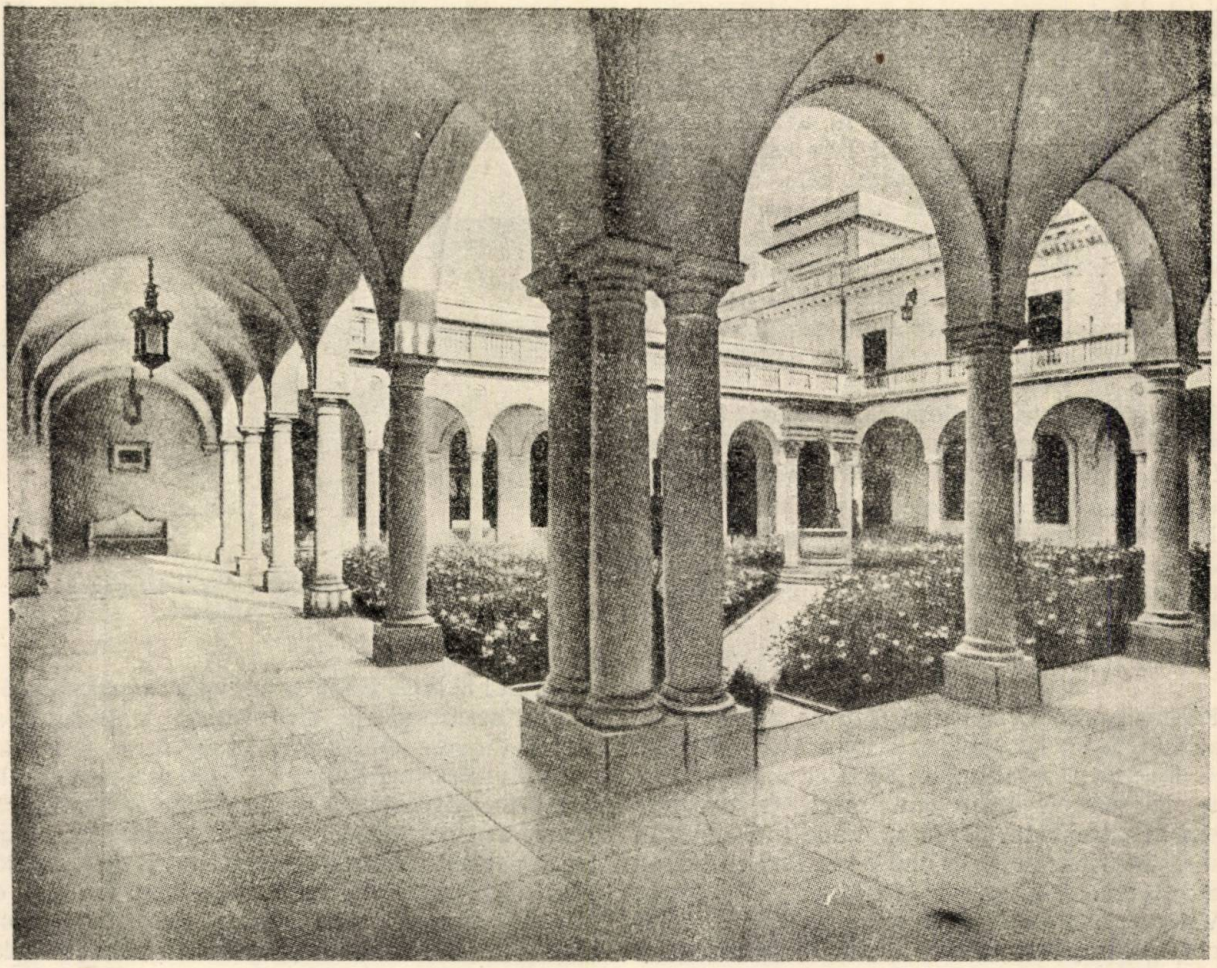

Fig. 3. Palatul din Livadia. Curtea interioară

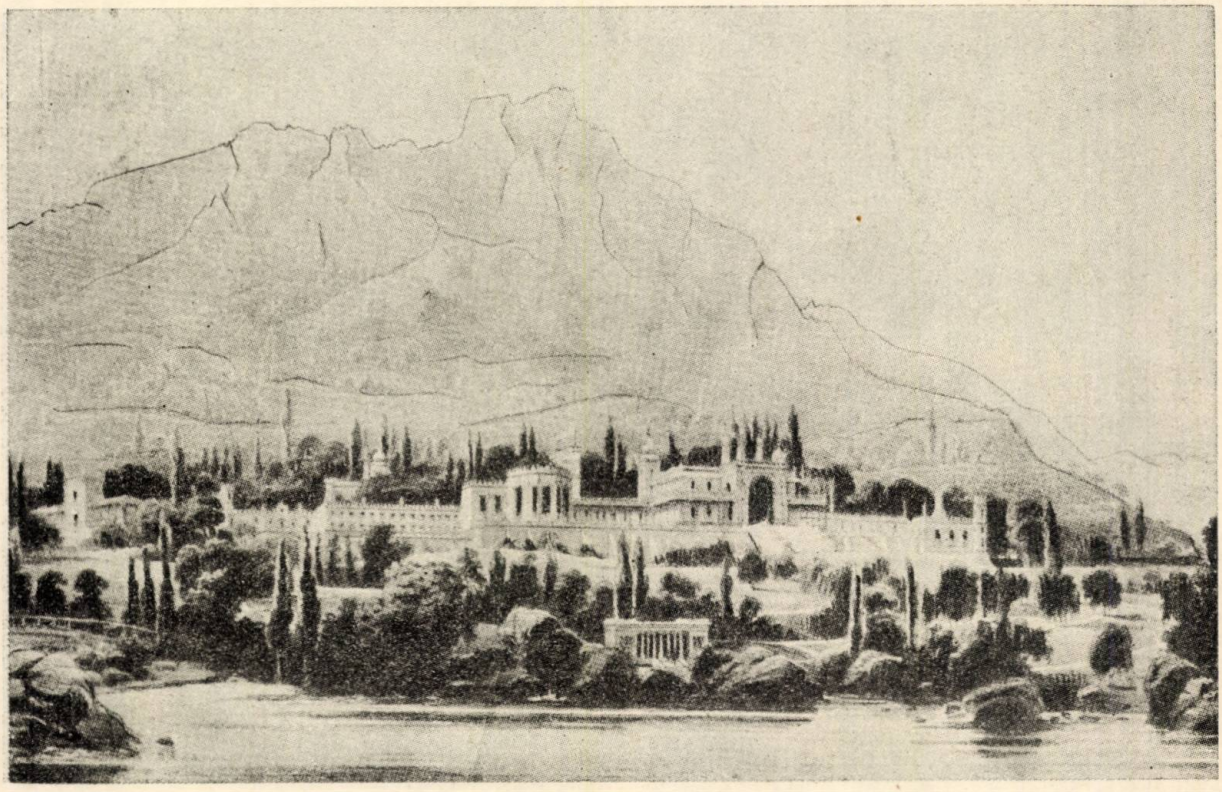

Fig. 4. Alupka. Vedere generală a palatului din spre mare

Fig. 5. Alupka. Planul general al parcului

Parcul staţiunei Gagra a fost executat între anii 1902—1905 la poalele pantelor abrupte ale masivului muntos Gagra (fig. 6). Parcul, tratat într'un stil cu traseu liber, se desfăşoară pe o suprafaţă de 10 ha. Compoziţia lui este bazată pe un întreg sistem de lacuri mari şi mici, unite între ele prin canale. Este de remarcat succesiunea de plantaţie de pe aleea centrală a parcului:

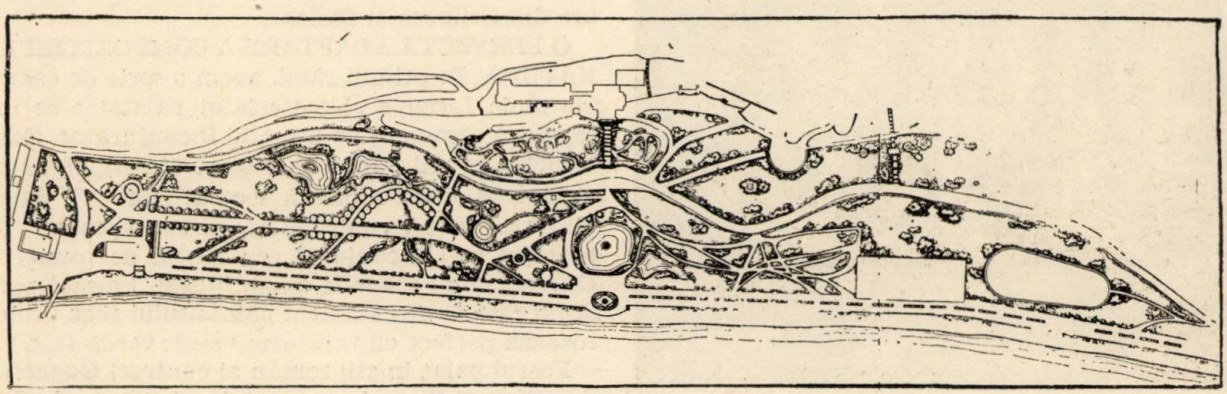

Fig. 6. Gagra. Planul parcului din staţiunea climaterică:
1. Aleea magnolilor; 2. Aleea platanilor; 3. Aleea curmalilor

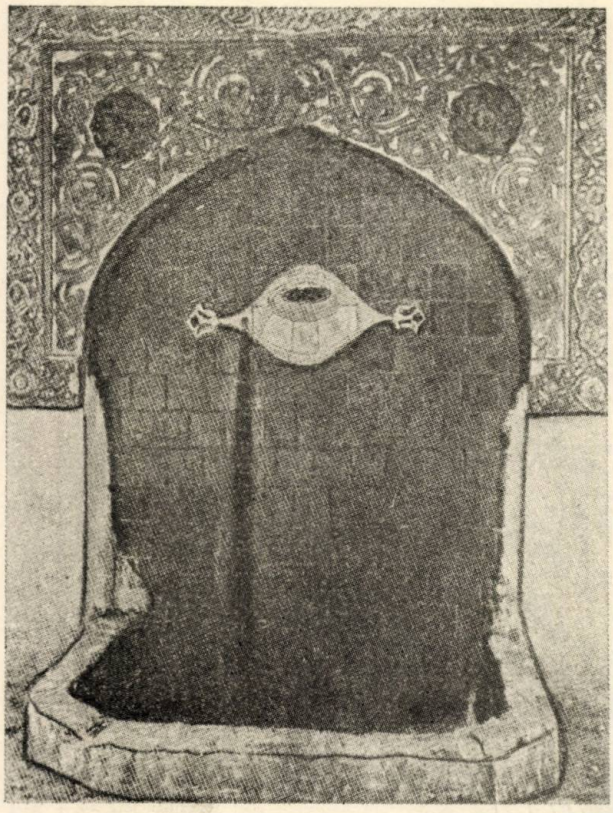

Fig. 7. Palatul din Cocoza. Fântâna „Ochiul Albastru"

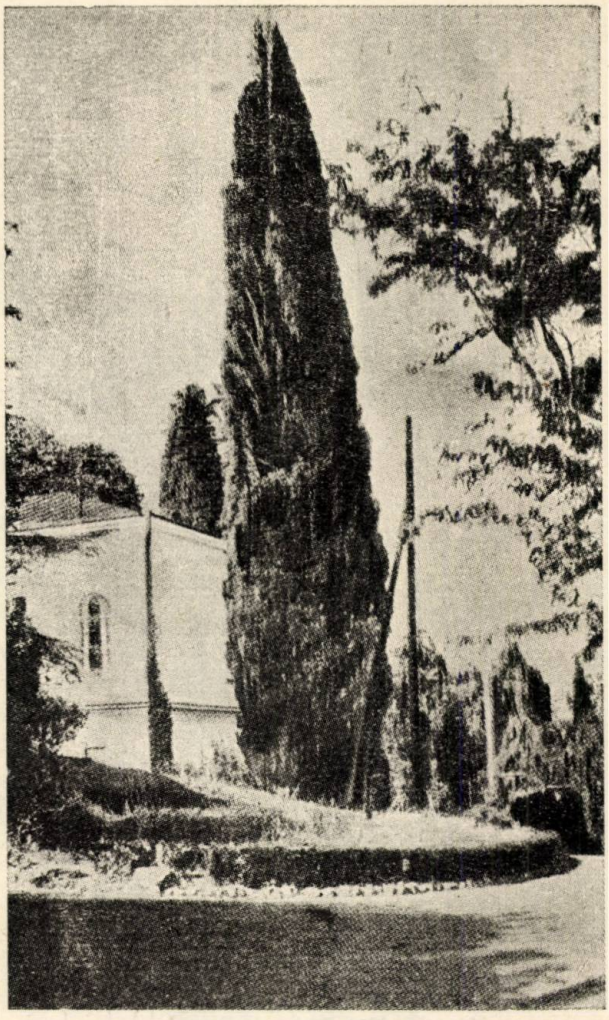

Fig. 9. Gurzuv. Chiparosul lui Puşchin

Fig. 8. Gagra. Parcul de cură. Grup de palmieri

magnoliile, platanii şi palmierii de curmali. Modificarea esenţelor pe traseu se face la intersecţii de alei sau la schimbări de direcţie. Din loc în loc, sunt lăsate porţiuni pentru vederea liberă spre mare. Acest parc reprezintă un interesant exemplu de adaptarea unei compoziţii la elementul dominant al naturii: suprafaţa întinsă a mării.

★

Vom încerca acum să prezentăm caracteristicile specifice ale parcurilor de pe litoralul Mării Negre din Crimeea şi Caucaz.

O PERFECTĂ ADAPTARE A COMPOZIŢIEI LA NATURĂ. In primul rând, avem o serie de exemple unde formele şi materialul palatelor se integrează armonios cu peisajul înconjurător. Construcţia în stil gotic din parcul din Alupka este executată dintr'o piatră locală „diabaz". Acest material face ca palatul să se contopească cu peisajul ce-l înconjoară, cu lanţul de munţi ai Crimeei şi cu stâncile de pe litoral. Palatul pare să fie răsărit din adâncul pământului şi se armonizează perfect cu vegetaţia veşnic verde (fig. 4).

Fostul palat în stil roman al contesei Gagarina de pe capul Placo în raionul Alusta-Gurzuf (Crimeea), cu acoperişul de ţiglă roşie, se detaşează

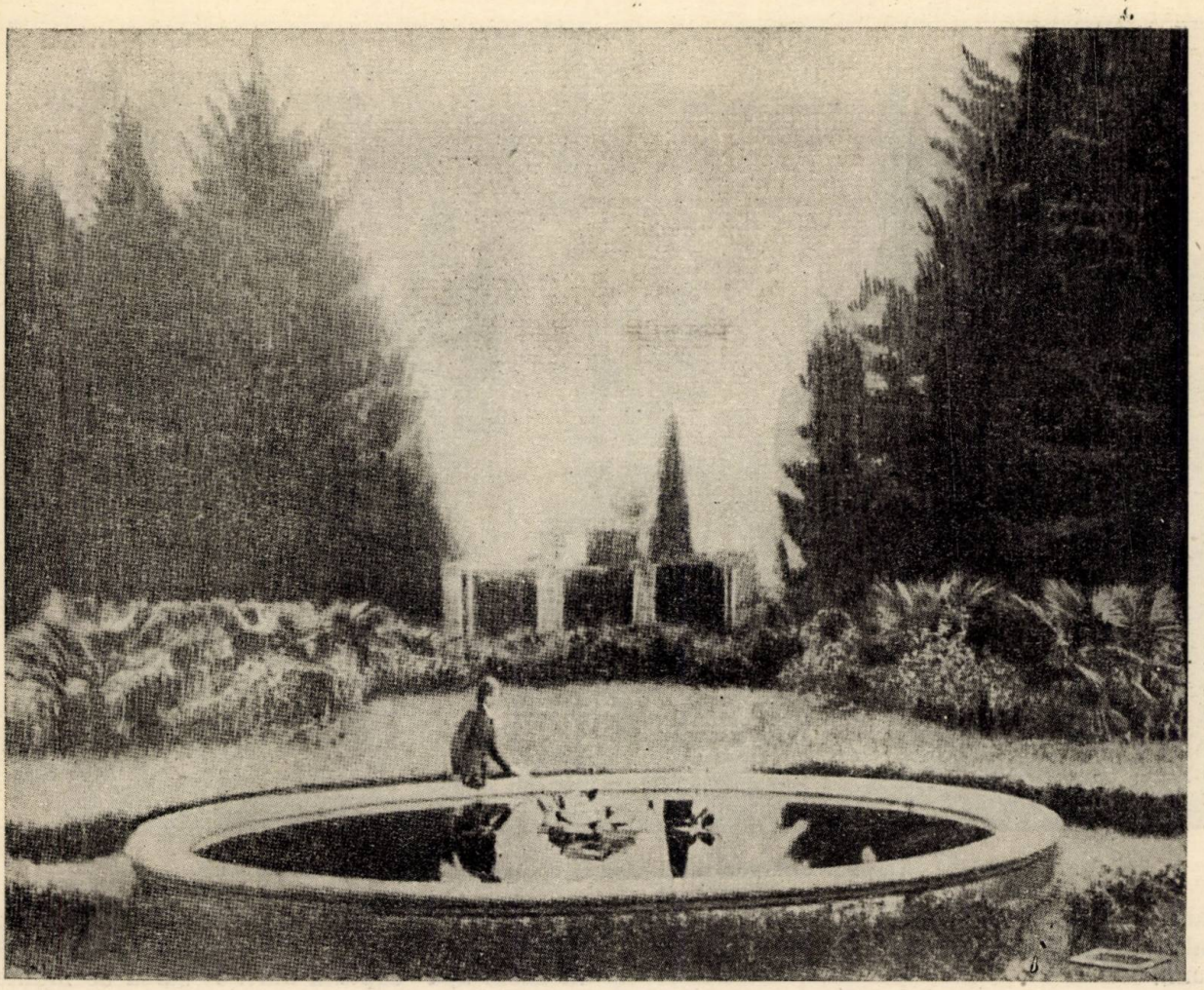

Fig. 10. Parcul „Culturile Sudice". Parterul principal. Basinul şi pergola

frumos pe fondul albastru al cerului şi al parcului veşnic verde.

Palatul din Cocoza (Crimeea), realizat după proiectul arh. Crasnov, cu o arhitectură orientală, având o serie de minarete, care dau o mare varietate volumelor, se profilează frumos pe munţii înconjurători. Acoperişul executat din olane smălţuite, de culoarea mării, dă impresia, din depărtare, a unei porţiuni din marea albastră scufundată în pădurea verde.

Afară de aceasta, în ansamblul parcurilor de pe litoral se includ deseori masive întregi de păduri sălbatice, remarcabile prin calităţile lor decorative, păduri de fistic slăbatec, de stejari pufoşi, de brazi de Crimeea, ienuperi şi altele. De obicei, vegetaţia naturală se păstrează şi se întrebuinţează în părţile periferice ale parcului. Există şi cazuri când grupe de arbori, aparţinând florei sălbatice locale sunt păstrate în jurul clădirilor, ca de exemplu grupul stejarilor de pe lângă palatul din Livadia.

Ca exemple interesante de întrebuinţarea resurselor florei locale în starea lor sălbatecă realizându-se astfel o apropiere între porţiunile amenajate şi natura înconjurătoare avem parcurile din Alupka, Forosc şi Masandra în Crimeea.

O metodă originală aplicată în parcul din Alupka este folosirea stâncilor slăbatece ca un element devorativ al parcului. Aceasta contribue şi întăreşte impresia de natural în compoziţie. Astfel de exemple se mai întâlnesc dealungul litoralului Crimeei unde stâncile îmbrăcate în muşchi, cu formele lor diferite, par câteodată ca nişte ruine ale unor vechi palate.

INTREBUINŢAREA FLOREI EXOTICE. O mare variaţie a impresiilor este creată în parcurile de pe litoral, datorită întrebuinţării pe scară largă a plantelor decorative. Acestea formează un contrast original cu vegetaţia locală: peste 1500 de specii exotice au fost introduse în parcurile din Crimeea şi Caucaz, prin pepinierele experimentale şi crescătoriile de plante subtropicale ale grădinilor botanice din Nikitskik, Suhumi, Batumi, Soci.

Avem numeroase exemple de îmbinarea compoziţiei arhitecturale cu un bogat asortiment de specii exotice: chiparoşi piramidali, pini italieni, cedri din Liban, cedri plângători, platani şi palmieri din Parcul lui Puşkin la Gurzuf, aleea cu palmieri de curmali din Gagra, (considerată că are cele mai frumoase exemplare de pe litoralul Caucazului), aleea cu palmieri în parcul din Alupka, (considerat ca un exemplar rar în Crimeea), alei cu palmieri japonezi în formă de e-

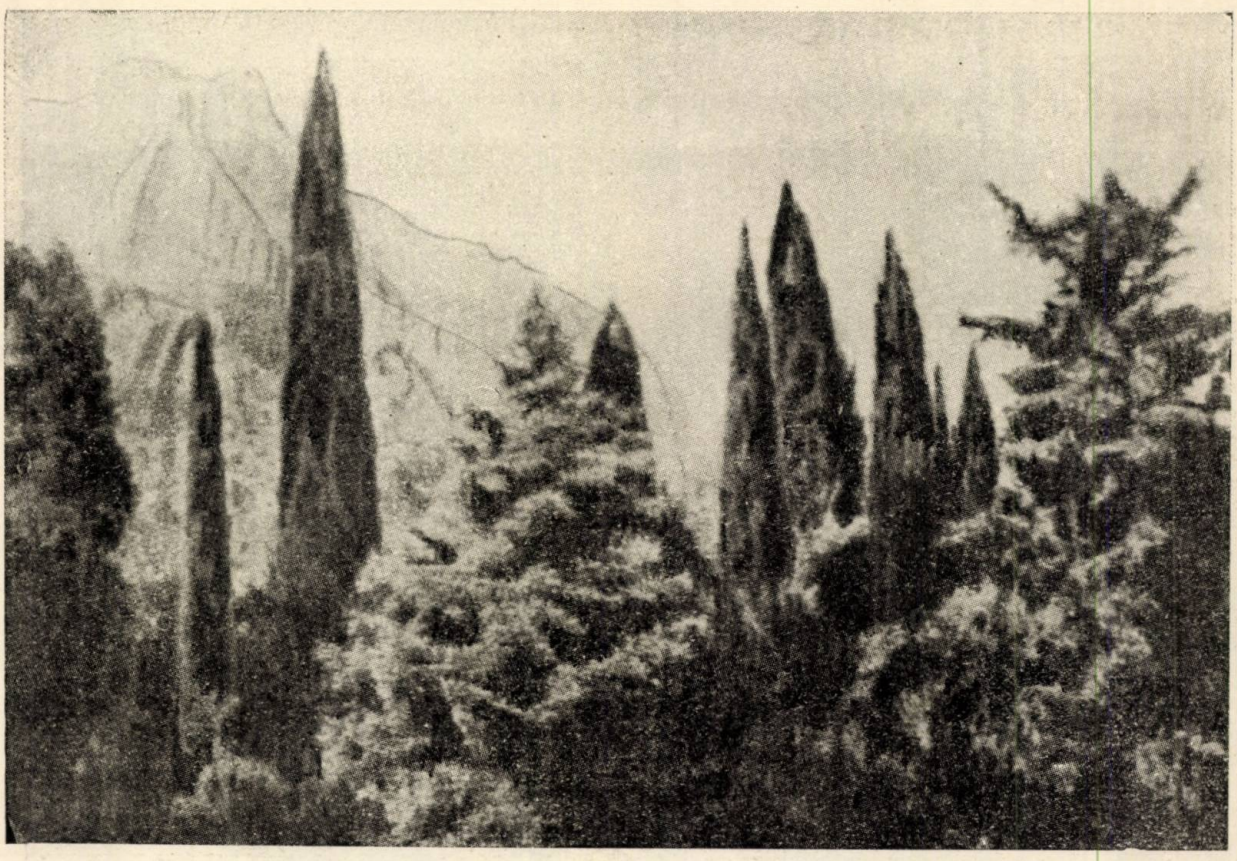

Fig. 11. Alupka. Compoziția din esențe rășinoase din Parcul de Sud

vantai din orașul Suhumi și aleea originală cu palmieri de miere din grădina botanică din Suhumi.

FIECARE PARC SE DISTINGE PRIN ANUMITE ASPECTE SPECIFICE. Parcul din Alupka este renumit prin bogăția amenajărilor decorative ale apelor, prin înalta calitate a materialelor și originalitatea execuției formelor minore de arhitectură. Crimeea este săracă în surse de apă, mai ales pe malul ei Sudic, deaceea parcurile din Crimeea sunt în general cam lipsite în compoziția lor de acest element decorativ. Parcul din Alupka și grădina botanică Nikitski constitue excepții dela această situație și deaceea se evidențiază și mai mult originalitatea lor.

In parcul din Alupka întâlnim cascade naturale, lacuri de munte, create artificial, înconjurate de stânci și numeroase fântâni de marmoră cu forme arhitecturale originale: două fântâni cu trei vase suprapuse care flanchează intrarea principală a palatului, fântâna florilor în fața grădinii de iarnă, fântână în formă de liră, fântâna nișă în formă de scoică între terasa a doua și a treia și în sfârșit fântâna lacrămilor. Această fântână sprijinită pe zidul palatului este executată cu multă finețe și reamintește legenda populară a fântânii din Baciserai.

Alt exemplu, îl întâlnim la grădina botanică Nikitski, a cărei mare valoare decorativă este datorită în bună parte sistemului de mici lacuri pitorești care îmbogățesc peisajul.

Un aspect cu totul original este fântâna „Ochiul albastru", amenajată în zidul palatului din Cocoza (fig. 7). Din centrul „Ochiului", cade în basin apa captată dintr'o sursă de munte. Motivul arhitectural al acestei fântâni este legat de denumirea legendară a satului „Cocoz" care înseamnă pe limba tătară „ochiul albastru".

Tot în parcul din Alupka găsim o mare varietate de elemente minore care completează artistic ansamblul lui: vase admirabil executate, balustrade, statui, baso-reliefuri, bănci din marmoră, reprezentând adevărate obiecte de artă. Acestea constitue specificul majorității parcurilor din Crimeea și, în special, al acelora din Caucaz, unde bogăția de materiale valoroase ca: marmora, granitul, tufuI, dă posibilitatea de a se creea minunate exemple de arhitectură cu forme minore.

Caracteristice sunt și aleele parcului Suuk-Su, așezat la marginea vestică a Gurzufului. Partea centrală a aleelor, pe o lățime de 2,00 m, este acoperită cu plăci de ceramică de coloare roșiecafenie. De o parte și de alta a aleei există o fâșie largă de 25 cm cu pietriș mărunt, pe marginea căruia este trasată o bordură din pietre de mare șlefuite. Datorită acestei structuri, aleele au un aspect de covor țesut cu un deosebit efect decorativ.

Deasemenea sunt de remarcat zidurile de sprijin căptușite cu scoici din parcul casei de odihnă a constructorilor navali de lângă Sevastopol, sistemul de lacuri și plantația de bază din specii exotice ale parcului din Gagra (Caucaz), insula lacului din parcul „Cultura Sudică" (dominată

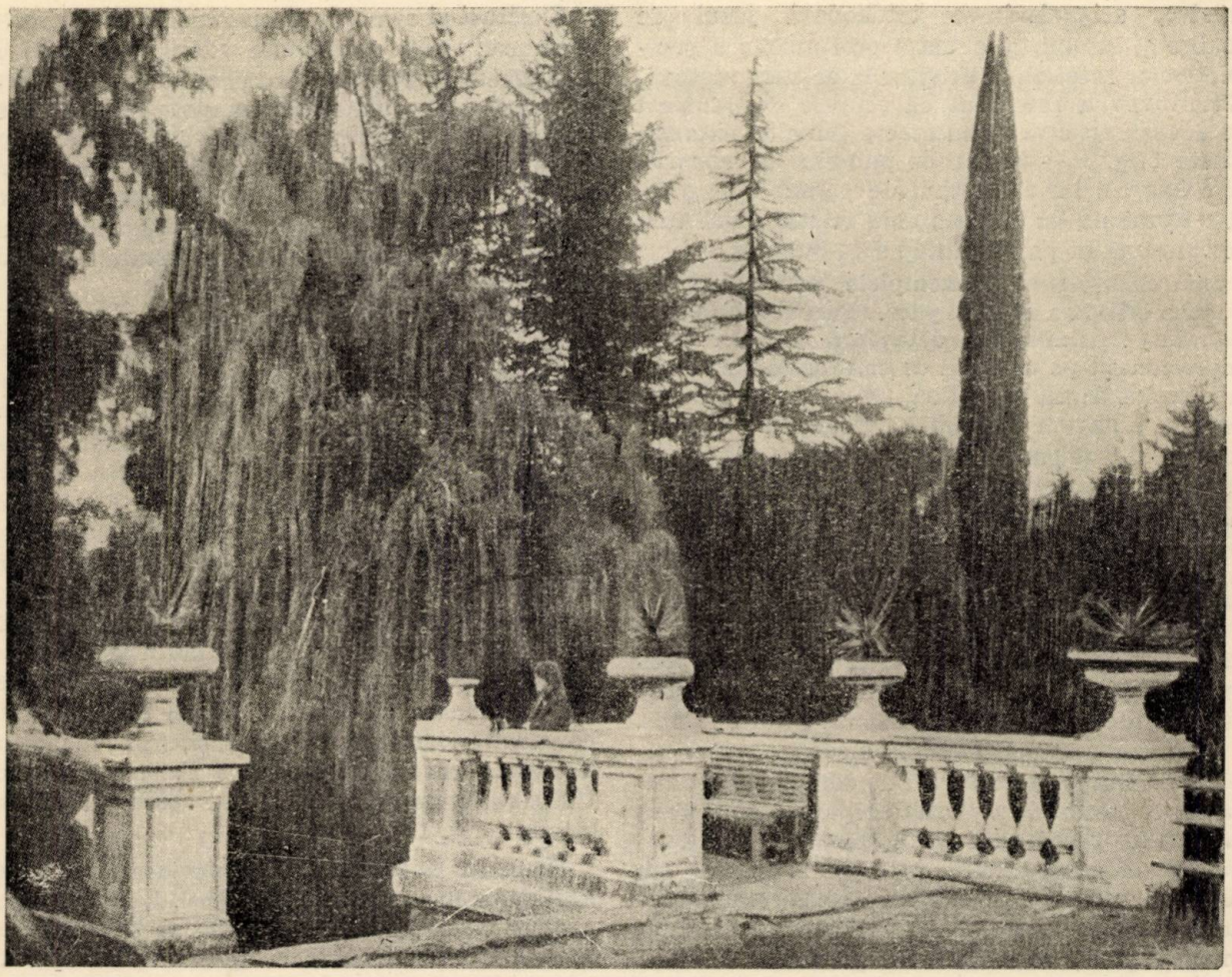

Fig. 12. Parcul „Culturile Sudice". Parterul principal

de un superb exemplar de salcie plângătoare), aleea scară mărginită cu chiparoşii din grădina botanică dela Soci sau grădina japoneză din parcul botanic al oraşului Batumi.

Folosirea elementelor arheologice. In unele parcuri din Crimeea de Sud găsim o reeditare a parcului muzeu întâlnit, prima oară, în secolul II, la vila lui Adrian la Tibur, unde numeroase valori arheologice erau folosite ca elemente decorative.

Monumente din antichitate, aflate chiar pe teritoriul parcului, îi subordonează compoziţia ca de pildă: turnul genovez din parcul de pe stânca din Gurzuf; săpăturile factoriei romane de pe malul golfului Ai-Todor; şi diverse obiecte arheologice găsite în săpăturile din alte regiuni, dar care constitue în parc numai elemente decorative izolate. Astfel sunt vasele pentru păstrarea apei sau a grânelor din parcul de pe stânca Genoveză sau vasele de marmoră, sarcofagul şi statuia unei patriciene provenită din săpăturile dela Pompei, lucrări care măresc valoarea artistică a parcului din Livadia.

Celelalte caracteristici ale parcurilor de pe litoralul Crimeei şi al Caucazului, adică perfecta adaptare la relieful solului şi o mare varietate în compoziţie, au apărut în mod evident în exemplele arătate până acum.

E interesant de cunoscut rezultatul aplicării pe teren a unor principii de compoziţie, rezultat izvorît dintr'o experienţă de aproape două secole de construcţie a parcurilor din Crimeea şi Caucaz.

Metode de folosire a vegetaţiei. In ceeace priveşte folosirea vegetaţiei în compoziţie, întâlnim în parcurile din Crimeea şi Caucaz câteva aspecte interesante:

Metoda grupării arborilor din aceeaşi esenţă este des întâlnită în parcurile de pe litoral. Astfel se permite o accentuare a caracteristicilor diferitelor specii şi se obţin zone pline de interes.

Păduricea de cedru de Liban şi stejari în grădina botanică din Nichitski, grupele de cedru de Atlas şi pin din parcul Carsan, (raionul Aluşta-Gurzuf), păduricea de pini seculari (130 ani) din Parcul Puşkin sau cea de magnolii din Alupka, produc impresii cu totul neobişnuite.

Un alt exemplu legat de metoda grupării arborilor din aceeaşi esenţă, îl întâlnim în parcul casei de odihnă R.C.C.A. în partea centrală a raionului Gurzuf (Crimeea). Aici, grupele mari de conifere şi foioase se succed, despărţite de poieni, în mod organizat în cadrul unei compoziţii cu traseu liber. Din această cauză, parcul are un aspect variat, grupele separate au conture mai ex-

presive, asigurându-se totdeodată jocul de umbre și lumini, și o mare profunzime a perspectivelor interioare. Privitor la această metodă, Kolesnikov a remarcat că grupele de palmieri cu aceași structură dau efecte pline de expresivitate (fig. 8 — grupul de palmieri de curmali din Gagra), iar amestecul de palmieri de diferite forme nu dă un ansamblu estetic, după cum se constată în parcul Sinop dela Suhumi.

Interesante sunt și exemplele care apar din analiza critică a acestui parc. (Parcul Sinop dela Suhumi) : palmierii se detașează într'un mod impresionant pe un fond de conifere cu ace mici și coroană deasă (de pildă, pe un masiv de chiparoși), nu avem însă, un efect reușit pe un fond compus din foioase. Arbuștii în floare plasați pe peluze în grupuri sau izolați, înconjurând arborii înalți sau încadrând aleele, servesc ca element de legătură cu plantațiile înalte, estompează contrastele bruște de înălțime și îmbogățesc variațiunile de tonuri.

Tot în parcul Sinop, Kolesnikov constată că 52% din arbori sunt coniferi și că această preponderanță a coniferelor nu este de recomandat, deoarece dă parcului un colorit închis.

In cadrul parcurilor din Crimeea și Caucaz întâlnim numeroase rezolvări de compoziții monumentale. Meoda de a planta chiparoși lângă casă este foatre răspândită în Crimeea de Sud. Contrastul (datorită albului pereților și verdele arborilor), precum și siluetele solitare și impozante ale arborilor, care se profilează pe volumul construcțiilor, dau efecte surprinzătoare. (In fig. 9 se vede chiparosul de lângă Casa Pușkin în parcul din Gurzuf).

Un efect similar este dat de palmierul din fața casei de odihnă din parcul Sinop dela Suhumi. Un ansamblu caracteristic în grădina Nikitski se datorește grupului de 20 de chiparoși piramidali, care domină masivul parcului și care se oglindește în apa marelui basin.

Un specific al parcurilor de pe litoral este organizarea perspectivelor interioare.

Un element original este închiderea unei perspective printr'un fundal verde în parcul R.C.C.A. din apropierea Gurzufului, (învecinat cu parcul Pușkin).

Grupul impozant de chiparoși este format din 6 chiparoși cu o siluetă piramidală. In centrul grupului se află un arbore cu 1,5 m mai înalt decât ceilalți, așezați circular, la distanță de 1,25 de elementul central ; vârful piramidei rămâne astfel degajat, în tot timpul creșterii.

In fig. 10 se vede un efect de perspectivă în parcul sovhozului „Culturile Sudice". Perspectiva aleei principale este închisă de o pergolă în spatele căreia și lateral axului ei, este plantat un chiparos. Plantarea arborelui în axul pergolei ar fi dat un efect greoi și forțat. Efectul astfel obținut este mai agreabil și mai natural. Aici avem un anasmblu mult mai reușit decât cel din grădina Vilei Gori (Italia) unde fundalul teatrului de verdeață este marcat printr'un chiparos așezat în ax.

Contrast și armonie. In parcurile din Crimeea și Caucaz găsim numeroase exemple cu deosebite efecte de contrast sau acord între diferitele elemente componente ale compozițiilor. Interesante sunt efectele de contrast, din parcul Alupka, dintre arbuștii tunși în diferite forme care mărginesc aleele și chiparoșii cu forma lor verticală, sau grupa de conifere (chiparoși piramidali și brazi) care se detașează pe fondul conturat al munților (fig. 11).

In fig. 12 se observă o grupare de arbori din parcul „Culturile Sudice", unde cu specii diferite ca formă și culoare: o salcie plângătoare (din Babilon), doi cedri din Himalaia și un chiparos piramidal, s'a obținut un efect artistic. Acest exemplu arată că este posibil ca să se realizeze un acord între arbori cu forme diferite. Elementele de tranziție dintre salcia plângătoare și forma piramidală a chiparosului îl constitue cele două exemplare de cedri din Himalaia.

Deasemenea sunt foarte reușite efectele de acord obținute în parcul Sinop, datorită execuției vaselor decorative și a statuilor din același material de culoare roz (tuf de Artik) din care este construită clădirea principală și, (aspect mai de detaliu), acordul dintre coaja stejarului și motivele ornamentale ale vasului așezat la picioarele lui (fig. 13).

Concluzii în legătură cu proiectarea parcurilor din stațiunile balneo-climaterice. La executarea acestor parcuri trebue neapărat să ținem seama de scopurile curative și de recrearea de care au nevoie vilegiaturiștii. Acest lucru se asigură prin varietatea impresiilor în compoziție, care vor avea o influență pozitivă la însănătoșirea convalescenților. Această varietate poate fi obținută și prin întrebuințarea la maximum a frumuseților naturale locale, prin deschideri de perspective spre întinsul câmpiilor, spre păduri și suprafețele mari de apă, spre înălțimile munților. In sistemul de alei trebue incluse alei speciale pentru cură, care să asigure exerciții gradate pentru cei bolnavi de inimă.

O importanță deosebită la construirea stațiunilor climaterice este asigurarea unor amenajări pitorești în toate anotimpurile. Acestea se obțin prin plantarea parcurilor și grădinilor cu plante veșnic verzi și cu plante care înfloresc târziu și țin mult în sezoanele de toamnă, iarna și primăvara (camelia, floarea de iarnă cu flori galbene, anumite specii de trandafiri, accacia argintie și altele).

Parcul Sinop din Suhumi are o proporție din totalul plantațiilor de 76% de arbuști și 84% de arbori din specii veșnic verzi, ceeace face ca în tot timpul anului, parcul să fie verde, factor important pentru folosirea lui neîntreruptă ca stațiune climaterică.

In stațiunile de pe litoral sunt cazuri în care apa dulce se găsește cu greutate și organizarea stropirei este foarte grea. In această situație ținându-se seama și de solul uscat, trebue organi-

zată o plantare în care să domine specii rezistente la secetă.

In aceste parcuri, lipsite de apă dulce, putem întrebuința apa mării pentru scopuri decorative cu condiția ca să nu utilizăm plante de apă. In sfârșit pentru combaterea malariei se recomandă folosirea apei în formă dinamică: torente, cascade, fântâni, răspândirea în apele stagnate a gambuzilor sau folosirea în mare cantitate a laurului nobil, care răspândește un miros de nesuportat pentru țânțari.

★

In afară de o științifică descriere a parcurilor din Crimeea și Caucaz, în lucrarea lui Kolesnikov apare și o metodă nouă în ceeace privește studiul spațiilor libere plantate.

Aproape în toate cazurile, după un scurt istoric, o descriere a palatului și a parcului, se analizează influențele datorite solului, și climei. Se face o critică a compoziției, scoțându-se în evidență efectele artistice sau defectele și se întocmesc tabele referitoare la calitățile dendro-arhitecturale ale plantelor.

Aceste tabele conțin numele speciei, vârsta, înălțimea, diametrul trunchiului și al coroanei, numărul de exemplare și procentul din totalul volumului plantat. Datorită acestor tabele se pot face comparații între diferitele parcuri, se stabilește densitatea plantațiilor, se trag concluzii în legătură cu normele de aplicat, se observă posibilitățile de desvoltare ale arborilor față de condițiunile locale.

De exemplu, din analiza dendro-arhitecturală a parcului Sinop, Kolesnikov trage concluzii privitoare la proporția între specii, necesară pentru a se realiza un caracter subtropical și a se menține un aspect veșnic verde, necesar în cazul stațiunilor balneare și autorul observă că pe litoralul Crimeei și al Caucazului nu se pot adopta normele de plantare prevăzute în restul Uniunei. Din studiul parcului **„Culturile Sudice"** se constată o prea mare densitate a plantațiilor, de unde reiese necesitatea rărirei ei.

La studiul parcurilor, Kolesnikov se interesează de fotografiile, și de tablourile, care prezintă aspecte din trecutul parcului, pentru a trage concluzii în legătură cu viitoarea lui desvoltare.

Impresionant este cazul din parcul Suuk-Su. In fig. 14 se vede o fotografie din 1907, când de pe terasa parcului se deschidea o frumoasă perspectivă spre orzontul mării, din cauza unei lipse de cunoaștere a gabaritelor arborilor, constructorii parcului au plantat arbori, care ulterior (1937) au închis această perspectivă (fig. 15).

Fig. 13. Suhumi. Parcul „Culturile Sudice". Parterul principal.

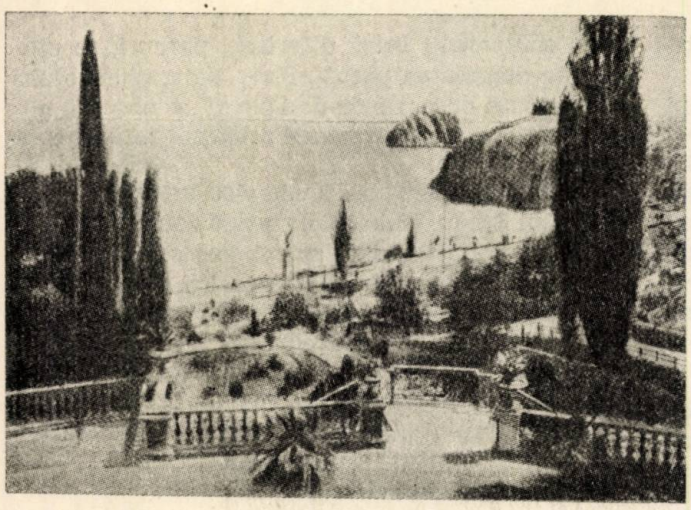

Fig. 14. Suuk-Su. Vederea generală a parcului de pe a 2-a terasă în anul 1907

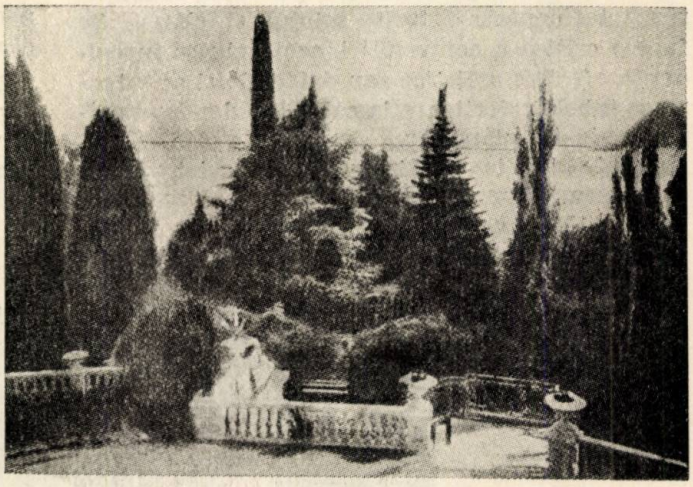

Fig. 15. Suuk-Su. Vederea generală a parcului de pe a 2-a terasă în anul 1937

O dovadă în plus de cât de necesar este, ca la studierea compoziției unui parc să se cunoască de către constructorii lui, formele pe care le iau arborii, ajunși la desvoltarea lor maximă,

★

Lucrarea lui Kolesnikov reprezintă, pentru noi, nu numai un studiu interesant, prin care luăm cunoștință de numeroasele opere de artă create de constructorii ruși și sovietici pe litoralul Mării Negre, aceste monumente peisagiste ale Crimeei și Caucazului, dar ea reprezintă și un prețios ajutor în proiectările noastre.

Arta grădinilor este încă considerată la noi ca un lucru minor, ca un lucru secundar. Din lucrarea autorului sovietic s'a desprins complexitatea problemei cât și necesitatea unei largi experiențe pentru a se realiza opere demne de era noastră, de era socialismului.

Nicio operă de arhitectură nu poate să fie valorificată, nicio lucrare de construcție a orașelor nu poate să capete viață, dacă nu i se creează un cadru corespunzător. Acest cadru este grădina, este spațiul liber plantat, este acest element care face legătura între operele de arhitectură și natura înconjurătoare.

In lucrarea lui Kolesnikov găsim o serie de exemple, care adaptate la condițiile geografice ale Republicei, ne vor permite să începem să ne gândim la o artă a grădinilor noastre, la arta românească a grădinilor. Dar pentru aceasta avem multe de făcut. O primă sarcină constă în a analiza compoziția vechilor și actualelor grădini. Sunt necesare o serie de relevee, din care să apară modul de desvoltare al diverselor specii în condițiile de climă și sol ale țării, din care să apară greșelile sau lucrările reușite în compoziția puținelor parcuri dela noi.

Parcul dela Posada, dela Mogoșoaia, parcul din Simeria, în suprafață de 30 ha, care a fost părăsit și în care se pot studia modul cum se desvoltă, fără îngrijire, diverse plante exotice, pot să ne procure documentări interesante pentru proiectările noastre.

Apoi concomitent cu proiectările noi, trebue întocmite studii în legătură cu îmbogățirea florei, cu utilizarea materialelor locale și introducerea formelor naționale în arhitectura parcurilor noastre.

In lucrarea lui Kolesnikov găsim metode științifice pentru a crea noi orizonturi în calea desvoltării parcurilor și grădinilor din Republica Populară Română.

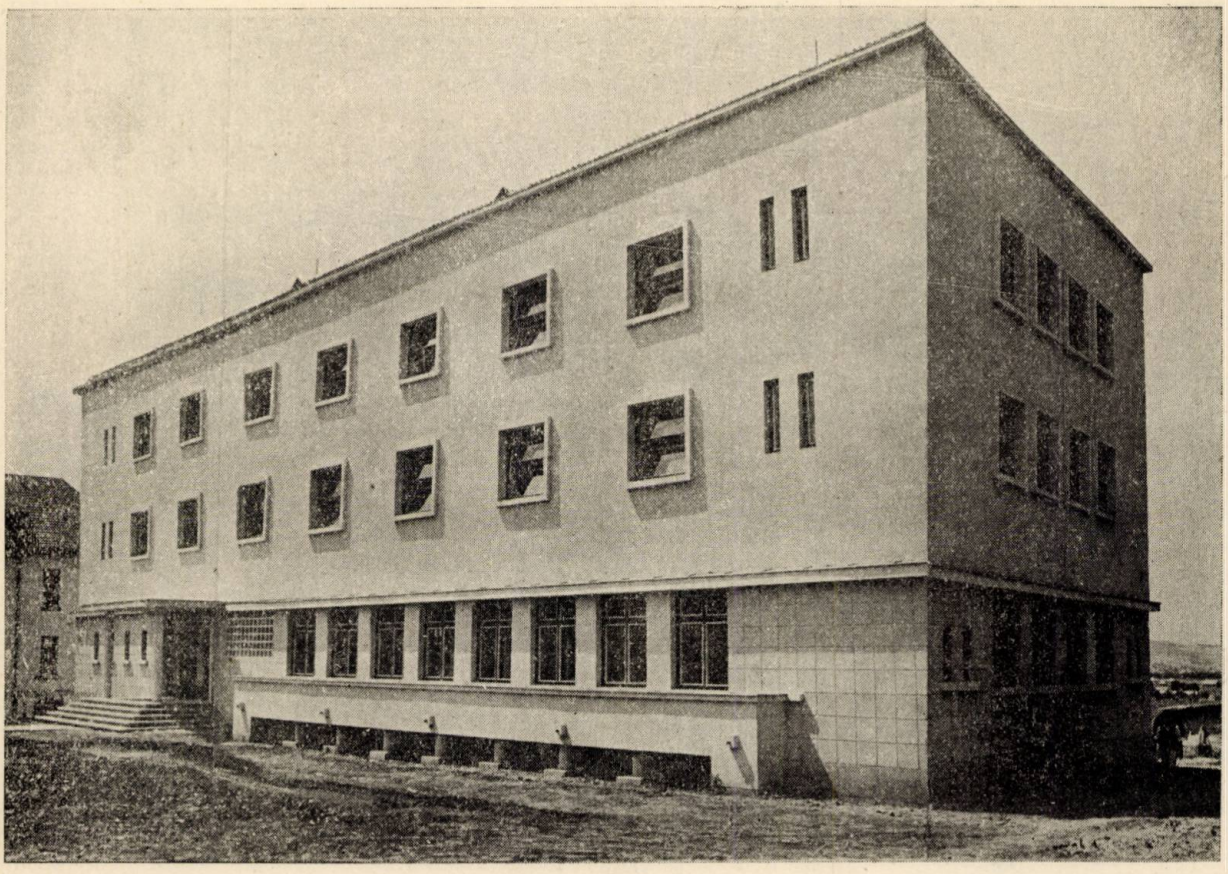

DISPENSARUL POLICLINIC DIN TÂRGU-MUREȘ

Arh. **STERIE NICULESCU**

Problema sănătății publice este, în regimul nostru de democrație populară, o problemă de Stat. Rezolvarea acestei probleme este înscrisă în însăși legea de bază a R.P.R., Constituția țării noastre.

In domeniul sănătății publice, prin grija Partidului și a Guvernului, an cu an au avut loc tot mai multe realizări. S'au creat unități sanitare noi: spitale, maternități, sanatorii T.B.C., preventorii, policlinici, dispensare, case de naștere în mediul rural, bucătării dietetice, etc.

Urmând exemplul marii noastre prietene și vecine U.R.S.S., unde grija de sănătatea oamenilor muncii a ajuns la trepte neîntâlnite în vre-o altă țară, s'a adoptat concepția profilactico-curativă în rezolvarea problemei sănătății publice, care privește bolnavul și nu boala, spre deosebire de vechea concepție pur curativă.

Policlinicilor și dispensarelor li s'a dat o deosebită importanță. Ministerul Sănătății a planificat încă din 1949 un număr de dispensare de tip rural, mijlociu și mare (policlinic).

Unul din dispensarele de tip mare, policlinic, este Dispensarul din Târgu-Mureș.

In alcătuirea programului pentru întocmirea proiectului acestui dispensar, s'a colaborat atât cu Dir. Igienii din Ministerul Sănătății cât și cu autoritățile sanitare și cu profesorii-doctori ai Institutului Medico-Farmaceutic din localitate,

Astfel, ținându-se seama de nevoile din punct de vedere sanitar ale orașului, de celelalte instituții sanitare existente, precum și de frecvența medie a bolnavilor, dispensarul Târgu-Mureș, care diferă de programul tip al unui dispensar obișnuit, prin faptul că fiind amplasat în cartierul clinicilor universitare, s'a ținut seama de numărul și felul consultațiilor ce se dau în special în aceste clinici, cuprinde următoarele servicii :

1. **Administrația** compusă din contabilitate, casierie, biroul medicului șef precum și fișierul cu ghișeurile pentru public.

2. **Secția Medicală** cu două cabinete de consultații și un mic cabinet pentru intervenții medicale ca: puncții abdominale, pleurale etc. Un cabinet pentru metabolism bazal și unul pentru electrocardiografie completează această secție. Toate cabinetele de consultații sunt prevăzute

cu suficiente cabine de desbrăcare și îmbrăcare, plasate în sensul de circulație a bolnavilor.

3. **Secția Chirurgicală** se compune din două cabinete de consultații — unul pentru bărbați și unul pentru femei, fiecare cu cabine de desbrăcare, o sală de intervenții (aseptică) un cabinet de consultații pentru urologie și unul pentru ortopedie.

4. **Secția Ginecologică,** un singur cabinet de consultații.

5. **Secția O.R.L.,** deasemenea un singur cabinet de consultații.

6. **Secția Stomatologică,** un singur cabinet.

7. **Secția Radiologie** ocupă o suprafață mai mare și se compune din două camere pentru radioscopie cu cabine de desbrăcare și îmbrăcare, o cameră pentru radiografie cu anexă (cameră obscură) pentru developatul peliculelor. Un mic birou pentru redactarea buletinelor completează această secție.

8. **Laboratorul Chimic** pentru facerea diverselor analize se compune dintr'o singură cameră și un mic spălător de vase și instrumente.

9. **Farmacia dispensarului,** comună pentru toate secțiile, ocupă un loc important atât ca amplasament cât și ca suprafață. Ea se compune din sala de receptură, dintr'un laborator și o anexă de spălat vasele.

Cu serviciul farmaciei se încheie secțiile acestui dispensar.

După cum se vede, din compunerea serviciilor, Dispensarului Târgu-Mureș îi lipsește Secția

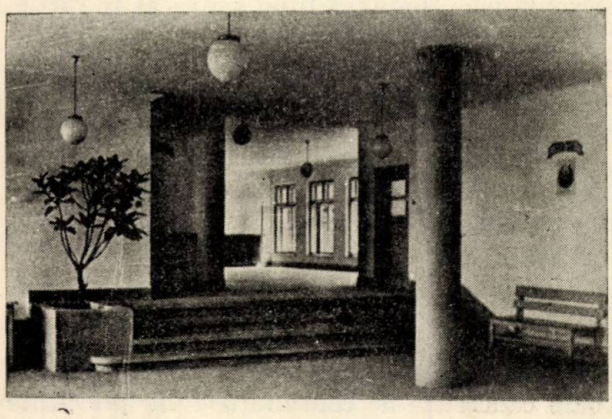

Vedere spre sala de așteptare a farmaciei

Hallul și vedere spre Fișier

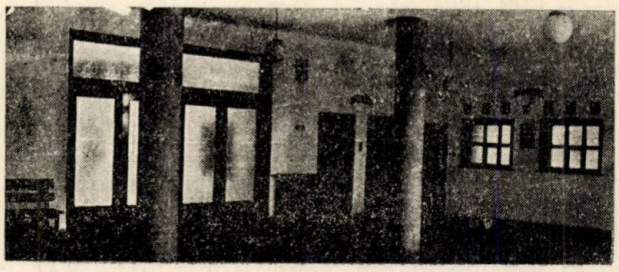

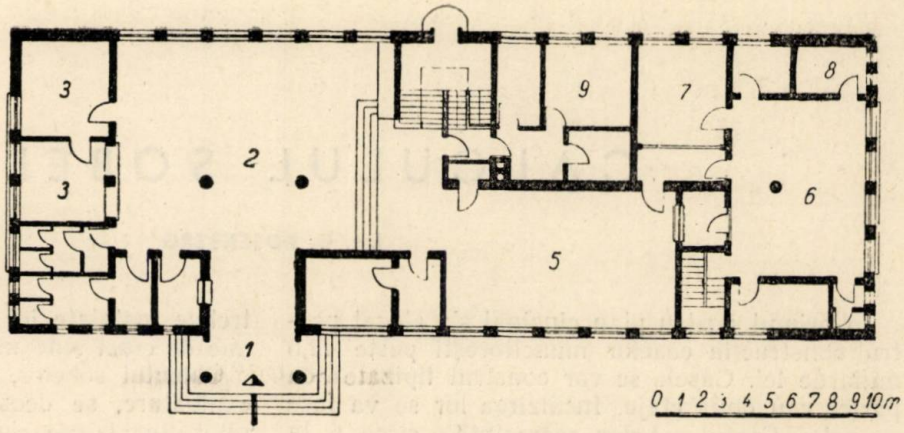

Planul Parterului: 1. Vestiar; 2. Hall; 3. Fişier; 4. Director; 5. Aşteptare; 6. Farmacie; 7. Laborator; 8. Depozite; 9. Locuinţa intendentului

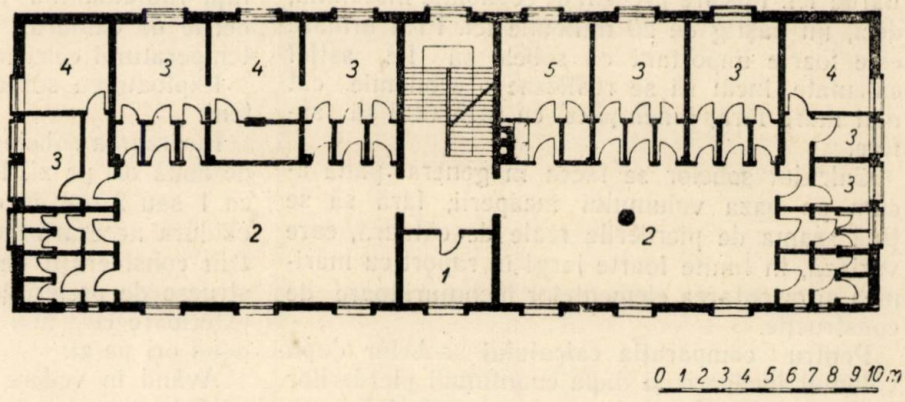

Planul Etajelor 1 şi 2: 1. Rezerva; 2. Aşteptare; 3. Cabinet consultaţii; 4. Intervenţii; 5. Laborator chimic

„Copii", datorită faptului că în imediată apropiere, în cadrul clinicilor universitare, există o clinică specială infantilă.

In afară de secţiile medicale arătate mai sus, de laborator şi farmacie, dispensarul este prevăzut cu un spaţios hall de intrare şi circulaţie pentru public, cu săli de aşteptare dimensionate după frecvenţa bolnavilor pe secţii, cu cabine de desbrăcare şi îmbrăcare, precum şi cu grupuri sanitare necesare.

Tot în corpul clădirii s'au prevăzut două mici locuinţe pentru portar şi intendent.

Graţie unei soluţii de plan bună şi economică (de remarcat inexistenţa obişnuitelor coridoare) acest dispensar are suprafaţa totală, desfăşurată, de numai 1 816 m² repartizată pe subsol, parter şi două etaje.

Cubajul total al construcţiei însumează 5 953 m³, iar valoarea totală (inclusiv instalaţiile de încălzire centrală, sanitare şi electrice) se ridică la suma de 33 214 000 lei.

Dăm mai jos câţiva indici tehnico-economici:

$$\frac{\text{Volumul exterior construit}}{\text{Unitatea de folosinţă}} = \frac{5\,953}{18} = 330{,}72$$

$$\frac{\text{Suprafaţa de exploatare (strict productivă)}}{\text{Unitatea de folosinţă}} = \frac{453}{18} = 24{,}16$$

$$\frac{\text{Suprafaţa auxiliară}}{\text{Unitatea de folosinţă}} = \frac{1\,014}{18} = 56{,}33$$

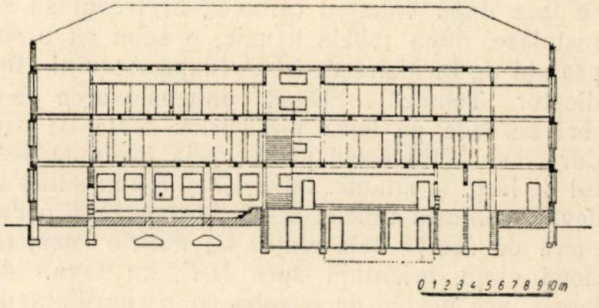

Secţiune

$$\frac{\text{Suprafaţa auxiliară}}{\text{Suprafaţa de exploatare}} = \frac{1\,014}{435} = 2{,}33$$

$$\frac{\text{Costul total al construcţiei}}{\text{Unitatea de folosinţă}} = \frac{33\,214\,000}{18} = 1\,845\,222$$

Unitatea de folosinţă = numărul cabinetelor de consultaţie.

Ca deficienţă din punct de vedere plastic, este de remarcat, la faţade, lipsa totală a elementelor de arhitectură naţională (lucrarea a fost proiectată la începutul anului 1949).

Această deficienţă o vedem mai clar astăzi în urma ajutorului dat de Partid în ce priveşte latura ideologică a proiectării.

Noul dispensar dela Târgul-Mureş este dat astăzi în folosinţă, Ministerul Sănătăţii punând astfel la dispoziţia oamenilor muncii încă o unitate sanitară.

CALCULUL SOBELOR

Ing. **G. ROSENBERG**

In primul nostru plan cincinal s'a alocat pentru construcţia caselor muncitoreşti peste 42,5 miliarde lei. Casele se vor construi tipizate cu parter sau două etaje. Incălzirea lor se va face cu sobe. Costul sobelor reprezintă circa 5 la sută din costul construcţiei, adică peste 2 miliarde lei. Fiecare procent de economie înseamnă, deci, un câştig de 20 milioane lei. Prin urmare este foarte important că sobele să fie astfel calculate, încât să se realizeze o economie cât mai mare fără, bineînţeles, ca încălzitul să sufere.

Calculul sobelor se făcea în general până acum pe baza volumului încăperii, fără să se ţină seama de pierderile reale de căldură, care variază, în limite foarte largi în raport cu mărimea şi orientarea elementelor înconjurătoare de construcţie.

Pentru **comparaţia calculului** sobelor după volumul încăperii şi după cuantumul pierderilor reale de căldură, se alege o cameră de 4x5 m cu 3 m înălţime, adică de 60 m³. Dacă calculul se face după volumul camerei, ar trebui să se instaleze, după tabele uzuale, o sobă cu o suprafaţă de încălzire de 5 m² (după Asquini „Indicator Tehnic"). Dacă dimensionarea sobei se face pe baza pierderilor reale de căldură, suprafaţa sobei poate varia în limite destul de largi şi anume: între 1,7 şi 5,8 m². Intr'adevăr, conform tabelei 5—C, aci anexată, o cameră de „colţ" dela etajul II, dintr'o casă, cu două etaje, orientală spre N-E, cu tavan de beton, are nevoie de o sobă cu o suprafaţă de încălzire de 5,8 m². In tabela 3—M se poate vedea că pentru o cameră cu aceleaşi dimensiuni (4x5 m), însă dela etajul I, orientată spre Sud, este suficientă o sobă cu o suprafaţă de încălzire de 1,7 m².

După cum reiese din calculul de mai sus, într'un caz soba este subdimensionată, iar în celălalt caz supradimensionată. Ori, tocmai această supradimensionare cauzează în realitate cheltuieli de investiţii inutile.

Intr'adevăr dacă s'ar alege sobele după volumul camerei, ar trebui instalate în cele două camere de către 60 m³, 2 sobe de câte 5,0 m² în total 10 m², pe când sobele calculate pe baza pierderilor reale de căldură ar avea o suprafaţă totală de 7,5 m².

Raportul celor două suprafeţe — 10 şi 7,5 — arată că, la dimensionarea justă a sobelor, se poate obţine o economie de 25 la sută, ceea ce înseamnă, faţă de costul total al sobelor, care trebue instalate în cursul cincinalului, o economie de cinci sute milioane lei.

Calculul sobelor, în raport cu modul lor de exploatare, se deosebeşte de calculul radiatoarelor. Incălzirile centrale sunt în general construite pentru o funcţionare continuă şi suprafaţa radiatoarelor trebue calculată pentru pierderile de căldură maximale, corespunzătoare temperaturei celei mai joase de calcul.

Exploatarea sobelor are un caracter intermitent:

Incărcarea sobelor se face de obicei odată sau de două ori pe zi. Perioada arderii durează circa 1 sau 2 ore, în care timp sobele acumulează căldura necesară încălzirii pentru 12 sau 24 ore. Din consideraţii de economie, sobele se consstruesc de preferinţă astfel ca la temperaturile exterioare cele mai scăzute focul să se facă de două ori pe zi.

Având în vedere că temperaturile cele mai scăzute apar relativ rar şi de scurtă durată, câte odată o zi sau două, câteodată numai câteva ore, tehnicienii sovietici, profesorii Kissin, Maximov, Orlov şi alţii, recomandă ca dimensionarea sobelor să nu se facă pentru temperatura exterioară cea mai scăzută, ci pentru temperatura medie a lunei celei mai friguroase (Ianuarie). La temperaturi mai ridicate focul se va face odată pe zi, iar la temperaturi mai scăzute de 3 ori pe zi.

O adaptare a focului la variaţii mai mici ale temperaturilor exterioare poate fi efectuată şi prin mărirea sau micşorarea cuantumului combustibilului încărcat.

Suprafeţele de încălzire ale sobei se calculează pe baza debitului de căldură pe m² şi oră; debitul sobei variază cu temperatura suprafeţei de încălzire. După Prof. Kissin, temperatura medie a sobei, din punct de vedere al igienei încălzitului, poate fi admisă până la 90°C. La această temperatură a sobei debitul de căldură se calculează la circa 960 kcal/h. La radiatoare cu apă caldă temperatura medie admisibilă este de 80°C. La temperaturi mai înalte începe descompunerea prafului organic, conţinut în aerul încăperii. La sobe se admite, deci, o temperatură mai ridicată, deoarece suprafaţa verticală smălţuită a sobei poate fi mai uşor curăţată de praf decât suprafeţele radiatorului.

La întocmirea tabelelor pentru calculul sobelor, aci anexate, s'a admis pentru acoperirea pierderilor maximale de căldură un debit de căldură a sobei de 800 kcal/m² h., ceea ce co-

respunde unei temperaturi medii a sobei de circa 80°C. In timpul iernii şi această temperatură a sobei va fi atinsă numai la temperatura exterioară cea mai scăzută, adică, conform celor expuse, foarte rar.

Cea mai mare parte a iernii, temperatura medie la suprafaţa sobei va fi, deci, mai redusă. După Maximov şi Orlov pierderile de căldură ale încăperilor la temperatura medie exterioară a lunei cele mai răcoroase (ianuarie) reprezintă numai 60 la sută din cuantumul pierderilor de căldură maximale.

In acest caz debitul de căldură al sobei se reduce la 800x0.6 = 480 kcal/m² ha, iar temperatura medie a sobei se va reduce la circa 60°C.

Calculul pierderilor de căldură, fiind destul de migălos şi cerând mult timp chiar tehnicienilor care se ocupă în mod curent cu astfel de calcule. ar fi inutil să se ceară arhitecţilor să le execute. Pentru uzul arhitecţilor am întocmit o serie de tabele, care conţin suprafeţele de încălzire ale sobelor de teracotă gata calculate, pe baza celor expuse, pentru un număr mare (1 120) de camere de diferite dimensiuni (la folosirea coeficienţilor complimentari, conform observaţiunilor nr. 1 şi 3 — vezi mai jos — numărul camerelor calculate se multiplică considerabil).

Pierderile de căldură s'au calculat conform normelor uzuale, după GOST, pentru coeficienţii de transmisie şi adausuri la orientare, camere de colţ etc. Adausul pentru influenţa vântului s'a luat „defavorabil" iar pentru întrerupere de funcţionare am admis cazul II, ţinând seama de funcţionarea intermitentă a sobelor.

Drept bază a calculelor au servit următoarele date:

1. **Înălţimea încăperilor** — 3,0 m.

Observaţia 1. Dacă înălţimea încăperilor este mai mare decât 3,0 m, suprafeţele sobelor trebue majorate conform indicaţiilor din tabele.

2. **Planşeele** de lemn cu umplutură.

Observaţia 2. Pentru tavane de beton sunt întocmite tabele deosebite (nr. 5—C şi 5—N).

3. **Temperatura** în camere +20°C, cea exterioară —20°C. Diferenţa Δ_t = 40° C.

Observaţia 3. Dacă diferenţa de temperaturi este mai mare sau mai mică de 40°, suprafeţele sobelor indicate în tabele trebue înmulţite cu raportul $\frac{\Delta_t}{40}$ unde Δ_t = diferenţa de temperaturi recalculată, de ex.: să fie temperatura interioară +15°C, iar cea exterioară să rămână —20°C, atunci Δ_t = 35°C şi raportul de înmulţire = 35:40 = 0,875.

4. **Zidurile exterioare:** cărămidă plină de 37,5 cm grosime (1½ cărămizi).

5. **Ferestrele** sunt prevăzute duble, de lemn.

Raportul suprafeţei ferestrelor faţă de suprafaţa podelei 1/7 — 1/9 pentru camere de mijloc şi 1/6 — 1/8 pentru camere de colţ.

După modul de orientare a încăperilor faţă de punctele cardinale, încăperile sunt împărţite în trei grupe:

a) orientare „nordică" (N) cuprinde: Nordul Estul, Nord-Est şi Nord-Vest;

b) orientarea „sudică" (S) cuprinde: Sudul, Vestul şi Sud-Vest;

c) orientarea Sudestică (S—E).

Tabelele conţin indicaţiile de orientare „N" şi „S" rămânând ca valorile respective pentru orientarea Sud-Est să se calculeze ca valori

Suprafaţa de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălţime
Observaţie Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 10%

Lungimea zidului exterior Z_1 m	Lungimea zidului exterior Z_2 m							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	
2,5	2,7	3,0	3,25	3,50	3,75	4,0	4,25	N
	2,5	2,75	3,0	3,25	3,5	3,75	4,0	S
3,0	2,9	3,25	3,6	3,9	4,2	4,5	4,9	N
	2,7	3,0	3,0	3,6	3,9	4,2	4,5	S
3,5	3,25	3,6	3,9	4,2	4,6	5,0	5,4	N
	3,0	3,3	3,6	3,9	4,3	4,6	5,0	S
4,0	3,6	3,9	4,2	4,6	5,0	5,4	5,7	N
	3,3	3,6	3,9	4,3	4,6	5,0	5,3	S
4,5	3,9	4,2	4,6	5,0	5,4	5,8	6,3	N
	3,6	3,9	4,3	4,7	5,0	5,4	5,8	S
5,0	4,2	4,6	5,0	5,4	5,8	6,3	6,7	N
	3,9	4,3	4,6	5,0	5,4	5,8	6,2	S
5,5	4,5	5,0	5,4	5,8	6,3	6,7	7,1	N
	4,2	4,6	5,0	5,4	5,8	6,2	6,6	S
6,0	5,0	5,3	5,7	6,2	6,7	7,2	7,8	N
	4,6	4,9	5,3	5,7	6,2	6,7	7,2	S

Suprafaţa de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălţime
Observaţie Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 7%

Lungimea zidului exterior Z_1 m	Adâncimea camerei A m							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	
2,5	1,5	1,6	1,7	1,85	1,95	2,10	2,2	N
	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0	S
3,0	1,7	1,9	2,1	2,2	2,4	2,55	2,7	N
	1,6	1,75	1,9	2,05	2,2	2,35	2,5	S
3,5	2,1	2,2	2,4	2,5	2,7	2,8	3,0	N
	1,9	2,0	2,2	2,3	2,5	2,6	2,8	S
4,0	2,4	2,5	2,7	2,9	3,1	3,4	3,5	N
	2,2	2,3	2,5	2,7	2,9	3,1	3,2	S
4,5	2,6	2,8	3,0	3,30	3,5	3,7	3,9	N
	2,4	2,6	2,8	3,0	3,2	3,4	3,6	S
5,0	2,9	3,1	3,4	3,6	3,8	4,05	4,3	N
	2,7	2,9	3,1	3,3	3,5	3,75	4,0	S
5,5	3,3	3,5	3,7	4,0	4,2	4,5	4,7	N
	3,0	3,2	3,4	3,7	3,9	4,2	4,4	S
6,0	3,8	3,8	4,0	4,3	4,6	5,0	5,2	N
	3,3	3,5	3,7	4,0	4,3	4,6	4,8	S

Camera de colţ 1-C	A	Casă cu parter	Camera de mijloc 1-M

Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 12%									Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 8%								
Lungimea zidului exterior Z_1 m	Lungimea zidului exterior Z_2 m								Lungimea zidului exterior Z m	Adâncimea camerei A m							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0			3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	
2,5	2,3	2,5	2,75	3,1	3,3	3,5	3,7	N	2,5	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	N
	2,1	2,3	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	S		1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	S
3,0	2,5	2,75	3,1	3,3	3,5	3,85	4,05	N	3,0	1,7	1,7	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	N
	2,3	2,5	2,8	3,0	3,2	3,5	3,7	S		1,6	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,1	S
3,5	2,75	3,0	3,3	3,55	3,85	4,10	4,4	N	3,5	1,9	2,1	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	N
	2,5	2,75	3,0	3,25	3,5	3,75	4,0	S		1,75	2,0	2,0	2,1	2,2	2,2	2,3	S
4,0	3,0	3,3	3,55	3,85	4,10	4,4	4,7	N	4,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	N
	2,75	3,0	3,25	3,5	3,75	4,0	4,25	S		2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,6	S
4,5	3,3	3,55	3,85	4,10	4,4	4,7	5,1	N	4,5	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0	3,1	N
	3,0	3,25	3,5	3,75	4,0	4,3	4,6	S		2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	S
5,0	3,5	3,85	4,2	4,4	4,7	5,1	5,4	N	5,0	2,7	2,8	2,9	3,1	3,3	3,4	3,5	N
	3,2	3,5	3,8	4,0	4,3	4,6	4,9	S		2,5	2,6	2,7	2,8	3,0	3,1	3,2	S
5,5	3,85	4,05	4,4	4,7	5,1	5,4	5,7	N	5,5	3,0	3,1	3,2	3,4	3,6	3,7	3,8	N
	3,5	3,7	4,0	4,3	4,6	4,9	5,2	S		2,8	2,9	3,0	3,1	3,3	3,4	3,5	S
6,0	4,2	4,4	4,7	5,1	5,4	5,7	6,1	N	6,0	3,4	3,5	3,6	3,7	3,9	4,0	4,1	N
	3,8	4,0	4,3	4,6	4,9	4,9	5,5	S		3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8	S
Cameră de colț 2-C	Bp	Casă cu mai multe etaje Parterul														Cameră de mijloc 2-M	

medii între cele dela „N" și „S" (vezi schița anexată) pag. 38.

In general tabelele sunt astfel alcătuite, încât camere cu caracter identic al pierderilor de căldură sunt unite într'o tabelă comună și anume:

Grupa A, pentru case cu parter, unde toate camerele au tavane și pardoseli reci.

Tabela 1 — C cuprinde **camerele de colț**, adică cele cu doi pereți exteriori.

Tabela 1—M cuprinde **camerele de mijloc** care au numai un perete exterior.

Grupa B, pentru case cu două sau mai multe etaje.

Tabelele 2—C și 2—M cuprind **camerele din parter**, cu pardoseli reci și tavane calde.

Tabelele 3 — C și 3 — M cuprind **camerele dela etajul I**, care au tavane și pardoseli calde.

Tabelele 4 — C și 4 — M cuprind **camerele dela etajul II**, care au pardoseli calde și tavane reci.

Ca variantă a grupei B s'a mai introdus **Grupa BB**, cu tabelele 5 — C și 5 — M, pentru camerele dela etajul II, **cu tavanul de beton** în loc de lemn.

Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 15%									Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 12%								
Lungimea zidului exterior Z_1 m	Lungimea zidului exterior Z_2 m								Lungimea zidului exterior Z m	Adâncimea camerei A m							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0			3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	
2,5	2,1	2,2	2,4	2,7	2,9	3,0	3,2	N	2,5	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	N
	1,9	2,0	2,2	2,4	2,6	2,7	2,9	S		1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	S
3,0	2,3	2,4	2,7	2,9	3,1	3,2	3,4	N	3,0	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	N
	2,1	2,2	2,4	2,6	2,8	2,9	3,1	S		1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	S
3,5	2,4	2,7	2,9	3,1	3,3	3,4	3,7	N	3,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	N
	2,2	2,4	2,6	2,8	3,0	3,1	3,3	S		1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	S
4,0	2,7	2,9	3,1	3,3	3,4	3,7	3,9	N	4,0	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	N
	2,4	2,6	2,8	3,0	3,1	3,3	3,5	S		1,65	1,65	1,65	1,7	1,7	1,8	1,8	S
4,5	2,9	3,1	3,3	3,4	3,7	3,9	4,1	N	4,5	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	N
	2,6	2,8	3,0	3,1	3,3	3,5	3,7	S		1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1	S
5,0	3,1	3,3	3,4	3,7	3,9	4,1	4,4	N	5,0	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	N
	2,8	3,0	3,1	3,3	3,5	3,7	4,0	S		2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	S
5,5	3,3	3,4	3,7	3,9	4,1	4,3	4,5	N	5,5	2,6	2,6	2,7	2,7	2,8	2,8	2,8	N
	3,0	3,1	3,3	3,5	3,7	3,9	4,1	S		2,35	2,35	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	S
6,0	3,5	3,7	3,9	4,1	4,3	4,5	4,8	N	6,0	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	N
	3,2	3,3	3,5	3,7	3,9	4,1	4,3	S		2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7	S
Cameră de colț 3-C	BI	Casă cu mai multe etaje Etajul I														Cameră de mijloc 3-M	

Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 10%									Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 7%								
Lungimea zidului exterior Z_1 m	Lungimea zidului exterior Z_2 m								Lungimea zidului exterior Z m	Adâncimea camerei A m							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0			3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	
2,5	2,4	2,6	2,85	3,2	3,5	3,75	4,0	N	2,5	1,2	1,3	1,4	1,55	1,65	1,65	1,75	N
	2,2	2,4	2,6	2,9	3,2	3,4	3,6	S		1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	S
3,0	2,75	3,0	3,3	3,5	3,75	4,1	4,3	N	3,0	1,4	1,55	1,65	1,75	1,9	2,0	2,1	N
	2,5	2,7	3,0	3,2	3,4	3,7	3,9	S		1,3	1,40	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	S
3,5	3,0	3,3	3,5	3,85	4,1	4,4	4,7	N	3,5	1,65	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	N
	2,7	3,0	3,2	3,5	3,7	4,0	4,3	S		1,5	1,7	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	S
4,0	3,3	3,5	3,85	4,2	4,4	4,7	5,1	N	4,0	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	N
	3,0	3,2	3,5	3,8	4,0	4,3	4,6	S		1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	S
4,5	3,5	3,75	4,2	4,4	4,7	5,1	5,4	N	4,5	2,2	2,3	2,5	2,6	2,75	2,85	3,0	N
	3,2	3,4	3,8	4,0	4,3	4,6	4,9	S		2,0	2,1	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	S
5,0	3,75	4,1	4,4	4,7	5,1	5,4	5,7	N	5,0	2,4	2,6	2,75	2,85	3,1	3,2	3,4	N
	3,4	3,7	4,0	4,3	4,6	4,9	5,2	S		2,2	2,4	2,5	2,6	2,8	2,9	3,1	S
5,5	4,1	4,4	4,7	5,1	5,4	5,8	6,0	N	5,5	2,6	2,85	3,1	3,2	3,3	3,5	3,8	N
	3,7	4,0	4,3	4,6	4,9	5,3	5,5	S		2,4	2,6	2,8	2,9	3,0	3,2	3,4	S
6,0	4,4	4,7	5,1	5,4	5,8	6,2	6,5	N	6,0	3,0	3,2	3,3	3,4	3,6	3,85	4,1	N
	4,0	4,3	4,6	4,9	5,3	5,6	5,9	S		2,7	2,9	3,0	3,1	3,3	3,5	3,7	S
Cameră de colț 4-C			B_{II}		Casă cu mai multe etaje. Ultimul etaj cu tavan de lemn				Cameră de mijloc 4-M								

Observația 4. Dacă casa are mai multe etaje, tabelele 3 — C și 3 — M sunt valabile pentru toate etajele intermediare, dela etajul 1 până inclusiv penultimul etaj, dacă ultimul etaj ocupa aceeași suprafață ca cel de dedesubt, iar tabelele 4 — C și 4 — M sunt valabile în acest caz pentru ultimul etaj.

Pentru **alegerea unei sobe** cu ajutorul acestor tabele este suficient să se știe numai **lungimea** și **lățimea camerei. Suprafața** necesară de încălzire a **sobei se obține direct din tabele,** dacă felul construcției corespunde datelor de mai sus.

Pentru determinarea dimensiunilor liniare ale **sobei de faianță** respectiv ale numărului plăcilor (cahle) s'a anexat o tabelă specială calculată pentru plăcile „Standard" de 22 × 24 cm, conform STAS. 1798—50.

Pentru calculul **sobelor zidite** tencuite în exterior, suprafețele sobelor indicate în tabele trebue majorate cu 20%.

Instalarea sobelor și a coșurilor de fum.

Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 6%									Suprafața de încălzire a sobelor pentru camere de 3 m înălțime. Observație. Pentru fiecare 0,5 m în plus se va adăuga 5%								
Lungimea zidului exterior Z_1 m	Lungimea zidului exterior Z_2 m								Lungimea zidului exterior Z m	Adâncimea camerei A m							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0			3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	
2,5	2,9	3,3	3,6	4,0	4,3	4,6	4,9	N	2,5	1,8	2,0	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	N
	2,8	3,1	3,4	3,8	4,1	4,4	4,7	S		1,7	1,9	2,0	2,2	2,4	2,5	2,7	S
3,0	3,4	3,7	4,1	4,4	4,8	5,2	5,6	N	3,0	2,1	2,3	2,5	2,7	3,0	3,2	3,4	N
	3,2	3,5	3,9	4,2	4,6	4,9	5,3	S		2,0	2,2	2,4	2,6	2,8	3,0	3,2	S
3,5	3,7	4,1	4,5	4,9	5,4	5,8	6,2	N	3,5	2,4	2,7	3,0	3,3	3,5	3,8	4,0	N
	3,5	3,9	4,3	4,7	5,1	5,5	5,9	S		2,3	2,6	2,8	3,1	3,3	3,6	3,8	S
4,0	4,1	4,5	4,9	5,4	5,8	6,3	6,7	N	4,0	2,8	3,2	3,4	3,7	3,9	4,2	4,5	N
	3,9	4,3	4,7	5,1	5,5	6,0	6,4	S		2,7	3,0	3,2	3,5	3,7	4,0	4,3	S
4,5	4,4	4,8	5,4	5,9	6,3	6,8	7,4	N	4,5	3,2	3,5	3,8	4,1	4,4	4,7	5,0	N
	4,2	4,6	5,1	5,6	6,0	6,5	7,0	S		3,0	3,3	3,6	3,9	4,2	4,5	4,8	S
5,0	4,8	5,4	5,8	6,3	6,8	7,4	7,9	N	5,0	3,5	3,9	4,2	4,6	4,9	5,4	5,7	N
	4,6	5,1	5,5	6,0	6,5	7,0	7,5	S		3,3	3,7	4,0	4,4	4,7	5,1	5,4	S
5,5	5,3	5,8	6,3	6,8	7,4	8,0	8,5	N	5,5	3,9	4,2	4,6	4,9	5,4	5,8	6,2	N
	5,0	5,5	6,0	6,5	7,0	7,6	8,1	S		3,7	4,0	4,4	4,7	5,1	5,5	5,9	S
6,0	5,7	6,2	6,7	7,4	7,9	8,4	9,1	N	6,0	4,3	4,6	5,0	5,5	5,9	6,3	6,7	N
	5,4	5,9	6,4	7,0	7,5	8,0	8,6	S		4,1	4,4	4,8	5,2	5,6	6,0	6,4	S
Cameră de colț 5-C			BB_{II}		Casă cu mai multe etaje. Ultimul etaj cu tavan de beton armat				Cameră de mijloc 5-M								

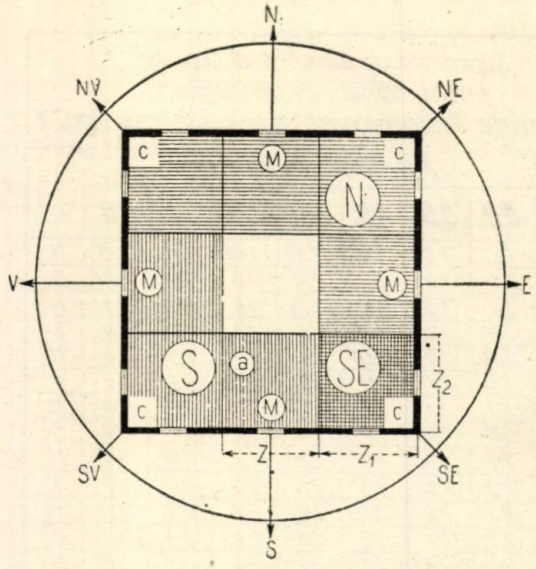

Tabela sobelor de teracotă executate din plăci de 22×24 cm, conf. STAS-1798-50 înălțimea soclului 15 cm, înălțimea cupolei 12 cm								
		Numărul plăcilor						
Înălțime		5	6	7	8	9	10	11
Adâncime	Lățime	Suprafața de încălzire						
1½	2½	1,87	2,29	2,71	3,13			
	3	2,11	2,59	3,07	3,55			
2	3	2,40	2,93	3,45	3,98	4,51	5,04	
	3½	2,65	3,23	3,81	4,39	4,97	5,55	
	4	2,92	3,55	4,18	4,81	5,44	6,07	
2½	3½	2,96	3,59	4,22	4,85	5,48	6,11	
	4	3,23	3,91	4,60	5,28	5,96	6,64	
	4½	3,40	4,24	4,98	5,72	6,46	7,20	
	5	3,77	4,56	5,35	6,15	6,95	7,75	
3	4½		4,76	5,48	6,20	7,00	7,78	
	5		4,95	5,80	6,64	7,48	8,32	9,16
	5½		5,29	6,19	7,09	7,98	8,88	9,78
	6		5,62	6,57	7,52	8,47	9,42	10,37
3½	5½			6,63	7,58	8,53	9,48	10,43
	6			7,05	8,06	9,07	10,08	11,09
	6½			7,44	8,50	9,56	10,62	11,68
	7			7,84	8,95	10,06	11,17	12,28
Înălțimea sobei în m		1,47	1,71	1,95	2,19	2,43	2,67	2,91
Observații		Se preferă dimensiunile încadrate în chenar. Înălțimea sobei e dată inclusiv soclul și cupola						

1. Înălțimea sobelor urmează să fie de preferință până la 2 m; înălțimea maximă admisibilă să fie cel puțin cu 35 cm mai mică, decât înălțimea liberă a încăperii.

2. Sobele se așează de preferință lângă pereții interiori; în cămine, hoteluri etc. sobele se așează astfel ca ușile focarelor să se deschidă înspre coridor. Intre sobă și zid trebue să se păstreze o distanță de cel puțin 15 cm.

In încăperi cu o lățime mare (cluburi, cantine etc.), sobele pot fi așezate lângă zidurile exterioare pentru obținerea unei distribuții mai omogene a căldurii.

3. Fiecare sobă trebue să aibă un coș separat. In aceeași locuință se admite racordarea a două sobe la un coș, cu condiția ca racordurile sobelor să aibă între ele o distanță pe verticală, de circa 1 m.

Sobele de gătit, cazanele de calorifer etc. trebue să aibă coșuri absolut separate.

Ușile dela focare și cenușare se vor prevedea cu dispozitive de închidere ermetică.

Tuburile de racordare între sobă și coșul de fum se vor executa cât mai scurte și vor fi așezate cu o ascensiune către coș de 10°.

4. Coșurile trebue executate drept și perfect verticale cu o suprafață interioară netedă și ferite de răcire excesivă și de umiditate.

In interiorul încăperilor încălzite pereții coșurilor să se execute din 1/2 cărămidă. In poduri reci și deasupra acoperișului pereții coșurilor să fie de o cărămidă.

Devierea coșurilor dela verticală se admite la o distanță maximală de 2 m, numai în cazuri absolut excepționale și cu condiția ca partea înclinată să formeze cu orizontala un unghiu de cel puțin 60°.

5. Gura de ieșire a coșului trebue să fie cu cel puțin 50 cm deasupra coamei acoperișului. La o depărtare de cel puțin 3 m dela coamă, gura de ieșire a coșului poate fi la nivel cu coama.

6) La așezarea mai multor coșuri într'un bloc pereții despărțitori trebue să fie de cel puțin 1/2 cărămidă.

7. La așezarea sobelor lângă ziduri exterioare este necesar, pentru asigurarea tirajului și pentru evitarea condensării gazelor arse, ca peretele coșului spre exterior să aibă o grosime de cel puțin $1^1/_2$ cărămizi.

8. Secțiunea coșului trebue să fie rotundă sau pătrată. In cazuri excepționale se poate admite o secțiune dreptunghiulară, însă raportul între laturi să fie de maximum 1:1,25 până la 1:1,5.

9. La gura de ieșire a coșului să nu se facă nici o cornișe, nici chiar ornamentală.

Deflectoarele pentru întărirea tirajului trebue pe cât posibil evitate.

La coșuri de fum nu se admit dispozitive de închidere de nici un fel.

BIBLIOGRAFIE

Kissin M.: Incălzire și ventilație, Moscova Stroiizdat, 1947 pag. 106—118.

Maximov G. și *Orlov A.:* Idem Moscova Stroiizdat, 1948 pag. 43, 52.

Bernstein A.: Idem Moscova Selhozgiz, 1950 pag. 356—360.

Malâșev M.: Incălzirea clădirilor, Gos. Arh. Izd, 1949.

Semionov L.: Transmisia căldurii și calculul sobelor, Moscova Stroiizdat, 1943.

Manualul tehnicianului sanitar. Moscova, Stroiizdat, 1948, pag. 386.

Manualul constructorului, Moscova, Stroiizdat, 1947, pag. 655.

GOST 2127 — 47.

Asquini V.: Indicator tehnic, București, 1942, pag. 132.

Barlach N.: Tabele pentru calculul sobelor „colecție practică", București, 4/6 pag. 18 — 20.

BIBLIOGRAFIE

GORODSCOE HOZIAISTVO MOSCVA

(Gospodăria urbană a Moscovei)

6 (1951)

Reconstrucţia Moscovei după planul Stalinist.

Desvelirea monumentului lui A. M. Gorki în Moscova.

Oniscik. I. prof. doctor în ştiinţele tehnice: Pereţi din zidărie uşoară pentru clădiri cu multe etaje.

Usperski V. V.: Despre specializarea şi mărirea trusturilor de construcţii.

Zak A. L.: Despre unele probleme ale economiei construcţiilor înalte.

Gogolev M. V.: Câteva propuneri pentru proiectarea şcolilor tip.

Turovski F. M.: Pentru o evidenţă multilaterală a prescripţiunilor higieno-sanitare în proiectele tip pentru şcoli.

Sevan G. V. arh.: Pentru o proiectare raţională a şcolilor din Moscova.

Kolpakov G. V.: Principiile de ventilaţie a încăperilor şcolare.

Ermacov I. E. ing.: Sistemul încălzirii centrale fără robinet de curgere.

Mazov I. I.: Arzător, laureat al premiului Stalin. Cum luptăm noi pentru mărirea producţiei de cărămizi.

Valdenberg B. I. ing., *Alexandrovici V. I.* ing.: Colector subteran dreptunghiular din elemente de beton armat rigide spaţiale.

Golovinţev M. G. ing.: „Ghiare" pentru ascensiuni pe stâlpii metalici.

Golovinţev M. G. ing.: Conteiner automat pentru cărămizi şi blocuri.

7 (1951)

Ivozdarov P .I.: Să se mărească producţia şi să se îmbunătăţească calitatea blocurilor din beton de sgură.

Cuzmetov F. G.: Probleme actuale de desvoltare a construcţiilor de case din panouri mari.

Bunicov S. M., Nedavnii I. P.: Metoda pe bandă rulantă aplicată pe grupuri de lunecări ale construcţiei de locuinţe. (Experienţa constructorilor din Ucraina).

Lovovski B. P., Berezovski K. K.: Folosirea pompei pentru beton la construcţia clădirilor înalte (cu multe etaje).

Godziev S. N.: Indesarea betoanelor uşoare prin vibrare.

Balnichin G. I., Maizels B. P., Podgopaev P. N.: Reglarea automată a arderii gazului pentru încălzire în camera cazanelor.

Trojimov N. A.: Lupta pentru ridicarea rentabilităţii troleibusului din Moscova.

Experienţa stahanovistă. O iniţiativă patriotică valoroasă.

Huhreonski M. P.: Practica şi sarcinile repartiţiilor fondului de locuinţe în bune şi garantate condiţiuni.

Informaţii tehnice. Vagon pentru şlefuirea şinelor de tramwai. Bank universal pentru prelucrarea lemnului. Aparat pentru stabilirea gradului de umiditate a tencuielii. Curăţirea butoaielor de pigmenţi depuşi din vopsele de ulei.

Cronica. Pe copertă: Intrarea în bulevardul Tverscoi (după reconstrucţie) dinspre piaţa Piskinscaia.

STROITELSTVO

(Construcţii)

1 (1951)

Editorial: Cele mai importante probleme ale construcţiilor din anul 1951.

Grisin M. M.: Cele mai mari construcţii hidrotehnice ale epocii Staliniste.

Terentiev I. K., Bacum P. P., Plotchin S. O., Koh E. O. Experienţa construirii unei secţii de laminat.

Lagutenko P. V.: Construirea caselor cu carcasă-panel, în Moscova.

Frenkel M. P.: Proiectarea întreprinderilor industriale.

Hramoi F. M.: Rolul organizaţiilor de proiectări în ieftenirea construcţiilor.

Petrov A. I.: Despre întocmirea devizelor în construcţii.

Pribatcov I. I.: Despre metodele pentru determinarea cheltuielilor suplimentare în construcţii.

Godziev S. N.: Tehnologia şi proprietăţile betonului uşor vibrat.

Litvinov M. I.: Incercarea proprietăţilor de construcţii ale terenurilor în construcţiile de şantier.

Informaţii: Maşini noi.

Bauman A. V.: Instalaţii pentru vacuumarea betonului S-253. Pompe de mortar. Pompă de beton. Uşurarea transporturilor cu bandă.

Bibliografie.

2 (1951)

Konorov V. A.: In legătură cu problema desvoltării mecanizării complexe în construcţii.

Onufriev A. I.: Macarale pentru construcţia clădirilor de locuit cu putine etaje şi a construcţiilor civile.

Dorohov N. A.: O casă de locuit cu carcasă de beton armat prefabricată şi cu pereţi din blocuri ceramice.

Evusenco S. N.: O metodă industrială pentru montajul sistemului de răcire cu apă a furnalelor.

Braude I. Z.: O metodă pentru micşorarea construcţiei clădirilor la o secţie de cuptoare Martin.

Belenki P. N.: Experienţa folosirei listei de preţuri pe raioane în construcţiile de cale ferată.

Timofeev P. S.: Problemele micşorării cheltuielilor suplimentare în construcţii.

Factorovici A. I.: Organizaţia complexă a construirii agregatelor şi secţiilor complicate.

Roitberg I. B.: Organizaţia administraţiei de unelte în construcţii.

4 (1951)

Pentru aplicarea metodelor industriale în construcţiile civile şi de locuinţe.

Loghinov I. Z.: Lupta împotriva pierderilor în timpul transporturilor de ciment.

Ostrovski I. A.: Despre sistemele toleranţelor în construcţii.

Ionas I. B., Kocinov V. V.: Analiza tehnico-economică a planificării suprafeţelor şi volumelor la clădirile înalte.

Avakov I. A., Berdiceski I. G., Mihailov K. K.: Perfecţionarea metodelor de executare a construcţiilor din beton cu corzi de pian.

Şalamov P. N.: Gradul de permanenţă a clădirilor industriale.

Ladinski S. A., Zimin A. P.: Despre alegerea conteinerelor pentru transportul de construcţii în bucăţi.

Zotov P. V.: Intrebuinţarea maşinilor de încărcat automate în construcţii.

Smirnov S. A.: Studiul procedeelor avansate de lucru la zidăria de cărămidă după metoda inginerului Kovalev.

Balaksin S. E.: Ceramica în amenajarea oraşului.

Informaţii: Maşini noi.

Bauman A. V.: Scraper de mare capacitate D-213. Grader-elevator D-192. Excavator cu cupe multiple pentru excavare transversală EM-301. Excavator-macara pe roţi pneumatice.

Bibliografie.

5 (1951)

Pentru desvoltarea construcţiilor. Betoane celulare de construcţie.

Volcegorski S. M. ing., *Ostrovski E. M.* arh.: Mijloacele pentru reducerea costului construcţiilor. Construcţii de lemn încheiate. Armătura cu profil periodic laminată la cald pentru construcţii de beton armat.

Stekel S. E.: Organizarea bazei de producţie pentru construcţii.

Trubin A. V. prof.: Metoda maistrului Moiseev.

Idanov P. I. ing.: Este necesară specializarea producţiei de construcţii în construcţii de locuinţe.

Boloban A. N.: Determinarea normelor de producţie anuală a macaralelor de construcţii.

Oves S. I.: O organizaţie specializată în producţia de construcţii.

Informaţii: Maşini noi.

Bauman A. V., cand. şt. teh. laureat al Premiului Stalin: Spărgător de beton. D198. Excavator cu cupe multiple pentru săpatul şanţurilor. Compresor mobil (portativ) O-21. Incărcător cu o singură cupă, montat pe tractorul S-80.

Uvarov S. B.: Injector (pulverizator) pentru tencuială, fără compresor.

Cerneavski V. ing.: O metodă rapidă de executare şi multiplicare a desenelor şi a documentaţiei tehnice.

V. I.: Noile tipuri de fundaţii pentru construcţii de locuinţe.

Zimin A. P.: Comisia de ajutorare pentru marile şantiere ale comunismului.

Poşta Redacţiei:

Lucinic I. M.: Reducerea costului construcţiilor capitale.

Amstibovitki M.: Pentru economia materialelor de construcţii.

Bibliografie.

STROITELSNAIA PROMASLENOSTI

(Industria de construcţii)

6 (1951)

Marea forţă a metodelor bolşevice de conducere.

Denisov N. A.: Din practica introducerii metodei lui Kovalev F. L. în construcţii.

Dorofeev P. P. ing.: Bazele ridicării productivităţii excavatoarelor.

Kaşirin N. M. ing., *Huzan S. M.* ing.: Uzină raională pentru prepararea armăturilor.

Muraşev V. I.: Metode noi pentru calculul coşurilor de fum din beton armat.

Krasuskii N. S. ing.: Indepărtarea stâlpilor şi înlocuirea acestora prin ferme într'o secţie de laminare în plină funcţiune.

Strunkin A. D.: Comportarea grinzilor de beton armat, întărite cu tiranţi de consolidare.

Usacov N. A. ing.: Construcţii de beton armat cu carcase de armătură exterioare.

Zaderman A. A.: Proprietăţile de exploatare a pereţilor la clădirile de băi de abur.

Novicov V. N.: Metodă pentru determinarea termenilor optimi pentru punerea în operă a mortarelor şi a betoanelor.

Dubrovin G. B. ing.: Construcţia unui tunel din elemente prefabricate din beton armat într'o secţie în plină funcţionare.

7 (1951)

Execuţia şi organizarea lucrărilor.

Hodos M. M.: Construcţia rapidă a caselor trustului Stalingrad-metalurgstroi.

Malahov A. M.: Metoda introducerii graficului săptămânal şi pe 24 ore.

Cniazkov D. V.: Reducerea costului construcţiei la Zaporojstroi.

Mecanizarea şi raţionalizarea

Gurevici V. L., Lindcvist A. B., Ratnikov F. E.: Instalaţii pentru prepararea prafului de var nestins efervescent.

Ecsler B. M.: Agregat de tencuială transportabil.

Proiectare şi construcţie.

Troiki A. E.: Experienţa folosirii în construcţiile civile a elementelor din beton armat pretensionat cu legături puternice de armătură.

Cocenov M. V., Geller A. V.: Elemente de construcţie de lemn ale construcţiilor industriale şi civile.

Materiale de construcţie.

Grigoriev N. P., Duberiscaia I. A.: Cercetarea influenţei elementelor de plastificare asupra componenţilor cei mai principali ai pietrei de ciment.

Buzinorski I. N.: Aplicarea solurilor (pământurilor) prelucrate cu carton (gudron) pentru protecţia contra apei (hidrofuge).

Ce ni se scrie.

Cealai D. N., Pupko Z. M.: Experienţa construcţiei în bandă rulantă a tuburilor cu diametre mari.

Rotenberg I. L: Pardoseli în ateliere (secţii) cu încărcături grele.

Litvinov A. V.: Economia de ciment.

Ecouri (Răspunsuri)

Vitcup B. A.: Perfecţionarea şi reducerea prelucrării termice şi cu aburi a produselor de construcţie.

Bibliografie.

8 (1951)

Producţia şi organizarea.

Keimah I. L.: Industrializarea construcţiei de tuburi de oţel pentru canalizare.

Vradi N. V., Merkumiani K. A.: Construcţia caselor din panouri mari fără carcasă la Magnitogorsk.

Proiectare şi construcţie.

Savinov A. O.: Experienţa exploatării planşeelor care poartă maşini.

Goriunov F. B.: Influenţa permeabilităţii la izolarea termică a pereţilor.

Materiale de construcţie.

Ikramtaev, Budilov A. A.: Mărirea rezistenţei mortarelor de ciment şi a betoanelor prin adăugirea ghipsului şi a cimentului umed „dolomovania".

Moscinschi A. N.: Activitatea mecanicei a cimenturilor.

Kaufman N. B.: Permeabilitatea termică a materialelor de construcţie.

Bibliografie.

MEHANIZAŢIA STROITELSTVA

(Mecanizarea construcţiilor)

6 (1951)

Douăzeci de ani dela cuvântarea tovarăşului Stalin la Congresul economiştilor.

Dombrovskii N. G. prof., dr.: Douăzeci de ani de mecanizare a lucrărilor de săpătură.

Federov V. T.: Desvoltarea fabricării utilajului de drumuri.

Osipov P. I. ing., *Mihailov V. D.* ing.: Fabricarea utilajului de construcţii.

Dauman V. A.: Desvoltarea activităţii de cercetări tehnico-ştiinţifice în domeniul construcţiei de maşini pentru drumuri şi construcţii în decurs de 20 ani.

7 (1951)

Peters E. R., cand. în ştiinţe tehnice Stabilitatea excavatoarelor şi macaralelor pe două şenile.

Volcov D. P., cand. în ştiinţe tehnice: Calculul manivelelor şi braţelor excavatoarelor la o încărcătură dinamică la viraje.

Perov G. D. ing., laureatul premiului Stalin, *Kogan I. Ia.*, cand. în ştiinţe tehnice: Conveieri pentru transportul betonului.

Bogacevski S. I. ing., *Rogov P. I.:* Stivirea (aşezarea în stive) a buştenilor cu încărcătorul în tractor T-107

Nosenco N. E. ing. *Galperin M. I.:* Instrument de tăiere pentru prelucrarea pietrelor calcare.

Bot K. A. ing.: Staţiune mobilă pentru lucrări de tencuieli.

Ponomorev V. A. ing.: Suspensiunea de balansare I-97.

Ivanov V. I. ing.: Jghiab de descărcare uniformă pentru o instalaţie de scraper pentru mărfuri granuloase.

SELSKI STROITEL

(Constructorul rural)

3 (1951)

Angajamentele socialiste ale activului salariaţilor dela întreprinderile de construcţii rurale şi colhoznice din raionul Nijne. Lomowski, regiunea Penzensca.a.

Cea mai mare atenţie la construcţia crescătoriilor de vite.

Intrecerea socialistă a constructorilor rurali din regiunea Crimeea.

Haleev V.: Construcţia crescătoriilor de vite în colhozurile raionului Pavlovski.

Culicov P.: Să îndeplinim planul pe trei ani pentru construcţiile de crescătorii de vite.

Stepaskin I.: In colhozul „Molotov".

Verlacov A.: Desfăşurarea la timp a lucrărilor de construcţii.

Prozorov P.: Se acordă o atenţie permanentă lucrărilor de construcţii.

Semibratov I.: Construcţii pentru crescătoriile de vite din materiale locale.

Soloviev I.: Chirpici, ca material de pereţi pentru construcţia crescătoriilor de vite.

Tunkuşev A.: Cofraje avantajoase.

Vernicov M.: Cadre bine pregătite din punct de vedere tehnic pentru lucrările de construcţii rurale.

Fruntaşii lucrărilor de construcţii colhoznice.

Fabricarea materialelor de construcţii.

Mai multe materiale pentru construcţiile de crescătorii de vite.

Nichifor V.: Fabricarea cărămizii în colhozuri.

Nicolski E.: Pentru fiecare colhoz — o fabrică de cărămidă.

Iarovlev P. şi *Bidinc I.:* Cum este organizată la noi fabricarea cărămizii.

Scorupski P.: Reconstrucţia malaxorului „Pioner" pentru frământat argilă.

Novicov C.: Fabricarea chirpiciului.

Mogut C.: Folosirea panourilor împletite din nuele.

Muslov M.: Aprovizionarea cu lemnărie pentru crescătoriile de vite.

Arhitectura şi amenajarea construcţiilor.

Furaev A.: Tabăra de câmp a unei brigăzi tractoriste. 900.000 proiecte de crescătorii de vite (animale domestice) pentru colhozuri.

Informaţiuni.

INDICAȚIUNI PENTRU AUTORI

Redacția roagă autorii să țină seama, la întocmirea manuscriselor, de următoarele :

1. Subiectele trimise spre publicare să fie în strânsă legătură cu sarcinile concrete ale Planului Cincinal și ale Planului de Electrificare și să reflecte munca și realizările dela locul de producție, precum și însușirea experienței și tehnicei sovietice.

2. Tratarea subiectelor să fie făcută la un nivel științific și tehnic ridicat, cu consultarea literaturii sovietice de specialitate și într'un stil impersonal, clar, sobru și concis, evitându-se repetările inutile.

3. Se vor respecta regulile ortografice ale Academiei R.P.R., iar notațiile și termenii tehnici să fie în concordanță cu standardele în vigoare.

4. Expunerea să nu depășească 10—12 pagini dactilografiate.

5. Articolele să fie scrise la mașină, în dublu exemplar, pe o singură față a hârtiei, la două rânduri, cu o margine în stânga de 5 cm. iar corecturile, după dactilografiere, să fie executate cu cerneală, citeț, pe ambele exemplare trimise. In mod excepțional articolele vor putea fi scrise și de mână, însă numai cu cerneală, foarte citeț și tot pe o singură față a hârtiei.
Articolele să fie însoțite de un rezumat de aproximativ 10 rânduri.

6. Articolele să fie însoțite de desene, grafice și fotografii, iar numărul lor să fie cel strict necesar înțelegerii textului. Desenele să fie executate în tuș negru, pe hârtie de calc, respectându-se normele STAS. In cazul când, în mod excepțional, vor fi executate cu creionul, desenele să fie curate și clare. Indicațiile sau notațiile de pe desene vor fi scrise citeț. Fotografiile vor fi clare având dimensiunile de cel puțin 9×12 cm.

7. Formulele să fie scrise de mână, cu cerneală și foarte citeț. Indicii să fie scriși mai jos, iar exponenții mai sus: și unii și ceilalți, mai mici decât simbolurile.

8. Desenele, graficele și fotografiile trebue trimise odată cu articolul, dar nu lipite pe manuscris, ci separat, adăugându-se și o listă a lor, cuprinzând neapărat legendele respective.
Fiecare desen sau fotografie va purta un număr de ordine corespunzător cu cel menționat în text. In textul articolului se va arăta locul figurilor.

9. Tabelele care vor sintetiza rezultatele cercetărilor să fie explicite și să indice unitățile de măsură în care sunt alcătuite. Unitățile de măsură străine vor fi transformate în cele metrice. Titlurile rubricilor se vor scrie complect, fără prescurtări.
Conținutul tabelelor va fi scris cu cea mai mare atenție pentru a se evita strecurarea erorilor.

10. Autorii sunt obligați ca, la finele articolelor, să indice bibliografia utilizată. Această indicare se va face în modul următor:
Pentru tratate: numele autorului, titlul lucrării, localitatea și editura, anul apariției, volumul, pagina.
Pentru periodice: numele autorului, titlul revistei, n-rul, anul, pagina.

11. Toate articolele vor fi semnate de autor. Autorii vor indica totodată citeț: numele și pronumele complet, adresa, instituția unde lucrează și numerele de telefon (instituție sau domiciliu), spre a li se putea face comunicări în caz de nevoie.

12. Articolele care tratează rezultate de cercetări sau realizări vor purta viza instituției respective.

13. In cazul când li se trimit corecturile, autorii sunt obligați să le restitue în termen de maximum 24 ore, neadmițându-se nicio modificare față de manuscris.

14. Remunerarea articolelor și a desenelor se face potrivit tarifului în vigoare.

Abonamentele la periodice se fac numai prin Centrul de Difuzare a Presei

BUCUREȘTI : Strada Const. Mille Nr. 14 — Telefon: 5.28.90

PROVINCIE : La sucursalele din Reședințele Regiunilor și Raioanelor

Tarife pentru :	Membrii A.S.I.T.	Particulari
GAZETA TEHNICIANULUI	300	1000
REVISTELE TEHNICE	400	1200

CĂRȚI APĂRUTE
IN
EDITURA TEHNICĂ

(. . .) : **Manualul izolatorului termo-acustic,**
250 pagini, 205 lei;

(. . .) : **Manualul Inginerului Constructor,**
Vol. I, 932 pagini, 1500 lei;

Prof. Ing. H. Lehr : **Procedee de fundații,**
Vol. I, 340 pagini, 500 lei;

Ing. V. P. Lobanov : **Metode stahanoviste la zidăria de cărămidă,**
traducere din limba rusă,
96 pagini, 55 lei;

V. V. Sagalatov : **Fabricarea cărămizilor și a țiglelor,**
traducere din limba rusă,
383 pagini, 260 lei;

(. . .) : **Tehnologia produselor refractare,**
312 pagini, 230 lei;

(. . .) : **Tehnologia lianților,**
244 pagini, 250 lei;

(. . .) : **Metode înaintate la lucrările de armare a betonului,**
48 pagini, 60 lei;

(. . .) : **Fișe tehnologice pentru executarea lucrărilor de tencuială,**
traducere din limba rusă,
144 pagini, 120 lei;

(. . .) : **Executarea betoanelor,**
162 pagini, 215 lei.

Intreprinderea Poligrafică Nr. 2. — Subunitatea E. — București Comanda 10767
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Nr. 168026/946.

E 1660
KAT
Országos Műszaki Könyvtár BUDAPEST
XZ

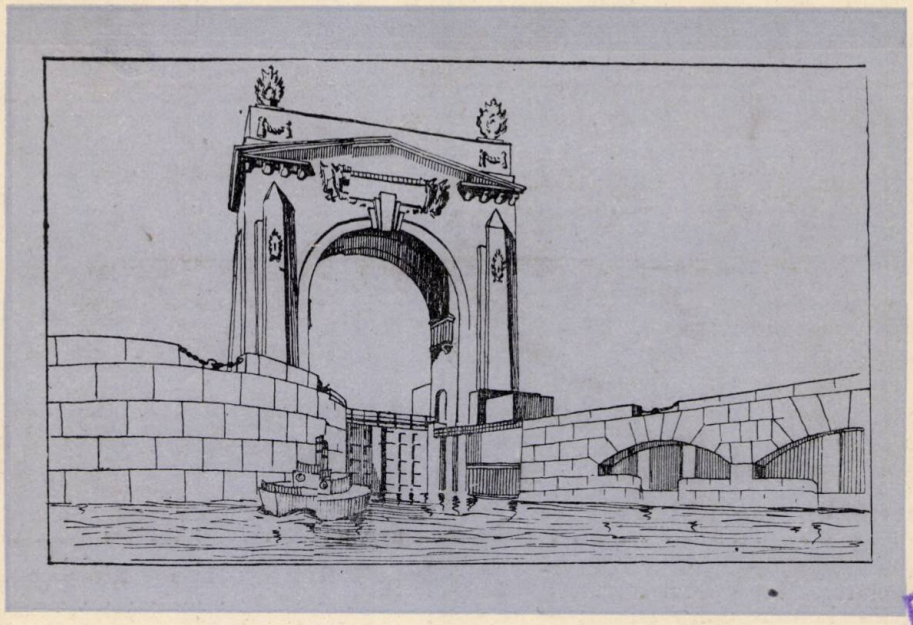

ELLENŐRIZVE
19

ARHITECTURA
ȘI URBANISM

12

EDITURA TEHNICĂ
1951

Országos Műszaki Könyvtár TULAJDONA

ARHITECTURA
ȘI URBANISM

ANUL II, NR. 12 — DECEMBRIE 1951

ORGAN AL ASOCIAȚIEI ȘTIINȚIFICE A INGINERILOR ȘI TEHNICIENILOR DIN R.P.R. ȘI AL MINISTERULUI CONSTRUCȚIILOR ȘI AL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

APARE LUNAR SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACȚIA: BUCUREȘTI, Str. EPISCOPIEI Nr. 2 · TELEFON: 3.57.28, 3.07.30

SUMAR

	Pag.
A patra aniversare a Republicii Populare Române	3
Arh. *N. Bădescu:* Primul congres al arhitecților maghiari	5
Arh. *Rafael Iacubov:* Arhitectura Canalului Volga-Don	11
Arh. *I. Giurgea:* Institutul de cercetări și încercări de materiale de construcție	14
Ing. *N. Gane* și arh. *Z. Solomon:* Construcțiile lamelare în arhitectura industrială	16
H. Stern: O realizare în vopsitoria cu culori de ulei	20
Arh. *E. Dubowy:* Principii fundamentale în construcția spitalelor din Republica Democrată Germană	21
Bibliografie	27

СОДЕРЖАНИЕ

	Стр.
Четвертая годовщина Румынской Народной Республики	3
Арх. Н. Бадеску: Первый Конгресс венгерских архитекторов	5
Арх. Р. Якубов: Архитектура канала Волга-Дон	11
Арх. И. Джюржя: Институт для исследований и испытаний строительных материалов	14
Инж. Н. Гане и арх. З. Соломон: Ламеллярные сооружения в промышленной архитектуре	16
Х. Штерн: Достижение в деле окрашивания масляными красками	20
Арх. Е. Дубовый: Основные принципы в деле строительства госпиталей в Германской Демократической Республике	21
Библиография	27

РЕЗЮМЕ СТАТЕЙ ЖУРНАЛА

ИНСТИТУТ ДЛЯ ИССЛЕДОВАНИИ И ИСПЫТАНИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ

В статье рассматривается проектирование ансамбля и частичное возведение Института для исследований и испытаний Министерства строительства и строительных материалов.

Этот проект, разработанный коллективом работников Института для исследований и испытаний (И.П.Ч.), состоит из ансамбля павильонов, расположенных из расчета найлучшего развертывания технологического процесса, свойственного такому Институту.

Автор делает также критику проекта, исполненного до настоящего времени лишь частично.

ЛАМЕЛЛЯРНЫЕ СООРУЖЕНИЯ В ПРОМЫШЛЕННОЙ АРХИТЕКТУРЕ

В статье указывается, что проектирование по ламеллярной системе промышленных деревянных сооружений, дает целый ряд преимуществ, что делает их особенно актуальными при нынешней обстановке. Важнейшими из этих преимуществ являются экономия материала, более низкая цена, легкость исполнения и легкость их перевозки, сборки и переработки. Область применения весьма разнобразна, как в деле строительства промышленных сооружений, как таковых, так и вспомогательных или гражданских зданий.

ДОСТИЖЕНИЕ В ДЕЛЕ ОКРАШИВАНИЯ КРАСКАМИ МАСЛЯНЫМИ

Автор статьи описывает в ней одно новаторство-осуществленное в технике отделочных работ, а имен, но достигнутое в деле окрашивания масляными красками.

ELLENŐRIZVE
1953

TOVARĂŞUL I. V. STALIN

A PATRA ANIVERSARE A REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

Se împlinesc 4 ani, de când prin lupta oamenilor muncii din țara noastră, conduși de Partid, a fost înlăturat ultimul reazem al burgheziei și moșierimii, monarhia, iar țara noastră a devenit republică populară.

In cei 4 ani s'au realizat reforme de mare importanță, precum naționalizarea intreprinderilor industriale, bancare, de transporturi și asigurări, care au făcut ca mijloacele de bază ale producției să devină un bun comun al întregului popor. In urma realizării celor două planuri anuale de stat, s'a trecut la realizarea primului Plan Cincinal al țării noastre. Trecerea la realizarea planului de electrificare va asigura făurirea bazei necesare industrializării țării și ridicării nivelului cultural al poporului. Puterea de stat a fost consolidată prin alegerea în Sfaturile Populare, a celor mai buni reprezentanți ai poporului. Un avânt nestăvilit cunoaște activitatea creatoare a oamenilor muncii. Din rândul muncitorilor și tehnicienilor se ridică sute de fruntași în producție și stahanoviști.

S'au înălțat noi fabrici, uzine, furnale și sonde, s'au sfredelit noi mine. Ogoarele gospodăriilor de Stat, ale celor colective și ogoarele țăranilor muncitori întovărășiți, sunt brăzdate de mașini și tractoare. Dintr'o țară agrară înapoiată, țara noastră devine pe zi ce trece o țară industrială avansată.

Acest salt uriaș, realizat în numai câțiva ani, își are cauzele sale precise:

El se datorește în primul rând eliberării țării noastre de către Armata Sovietică, se datorește sprijinului frățesc al Uniunii Sovietice și al tovarășului Stalin personal. Niciodată țara noastră nu a fost mai puternică ca astăzi, când face parte din lagărul păcii și al socialismului, alături de Uniunea Sovietică și țările smulse din lanțul imperialist. Acest salt se datorește luptei și cuceririlor revoluționare ale poporului nostru muncitor, se datorește faptului, că poporul nostru a fost călăuzit în această luptă de o asemenea forță cum este Partidul nostru, de asemenea oameni devotați poporului cum sunt conducătorii Partidului, în frunte cu tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej.

Perspective nebănuite vreodată s'au deschis în republica noastră pentru arhitectură. In cei câțiva ani, s'au ridicat atâtea locuințe muncitorești, dispensare, case de nașteri și spitale, atâtea școli de toate felurile și biblioteci, câte nu s'au ridicat timp de decenii sub regimul burghezo-moșieresc. Ca rezultat al cuceririlor revoluționare ale poporului, realizările arhitecturii au fost puse în slujba satisfacerii nevoilor de viață și ale celor spirituale ale oamenilor muncii.

Construcții de o amploare nemaiîntâlnită în istoria țării noastre, cum sunt lucrările de arhitectură și urbanism legate de construcția canalului Dunăre—Marea Neagră, lucrările legate de planul de electrificare, cum este hidrocentrala V. I. Lenin, sau ridicarea unor construcții precum Casa Scânteii, Casa Radiofoniei, sau studiourile cinematografice, deschid în fața arhitecților perspectivele unei activități creatoare și pun probleme practice și ideologice de cea mai mare importanță.

Un ajutor neprețuit pentru soluționarea problemelor legate de proiectare, a constituit experiența practică și teoretică a arhitecturii sovietice, precum și îndrumările Partidului Muncitoresc Român, în problemele culturii.

Arhitecții din țara noastră au în fața ochilor exemplul strălucit al arhitecturii sovietice.

In fața decadenței artei burgheze, arhitectura sovietică a fost singura care a preluat și continuat cele mai bune tradiții ale arhitecturii universale și a popoarelor din Uniunea Sovietică. Arhitecții sovietici au realizat opere de arhitectură pătrunse de ideia stalinistă a grijei față de om, imagini artistice iubite și înțelese de popor, care oglindesc grandioasele prefaceri revoluționare ale primului stat socialist din lume. Lucrări cum sunt barajele, canalele, metrourile, care nicăeri în altă parte a lumii nu au depășit caracterul unor lucrări de strictă utilitate, unde problemele esteticei erau lăsate pe ultimul plan, reprezintă în arhitectura sovietică adevărate opere de artă, care educă omul muncii, îl fac mai conștient de demnitatea lui umană, de rolul lui de transformator al naturii și constructor al comunismului.

Arhitecții din țara noastră au văzut în realizările arhitecturii sovietice imaginea forței de neînvins a statului și poporului sovietic, cel mai solid bastion al păcii.

In Institutele noastre de proiectare au fost utilizate învățămintele prețioase ale experienței sovietice privitoare la standardizare, utilizarea elementelor prefabricate, folosirea materialelor locale. Deosebit de valoroase au fost sfaturile arhitecților sovietici la proiectarea unor edificii care puneau probleme cu totul noi pentru arhitectura noastră.

In fața arhitecților din țara noastră s'a pus problema, ca, fără să reproducă trăsăturile arhitecturii vechi, să realizeze într'o formă națională, legată de înțelegerea noțiunii de frumos, de către popor, legată de cele mai bune creații ale arhitecturii noastre vechi, un pro-

dus nou, care să exprime optimismul şi hotărîrea oamenilor muncii din ţara noastră de a făuri o societate, în care exploatarea să fie pentru totdeauna înlăturată.

Problema se prezenta deosebit de dificilă. Intreaga producţie arhitectonică din ţara noastră între cele două războaie mondiale era dominată de o arhitectură cosmopolită săracă şi lipsită de caracter, de încercările dictate de prost gustul reprezentanţilor casei regale de a creia un stil al dictaturii, sau de aberaţiile arhitecturii fasciste. Moştenirea arhitecturii noastre naţionale era când trecută cu vederea, când utilizată ca o armă a şovinismului. Inflorirea strălucită a arhitecturii în U.R.S.S. era ascunsă arhitecţilor noştri.

Deşi, în ceeace priveşte reconsiderarea patrimoniului arhitecturii noastre vechi, suntem abia la început, deşi trebue continuată cu hotărâre lupta pentru lichidarea consecinţelor formaţiei cosmopolite a celor ce lucrează în domeniul arhitecturii, este evident că, din ce în ce mai mult, studiul valorilor arhitecturii clasice şi ale celei naţionale, devine o preocupare a arhitecţilor, că există o preocupare din ce în ce mai precisă pentru utilizarea elementelor de arhitectură regionale şi naţionale. Unele proiecte, prin compoziţia lor şi folosirea elementelor de arhitectură naţională, încep să oglindească avântul întregii noastre societăţi în prefacere.

O îmbunătăţire calitativă importantă a înregistrat învăţământul arhitecturii. Nivelul tehnic şi teoretic de predare a cursurilor, proiectele care se realizează în atelierele Facultăţii de Arhitectură, arată că linia ideologică în învăţământul arhitecturii este din ce în ce mai clară, că munca de creştere a noilor cadre de arhitecţi este din ce în ce mai bine dusă. Acest lucru este verificat şi pus în evidenţă de contribuţia efectivă a tinerilor arhitecţi ieşiţi din Facultate în proiectare şi pe şantiere.

In general, activitatea arhitecţilor adevereşte încă odată justeţea tezei staliniste, care constitue baza teoretică a îndrumărilor Partidului în legătură cu îmbunătăţirea muncii cu tehnicienii. Reese clar, că intelectualitatea strâns legată de procesul de producţie se convinge nemijlocit de justeţea liniei Partidului, care conduce ţara înainte, către progresul tehnic, către îndestulare şi socialism. Participarea arhitecţilor şi tehnicienilor la realizarea marilor construcţii devine pentru ei o chestiune de onoare, de creaţie, care îi face să se alăture clasei muncitoare şi să susţină regimul nostru.

Trebue arătat fără încetare, că problema luptei pentru noua orientare în arhitectură, pentru un nivel tehnic şi artistic cât mai ridicat, pentru economii, constitue expresia ataşamentului pentru cauza poporului, pentru viitorul său, pentru valorile culturale şi tradiţiile artistice ale poporului nostru.

Urmărind sporirea profiturilor marilor capitalişti, imperialiştii americani se înarmează până în dinţi, mobilizează cele mai negre forţe ale reacţiunii, ducând o politică de provocare la război împotriva bastionului păcii şi libertăţii popoarelor, Uniunea Sovietică, împotriva ţărilor de democraţie populară. Viaţa popoarelor, munca noastră rodnică, pentru făurirea unui viitor fericit, este ameninţată de grozăviile unui nou măcel mondial.

Poporul nostru construeşte în pace o viaţă liberă şi fericită. Niciodată ţara noastră nu a cunoscut un asemenea avânt al tehnicei, ştiinţei şi culturii ca cel de astăzi. In ţara noastră se ridică oraşe noi, construcţii măreţe, care vestesc făurirea unei societăţi noi.

De aceea nu vom permite ca munca noastră paşnică să fie tulburată de un nou război. Nu vom permite ca oraşele noastre să fie pârjolite şi nici monumentele noastre de artă distruse. Noi ştim să luptăm pentru ceeace avem de apărat.

Tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, în raportul său rostit cu ocazia celei de a 30-a aniversări a Partidului Muncitoresc Român, a exprimat gândurile întregului popor: *„Poporul nostru,* spunea tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, *urăşte pe imperialişti. El îi priveşte ca pe duşmani ai liniştii, păcii şi fericirii sale şi este hotărât să-şi apere libertatea şi independenţa, să-şi apere pacea şi posibilitatea de a construi în mod paşnic socialismul".*

In rândul arhitecţilor se desvoltă conştiinţa patriotică, că fiecare progres făcut pe linia orientării ideologice, fiecare economie, fiecare construcţie realizată pentru oamenii muncii, contribue la întărirea puterii patriei noastre, la lupta pentru pace.

Arhitecţii din ţara noastră au în faţa lor exemplul minunat al muncii pline de abnegaţie pentru popor a intelectualilor, artiştilor şi oamenilor de ştiinţă sovietici; au în faţa lor pilda arhitecţilor sovietici care ridică edificii, simboluri ale avântului oamenilor muncii, ale încrederii lor în soliditatea orânduirii sovietice şi a păcii, simboluri ale măreţei epoci a socialismului. In faţa arhitecţilor, se află pilda oamenilor de avantgardă ai poporului nostru, ca Nicolae Bălcescu, exemplul luminos al ataşamentului pentru creaţia artistică a poporului al lui Ion Mincu, exemplul atâtor şi atâtor oameni de cultură legaţi de cauza poporului.

Pentru realizarea măreţelor planuri de construcţie ale patriei noastre, pentru drumul nou al arhitecturii noastre, pentru făurirea unei arhitecturi noi legată de tot ce este mai bun în creaţia artistică a poporului nostru, cu prilejul celei de a 4-a aniversări a Republicii noastre Populare, să luăm angajamentul de a ne spori eforturile, alături de întregul popor, în lupta pentru realizarea planului cincinal şi lupta pentru pace.

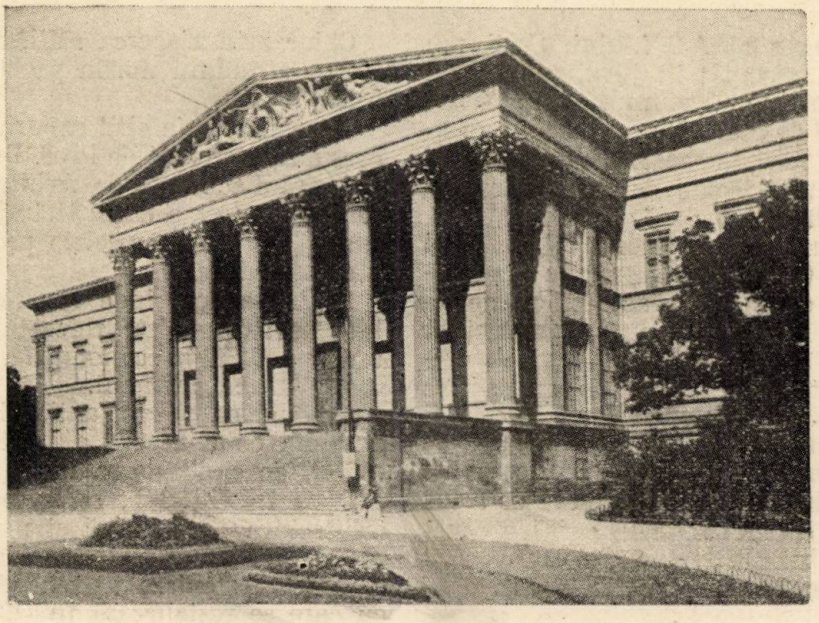

Muzeul Național din Budapesta

PRIMUL CONGRES AL ARHITECȚILOR MAGHIARI

Prof. arh. **N. BĂDESCU**

In zilele de 26, 27 și 28 Octombrie a. c., a avut loc la Budapesta primul congres al arhitecților unguri. Au fost invitați și au participat la congres: delegații sovietici, arh. S. I. Cernîșov, președintele Uniunii Arhitecților Sovietici și Arhitect P. Țapenco, directorul Institutului de Istoria și Teoria Arhitecturii de pe lângă Academia de Arhitectură a R.S.S. Ucraina; doi delegați din R. P. Bulgaria, Arhitect Tașev Petre și Manev Ștefan din Sofia; din R. P. Polonă. Arhitect Ian Minorski, redactorul revistei „Architektura" din Varșovia; din partea R. D. Germane, Dr. Arhitect Kurt Liebknecht, unul dintre conducătorii Academiei germane de Arhitectură din Berlin și Arhitect Richard Linneke; din partea R.P.R. am fost singurul delegat, reprezentând A.S.I.T.-ul, din care fac parte și arhitecții noștri.

Congresul a avut o deosebită importanță, constituind o cotitură hotărîtoare în istoria arhitecturii republicei prietene. Pentru noi, el a fost plin de învățăminte, dându-ne ocazia să asistăm la luptele și procesele ce însoțesc nașterea arhitecturii noi, realist-socialiste, în țările ce merg spre socialism. El a însemnat o victorie a ideologiei socialiste împotriva celor burgheze, constituind o întărire a frontului arhitecturii progresiste, o înfrângere a formalismului și cosmopolitismului burghez și, prin acestea, o contribuție concretă adusă luptei popoarelor pentru pace.

Problemele frământate în Congres au fost centrate pe aspectul ideologic al creației arhitectonice, pe aspectele decurgând din caracterul artistic al acestei profesiuni. Cosmopolitismul în arhitectură, atitudinea față de curentele formaliste, constructiviste, etc., curente predominante și caracteristice arhitecturii decadente a Apusului imperialist, au fost discutate și combătute, ele constituind până la începutul anului 1951, orientarea predominantă în creația arhitecturală maghiară.

Acest lucru s'a putut observa și de către noi, atât din revistele de arhitectură maghiare cât și din fotografiile de clădiri arătate în Expoziția Industrială a R. P. U., care a avut loc în București.

Pe de altă parte, s'au discutat problemele orientării juste a arhitecturii maghiare, ridicându-se problema atitudinii față de tradiția arhitectonică națională, problema metodei realismului socialist, problema atitudinii și învățămintelor de extras din întinsa experiență practică și teoretică a U. R. S. S.

Aceste teme au preocupat și preocupă o parte din ce în ce mai însemnată a arhitecților noștri. Ele au făcut obiectul unor referate speciale, prezentate alături de referate cu subiecte tehnice. Astfel, la Conferința A. S. T. din 1949 s'a citit un referat intitulat: „Impotriva cosmopolitismului și a arhitecturii burgheze imperialiste",

iar ultimul Congres al A.S.T.-ului, Secţiunea de Arhitectură a discutat în jurul referatului „Forma naţională în arhitectura socialistă". De asemenea, o serie de conferinţe şi discuţii au arătat arhitecţilor noştri aspecte ale arhitecturii sovietice, probleme legate de metoda realismului socialist în arhitectură şi altele.

Deaceea, am urmărit cu deosebită atenţie şi interes lucrările Congresului, precum şi expoziţia de proiecte deschisă cu această ocazie, arătând eforturile din ultimul an ale arhitecţilor maghiari de a-şi însuşi o metodă justă de creaţie. Am constatat cum în condiţiile specifice ale fiecărei republici populare se ridică aceleaşi probleme generale. Se conturează limpede, peste tot, părăsirea şi negarea arhitecturii decadente apusene pornindu-se pe calea urmată de arhitectura sovietică a cărei bază teoretică o constitue învăţătura leninist-stalinistă despre cultura naţională în formă şi socialistă în conţinut.

Cum era şi firesc, Congresul a analizat întreg mănunchiul de probleme legate de justa desvoltare a arhitecturii noi, desbătând problema monumentelor istorice, a publicaţiilor necesare, a studiilor ştiinţifice şi teoretice revenind Academiei, a profilului specific Invăţământului superior de Arhitectură luându-se în considerare şi o serie de probleme organizatorice.

Lucrările Congresului s'au desfăşurat în clădirea monumentală a Muzeului Naţional, operă importantă a clasicismului maghiar.

Chiar prin alegerea sălii, s'a urmărit sublinierea atitudinii noi în problemele de arhitectură.

In prima zi s'a citit raportul central al Congresului, prezentat de Prof. Dr. Kardos György, Decanul Facultăţii de Arhitectură. Acest substanţial raport, a cărui lectură a durat 3 ore, a analizat toate aspectele problemelor arhitecturii maghiare.

Pentru a desprinde cauzele raspândirii arhitecturii formaliste, referatul a prezentat situaţia politică şi economică a Ungariei de după primul război mondial.

Arătând că poziţia antisovietică a regimului dinainte de eliberare a rupt arhitectura maghiară de cunoaşterea marei arhitecturi ce se elabora în U.R.S.S., referatul analizează apoi arhitectura europeană şi maghiară de după război, insistând asupra atitudinii sovieticilor faţă de moştenirea trecutului. El arată grija cu care se restaurează în U.R.S.S. clădirile avariate, arată că în Varşovia se reconstruesc, aşa cum au fost, străzi întregi distruse, în timp ce în Germania Occidentală străzi cu clădiri istorice dărâmate sunt înlocuite cu case moderniste, opuse caracterului oraşului.

După eliberarea poporului maghiar, modernismul se întăreşte. Vechii arhitecţi, radicali, anti-fascişti, ocupă posturile de conducere în institutele de proiectare, în Consiliile de avizare, în învăţământ. Sarcinile urgente ale reconstrucţiei fac să se dea atenţie numai problemelor de construcţie. In învăţământ, sunt reduse orele disciplinelor istorice şi teoretice în favoarea tehnicei. Compoziţia de arhitectură şi urbanism nu constitue o preocupare.

Referentul critică apoi o serie de realizări formaliste ale arhitecturii maghiare de după război.

Se analizează principiile ce stau la baza arhitecturii şi proiectării oraşelor Sovietice, metoda realismului socialist.

Mai departe, referentul vorbeşte despre peisajul arhitectural maghiar, ca bază a realismului arhitecturii noi.

El precizează ca element valoros de bază clasicismul desvoltat în ţară la începutul secolului 19.

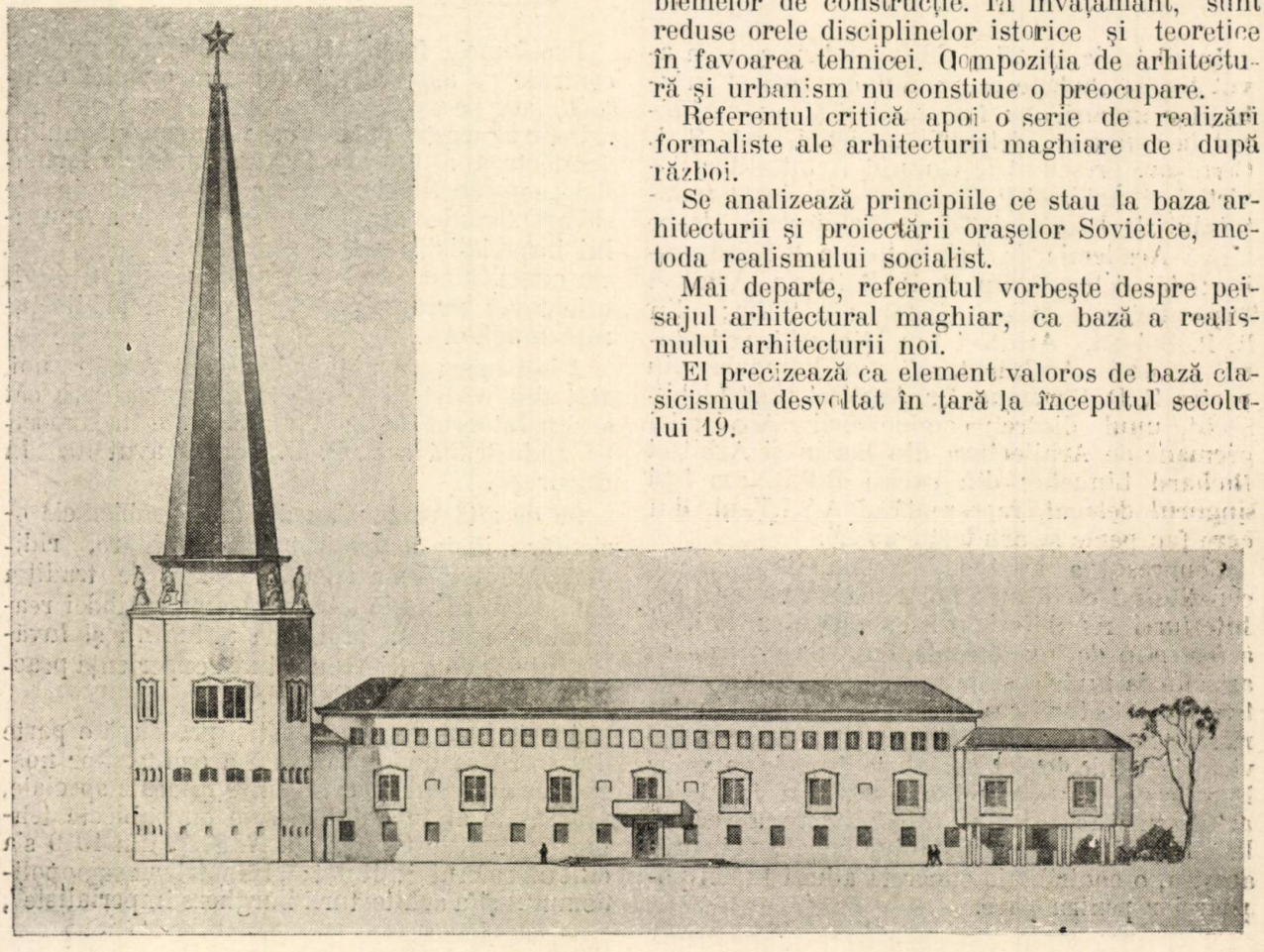

„Arhitectura acestei epoci, de inspiraţie clasică, cu o concepţie unitară asupra lumii, este ultimul stil întreg al arhitecturii maghiare. El poate fi numit întreg, unitar, pentru că el poate fi întâlnit pretutindeni, la palate, castele, case de ţară şi clădiri publice. Este un stil înfloritor pentrucă se bazează puternic pe formele tradiţionale ale arhitecturii maghiare. Din punct de vedere al cantităţii, acest stil joacă rolul principal în formarea peisajului nostru arhitectural".

Se arată apoi importanţa arhitecturii populare, determinantă deasemenea a peisajului arhitecturii naţionale.

Referentul analizează arhitecţii acelei epoci, evidenţiind în deosebi personalitatea lui Béla Lajta.

Ajungând la concluzia că baza cea mai largă a realismului socialist naţional este clasicismul maghiar, referentul atrage atenţia asupra primejdiei arhaismului. El subliniază rolul important ce revine istoricilor şi teoreticienilor arhitecturii, care trebue să discearnă şi să difuzeze în ce constă specificul artei şi arhitecturii naţionale, prezentând critic moştenirea trecutului.

După ce problema măestriei, a conţinutului de idei, etc., a fost analizată, după ce a fost arătat rolul conducător al Partidului, perfect compatibil cu libertatea de creaţie pe baza principiilor largi ale realismului socialist, referentul a trecut la critica proiectelor din Expoziţia ce însoţea Congresul. Cu toate greşelile şi ezitările semnalate, referentul constată dorinţa arhitecţilor de a ridica operele lor de creaţie la nivelul general al desvoltării republicii pe calea trasată de Partid.

Se subliniază apoi importanţa economiei în proiectare, necesitatea de a se folosi materialele şi metodele noi de construcţie, lucru care nu poate fi o piedică pentru o arhitectură cu adevărat realistă.

Partea finală a referatului aduce propuneri de îmbunătăţire a muncii în acest sector.

Se propune organizarea criticii şi autocriticii în presa profesională, în şedinţe speciale cu discuţii, prin juriile şi comisiile oficiale.

Se propune desvoltarea Teoriei arhitecturii realist-socialiste, prin urmărirea teoriei şi practicei arhitecturii sovietice, prin lucrări asupra istoriei arhitecturii naţionale proprii.

Se propune adâncirea conturării unui sector distinct în Academia R.P.U. pentru problemele de arhitectură.

Se propune întărirea Comisiilor Muzeelor şi Monumentelor Istorice de acord cu alte institute ştiinţifice şi universităţi pentru a ajuta cu documente şi studii proiectarea de arhitectură.

Se propune lansarea de concursuri, permiţând afirmarea tinerelor cadre, precum şi antrenarea în proiectare a corpului didactic al Facultăţii de Arhitectură. Se propune evidenţierea şi premierea anuală a autorilor celor mai valoroase lucrări de arhitectură.

Se fac deasemenea propuneri de transformare radicală a învăţământului superior de arhitectură, separându-l de cel ingineresc şi acordând o mare atenţie istoriei arhitecturii, compoziţiei de arhitectură în urbanism, atelierelor de proiecte, etc.

Referatul se încheie cu schiţarea rolului important ce revine arhitectului în cultura naţională, chemându-l la eforturi pentru ca acesta să satisfacă sarcinile ce-i revin în procesul de de elaborare a societăţii noi.

După acest referat, a luat cuvântul Ministrul Construcţiilor Szijarto Lajos, care a promis tot sprijinul necesar din partea Ministerului. Discuţiile ce au urmat în zilele următoare au marcat o serioasă desfăşurare a criticii şi autocriticii.

Astfel, Arh. Major Maté şi-a făcut o autocritică severă, arătând greşeala de a fi căutat să justifice din punct de vedere marxist-leninist poziţiile arhitecturii moderniste. El a recu-

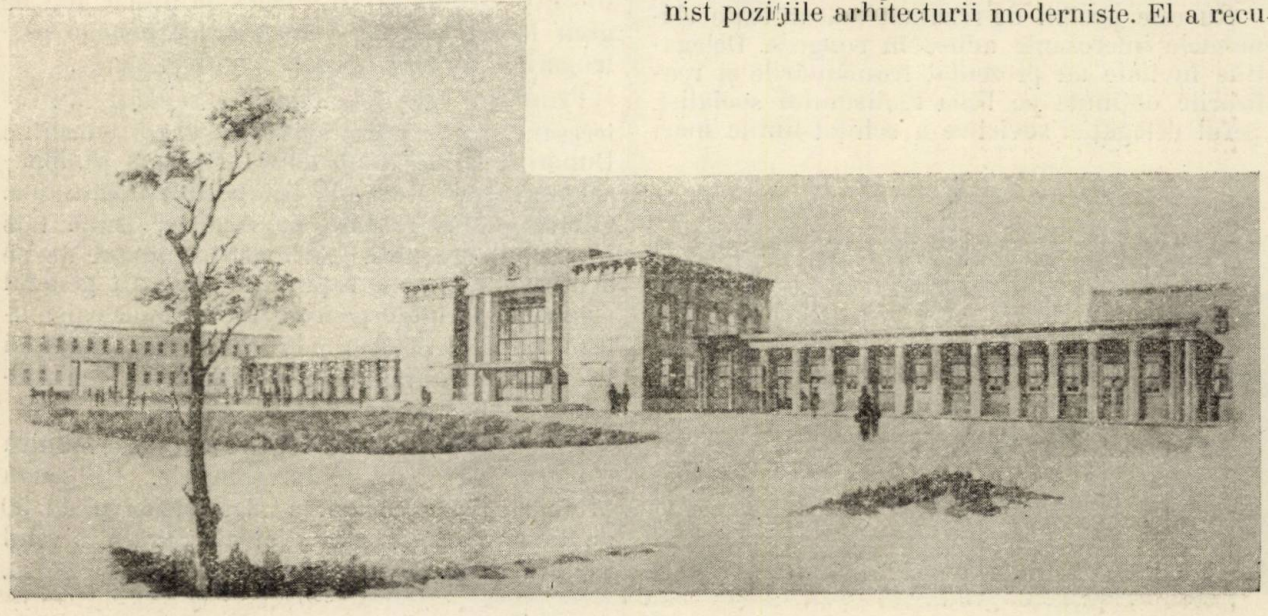

noscut deasemenea faptul de a fi analizat superficial arhitectura sovietică şi de a fi subprețuit valoroasele câştiguri teoretice ale acesteia. A arătat cum poziţia sa formalistă l-a făcut să fie înconjurat cu simpatie de elemente reacţionare, duşmănoase Republicii. La propuneri, vorbitorul a recomandat studiul tradiţiilor, ajutarea Comisiei Monumentelor istorice, publicarea monografiilor acestora, iar pe de altă parte cunoaşterea realizărilor sovietice prin studii, publicaţii şi vizite în Uniune.

Numeroşii congresişti, care au luat cuvântul, au adus în discuţie toate elementele componente ale producţiei arhitectonice. S'au semnalat greşeli şi succese ale proiectelor din Expoziţie, s'a vorbit despre recalificarea arhitecţilor şi despre învăţământ, despre legătura cu masele, despre problema concursurilor, despre legătura organică ce trebue să existe între artele plastice şi arhitectură.

Arhitecţii din producţie au cerut desvoltarea teoriei, criticând separarea criticilor de proiectarea concretă. Un muncitor constructor a arătat discuţiile dintre muncitori, criticând uscăciunea locuinţelor constructiviste pe care ei le compară cu realizările luminoase ale sovieticilor. Vorbind despre încercările unor arhitecţi de a lipi elemente naţionale pe o clădire concepută formalist, el a comparat rezultatul cu o „mireasă americană în haină ungurească".

Sectorul urbanismului a fost deasemenea analizat. S'a subliniat necesitatea considerării lui nu numai ca pe o ştiinţă, ci înglobarea lui în preocupările de creaţie arhitectonică. Caracterul oraşelor trebue păstrat în ce are pozitiv. Un vorbitor a declarat că unele afişe turistice sezisează mai bine caracteristica oraşelor decât unii urbanişti, evidenţiind ceea ce este mai popular, mai specific oraşului respectiv. S'a criticat începerea de cartiere de locuinţe fără ca să existe studiul ansamblului urbanistic general, în care se vor înscrie, fără definirea ideii plastice a localităţii.

Nu este posibil de rezumat măcar toate elementele interesante aduse în congres. Delegaţiile invitate au prezentat frământările şi realizările obţinute pe linia realismului socialist. Şeful delegaţiei sovietice a schiţat liniile mari ale arhitecturii şi urbanismului sovietic. Toate celelalte delegaţii au luat cuvântul arătând stadiul desvoltării lor „pe linia trasată de Partidele muncitoreşti de avantgardă, folosind vasta experienţă sovietică".

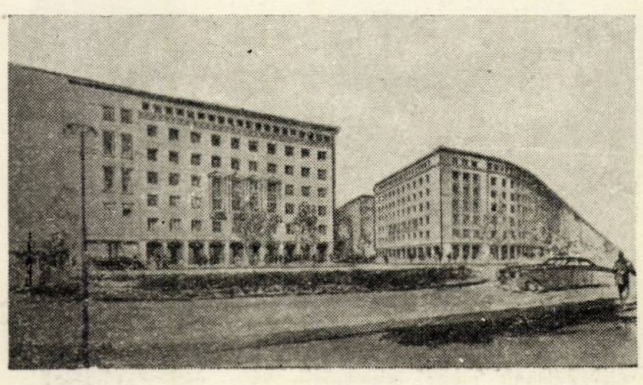

In concluzii, Prof. Dr. Kardos, Decanul Facultăţii de Arhitectură a subliniat că problema arhitecturii în R. P. U. a fost ridicată de către Partid, mulţumind tov. Revai pentru ajutorul dat. El a mulţumit delegaţiei sovietice şi celorlalte delegaţii pentru ajutorul adus prin poziţia lor clară, întărind şi completând prin experienţa ţărilor respective, ideile desprinse din desbaterile Congresului.

A apărut cu limpezime că ştiinţa marxist-leninistă duce la concluzia că arta socialistă trebue să fie naţională în formă. Prof. Kardos a relevat pe scurt realizările şi slăbiciunile rezultate din discuţii, precum şi sarcinile ce trebuesc îndeplinite. Dată fiind cantitatea mare de materiale rezultate din lucrările Congresului nu s'au concretizat rezoluţii sau hotărîri urmând ca prelucrarea acestor materiale să se facă ulterior.

După aceea, cei 300 delegaţi au trecut la alegerea membrilor Conducerii Societăţii, operaţie cu care munca Congresului a luat sfârşit.

★

Toţi delegaţii străini s'au bucurat de o primire şi de o grijă deosebită din partea colegilor maghiari, a ministerului Construcţiilor, etc.

Timp de 3-4 zile după Congres, s'au organizat vizite în Budapesta şi în ţară, prezentându-se monumente istorice caracteristice de pe teritoriul Republicii, cercetări arheologice, precum şi realizările importante ale regimului de democraţie populară. In Budapesta însăşi, atât de greu lovită în timpul războiului, urmele distrugerilor au fost aproape complet şterse.

Frumosul oraş foloseşte bine relieful său interesant şi axa grandioasă pe care o constitue Dunărea. El are o structură stradală sănătoasă, un caracter definit, perspective interesante. Câteva clădiri recente, moderniste, sună fals în corpul oraşului. Arhitecţii studiază de pe acum soluţionarea aspectului lor. In general clădirile executate poartă pecetea modernismului. La cele neterminate încă, se studiază transformarea faţadelor prevăzute în proiectele iniţiale.

Atât volumul construcţiilor cât şi tehnica constructivă sunt impresionante. Utilizarea prefabricatelor, ridicarea pieselor de peste 50 de tone, calitatea execuţiei etc., arată nivelul înalt al industriei construcţiilor.